

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל')

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת וארא תשפ"ג

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

בני ברק

**רחוב הבעל שם טוב 7
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגטאון

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

נדרים. ואלו נדרים – פרק אחד עשר דף פב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 ר"ג

1 יפר חלקו. שתהא מותרת לו. ותהא נטולה מן היהודים, לכשתתגרש, שתהא אסורה
 2 לעלמא. ואמאי תהא נטולה מן היהודים. בשמגרשה? והאמר לעיל: דברים שיש בהן עניו
 3 נפש – מפר בין לעצמו בין לאחרים: אלא מדרקתה: ותהא נטולה מן היהודים, דאינו יכול
 4 להפר – שימ משום דברים שבטו לבניה דהון. לרבנן תבעי עליך. לרבנן תבעי עליך. אי
 5 דברים שבטו לבניה. ומבטא ליבא למשמע
 6 מימיה מירי אליבדו. משום הנטולה אני מן
 7 היהודים וכו' יוסי קתני לה דאפר רב הוסי
 8 בוליה פירקין. כולחו סתמי דמתניתין, ר' יוסי
 9 תני דלא צריך, דהא אבתי אבאי מן הורגו – שימ
 10 וכו' למה ל' תו למיתני הדין זה יפר דברי ר' יוסי.
 11 דלא צריך, דהא אבתי אבאי מן הורגו – שימ
 12 דמכאן ואילך הוויין כולחו סתמי מרבי יוסי. כל
 13 נדרים. שני עניי נפש. חוין מן האמתי על פלוני
 14 שאני מפר. דלא הוי לא נדרי עניו נפש ולא
 15 דברים שבטו לבניה. אבל אמרי הנאה פלוני
 16 עלי. שלא אנה ממנו – יפר, דהו לית ליה
 17 עניו נפש. פירות מדינה זו עלי. היינו דומיא
 18 דהנאת פלוני עליה, וקתני ביבא לה ממדינה
 19 אחרת – דאין יכול להפר: אמר רב יוסה. כי קתני
 20 "ביבא לה ממדינה אחרת" – דאמרה "פירות
 21 מדינה זו שתביא מן השוק עלי", אבל מה
 22 שמביאין לה אתרסין או היא עצמה – יכולה
 23 ליתנות מתן. הלכך לא יפר, דלא הו עניו כלל,
 24 דלא אסרה לגמרי פירות המדינה עליה אלא
 25 אתון ביביא לה הוא. אבל הנאת פירות עלי,
 26 דקאסרה על נפשה לגמרי, בין ע"י עצמו בין ע"י
 27 אחרים – הנהו עניו, והלכך יפר. פירות
 28 הנוני. היינו דומיא דהנאת פלוני עליה, וקתני:
 29 לא יפר. הכא נמי מן הארץ מפרתה סיפא אם לא
 30 היתה פרנסתא אלא ממנו. שדבעי אתו גריל לקוח אלא מאתו תנונו ולא מאתו, לפי
 31 שאינו מאמניה, והא אבא מאמין אלא לבעל ולא לשלוחו. הוי זה יפר. וביבא לה. ומודק
 32 רישא דקא אתיא אידו – תו לא אפשר לאוקומה "שתיבא אתה", דאם אתיא דקא מייתי
 33 הוא – מיתוקמא "כשתיבא", וחדר קושין לזכותה. אלא, לעולם דאי בקאמרת: רישא
 34 דקא מייתא היא, ואפי' הכי לא קשאי ליה לשמואל. דמתני' ר' יוסי דאמר ופאי אני יכול
 35 להפר. וקתני: ואע"ג דקאמר "פירות מדינה זו" ופירות תנונו זו' – סתם – לאו למשמע
 36 דאינו יכול להפר לגמרי, אלא אעניו נפש קאמר. אבל מפר משום דברים שבטו לבניה
 37 שאפשר לעצמו ולא לאחרים. והא דמי שמואל משמיה דלוי דהנאת פלוני עלי' מפר
 38 בין לעצמו בין לאחרים – רבנן דהו, דאינו נפש וכו'. נ"א. אלא הא דקתני סיפא: אם לא
 39 היתה פרנסתא אלא ממנו – שהתנונו מתנהו לבעל בתמם. הוי רישא דקתני "פירות תנונו
 40 זה עלי" כגון דקא מייתא דאי. כלומר דאורחיה דתנונו מיתוב ליה בתמם. ומאי איבא
 41 חין בבא דרישא לכתבא דסיפא: אלא אבא דסיפא חוין מן תנונו, בקרתני "אין לא היתה
 42 פרנסתא אלא ממנו", ובבא דרישא לא רמיא פרנסתו עליוהי, אלא זמנא הוי דקא ידוב
 43 ליה מפירותיה. וקאמר דאין יכול להפר, ואע"ג דאין כמאן דאמר "הנאת פלוני עלי", והוי
 44 תוחרבא דשמואל דאמר: "הנאת פלוני עלי" מפר. והא דקא מייתא אידו – לאו דוקא,
 45 דהו חרין דקמיתיה בעל, אלא איירי דסיפא דאין בעל – נקט ברישא בדידה. וקאמר
 46 כגון דאתיא אידו. אלא רישא. דקתני "פירות תנונו זה עלי" כבי יוסי היא, בקאמר לעיל.
 בילה

1 כולחו סתמי דהאי פירקא ר' יוסי קתני ליה. רבין דקתני: ר' יוסי אמר אין אלו נדרי עניו
 2 נפש, ואידו נפשי אמר: אלו נן נדרי עניו נפש – למה לי למיתנא בת דרי זה יפר דברי ר'
 3 יוסי? אלא לאשמעינן דכוליה פרקין ר' יוסי היא, ואבתי לרבנן תבעי לך. ודלמא תשימי
 4 עניו נפש הוא. ומפר בין לעצמו בין לאחרים. ולענין חלכה. כיון דבעיין לא אפשיט –
 5 נקטינן לשתומרא, ואינו מפר אלא משום דברים
 6 שבטו לבניה. ואיכא מרד נדתי ואלא אפשיטא
 7 הכא, אפיה' אפשיטא לה ממדינה דשמואל
 8 דאמר בסמוך: אבל "הנאת פלוני עלי" – מפר. ואי
 9 מהא – לא אריא, וכו' קאמר מפר – דברים שיש
 10 בהן עניו נפש קאמר, ואבתי מצטן למימר
 11 דתשימייה המשה אין בו עניו. אמר' שמואל
 12 משמיה דלוי כל נדרים בל מפר לאשתו. והא
 13 דהו נדר עניו נפש. חוין מן האמתי על פלוני.
 14 דהא לא הוי לה עניו נפש. אבל הנאה פלוני
 15 עלי מפר. כיון דאית בה עניו נפש, אמרי עליה שלא
 16 נדה אלא מאתו – יפר. "ביבא לה ממדינה אחרת"
 17 אבל פירות אותה מדינה מיתסרי עליה, ואינו יכול
 18 להפר. וכשי באמרת "הנאת פלוני עלי" שאני
 19 יכול להפר. דקאמרה שתביא אתה. כגון
 20 דקאמרה: "פירות מדינה זו עלי אם הביאם אתה".
 21 אבל כשיביאם אחר – לא אסרם עליה, וכיון
 22 ודש לה תקנה בתוון פירות של אותה מדינה זה
 23 אדר – לא נדמי ליתבא פלוני עלי' דלית לה
 24 תקנה ליתנות מאתו פלוני. ובית' אי' כוה ליה
 25 למיתני: ביבא לה אחר מפירות אותה מדינה: איבא
 26 למימר: דמשי' קתני ביבא לה ממדי' אחר, משום
 27 שאם לא היתה לה תקנה ע"י בעל, אמרי דיתא לה
 28 תקנתא ע"י אחר – מפר. דהא רישא דאמרה
 29 לקום פירות עלום עלי' דקתני הרי זה יפר –

30 באמרה "שתיבא אתה" מתוקמא, דומיא אע"ג דאית לה תקנתא ע"י אחר,
 31 כיון דלית לה תקנתא ע"י בעל – קתני ודרי זה יפר. משום דהיל' באמרה "הנאת פלוני עלי".
 32 ומיהו' קתני סיפא ביבא לה ממדינה אחרת, לומר דשמואל דמינ מפר ברישא ליתיה סיפא,
 33 דאילו רישא – משום דלית לה תקנה ע"י בעל מצו מפר, אבל בסיפא, כיון דאית לה תקנה
 34 ע"י בעל – לא יפר. תא שמע' טסיפא וכו' ה'נ דאמרה ליה שתיבא אתה. ומיהו', כיון
 35 דאפשר לה לאתנוניה מפירות הווא תנונו גופיה ע"י אדו, ואידו נמי מצו מייתי לה מרוכבא
 36 אחריתא – אין יכול להפר. ואי' אמרת דאמרה ליה שתיבא אתה אמאי יפר. הא מצו
 37 לאתנוניי מהווא תנונו ע"י אחר אלא מדיספא דקא מייתא היא הוי רישא נמי דקא מייתא
 38 דהא כן היא עיקר הגרסא. הדי: מדיספא דקתני הרי זה יפר מתוקמא ע"כ שאסרה עליה
 39 פירותיה אפי' היבא דקמיתיה היא, דאי לא אסריתו עילוח אלא היבא דקמיתיה לחו בעל –
 40 אמאי יפר? אלא דאי בכל ענין אסרה על עצמה. רישא נמי, דקתני "הנאת תנונו זה עלי"
 41 אין יכול להפר – דהוואו נוטא נמי מתוקמא. ואפי' קתני אין יכול להפר, דהא ליבא מיהו
 42 כיון רישא לסיפא, אלא דברישא מייתי שלא היתה פרנסתו ממנו כלבר, וסיפא קתני אם לא
 43 היתה פרנסתו אלא ממנו. ואיבא נסח דגרסי: אלא מדיספא דלא מייתי בעל הוי רישא דקא
 44 מייתא היא. והכל הולך לטעם אחר, ודגרי: מדיספא ע"כ מיירי ומתסרא, וע"ג אלא מייתי
 45 לחו לתנונו פירות בעל, רישא נמי מיירי בתוואו נוטא נפשי, דאע"ג דמייתי לחו היא גופה –
 46 מתסר עלה. ואיבא תו נסח אחריתא דגרסי: מדיספא דקא מייתי בעל הוי רישא דקא מייתי
 47 אידו. הדי: מדיספא ע"כ בשיא אפשר לה ליתנות מאתון פירות אלא ע"י בעל, כגון שאם
 48 התנונו רוצה להקפיה ע"י אחר אלא לה, ובכדי'נן אי אפשר לה ליתנות מן הפירות אלא
 49 העבור על נדרה, וע"כ לדידך דמוקמא ליה בדאמרה ליה "שתיבא אתה" – כבי ה'ג עסקין, דאי לא – אמאי יפר? רישא נמי דקא מייתא אידו. דרישא נמי ע"כ דומיא דסיפא היא – בשיא
 50 אפשר לה ליתנות אלא באיסור, כגון שנדרה הנאת פירותיה ואפי' תמק היא בעצמה. וכל הנסחאות עולות לטעם אחר, אלא נדחא קמיתא מחוחרת טפי. אמר' רישא אין יכול להפר
 51 דקמיתיה היא. כלומר, אי רישא קושטא קאמרה, דרישא מתוקמא בשאסרה עליה פירותיה של אותו תנונו אפי' כשתיבא היא. ומיהו, לא קשאי לשמואל, דמתני' כולה ר' יוסי היא. ולר'
 52 יוסי אין דהי דאין יכול להפר משום נדרי עניו נפש. ושמואל דאמר מפר סתמו, ואפילו משום עניו נפש – משמע כרבנן סיל.

נדרים, ואלו נדרים - פרק אחד עשר דף פב עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ) רש"י

1 האי דאטערץ למימר כאן: דאמר רב הונא כוליה פירקא רבי יוסי היא - לאו משום הא
2 מתניתין גופא, דבאה הא מסיים בה דבר ר' יוסי. אלא משום דחש התלמוד דילמא הוא פריך
3 ליה מאידך מתניתין, דקתני 'קובם שאני נתינת לבירות' - אינו יכול להפר, וסתמא קתני ולא
4 מפרש בה דבר ר' יוסי, לחכי הקדים אמר ליה דכולה פרוקין ר' יוסי, וליכא למיפרך
5 מניה כלל דשמואל דאמר כרבנן, האי
6 דאיבערבינן נמי לאורוכי למימרו: ומאי אי יכול
7 להפר משום נדרי עיני נפש אבל מפר משום
8 דברי שבתי לבניה, א"ע'ג דלפרוקה לשמואל לא
9 היה מנסתריך לן, אלא למימר דהא מני ר' יוסי
10 היא, ושמואל דאמר כרבנן, היינו טעמא, משום
11 דאם איתא דלר' יוסי לא מצי מפר אפי' משום
12 דברים שבתי לבניה - ליכא למימר דליהוי להבן
13 נדר שיש בו עיני נפש, דהא "ארחיק רלא ארחיק"
14 דלהבן הוי עיני נפש, לרבי יוסי הוי דברים שבתי
15 לבניה, משום הכי אמרי' דלר' יוסי נמי דברים
16 שבתי לבניה הויין, הלכך שפיר מצית למימר
17 דלהבן מפר משום עני נפש. **ובין** דאסיקא
18 דשמואל דאמר כרבנן נקטינן כותיהו, וא"ע'
19 דכולה פרוקין רבי יוסי היא - לאו טעמי ניהו,
20 דכיון דקטני טאן "דברי ר' יוסי יתירא - היה ליה
21 כאלו תן בהדיא בבולחו מתניתין "אמר ר' יוסי",

1 **וְמַתְּנִי רַבִּי יוֹסֵי הָיָא. דְּאָמַר רַב הוֹנָא: מַלְיָה פְּרָקִין ר'**
2 **יוֹסֵי הָיָא. וְמַאי אֵין יוֹבֵל דְּהֶפֶר - מִשּׁוּם עֵינֵי נַפְשׁ,**
3 **אֲבָל מִפְּר נְדָרִים שְׂבִינּוּ לְבִינְהּ. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר**
4 **שְׂמוּאֵל: נְדָרָה מִשְׁתִּי בְּכָרוֹת, בְּאַחַת מִתְּעַנְתָּ וּבְאַחַת**
5 **אֵין מִתְּעַנְתָּ, מִתּוֹךְ שְׂהוּא מִפְּר לְמִתְּעַנְתָּ - מִפְּר**
6 **לְשָׂאֵנּוּ מִתְּעַנְתָּ. וְרַב אֲסִי אָמַר ר' יוֹהָנָן: מִפְּר**
7 **לְמִתְּעַנְתָּ, וְאֵין מִפְּר לְשָׂאֵין מִתְּעַנְתָּ. וְאִיפֵא דְאָמַר,**
8 **בְּעָא מִינְיָה רַב אֲסִי מְרַבֵּי זִוְחָנָן: נְדָרָה מִשְׁתִּי בְּכָרוֹת,**
9 **בְּאַחַת מִתְּעַנְתָּ וּבְאַחַת אֵין מִתְּעַנְתָּ, מַהוּ? א"ל: מִפְּר**
10 **לְמִתְּעַנְתָּ, וְאֵין מִפְּר לְשָׂאֵין מִתְּעַנְתָּ. אִיתְּבִיבִי: הָאֵימָר**
11 **שְׂנַדְרָה בְּנִיזֵר, וְהִתְּהָה שׁוֹתֵתָ יוֹן וּמִצְמִיאָה לְמַתִּים -**
12 **הָרִי**

1 כולה פירקא ר' יוסי קתני לה. ואנא נמי הכי קא אמנא, דכי אמרה "נחאת פלוני עלי"
2 (k) - מפר לעצמו אבל לא לאחרים, כשאר דברים שבתי לבניה. אבל לרבנן (אינו) יכול.
3 באחת מתענה ובאחת אין מתענה. שאם לא האכל האחת תהא רעיבה, ואיכא עיני. ואם
4 תאכל האחת - תהא שביעה, ושבו אן צריכה לשניה. ולית בה בשניה משום עיני. מתוך
5 שפשי' לאותה שמתענה. לפי שהוא עיני נפש.
6 מפר נמי לשאין מתענה. דבאוחה הפרה שדפר
7 למתענה - עלתה הפרה נמי לאותה שאינה
8 מתענה, ומותרת בשניה, הואיל ונדרה ביחד.
9 ואית דמפרשי: באחת מתענה - שזאתה פת
10 נקה טובה, ואם אינה אוכלת ממנה איכא
11 עיני. ובאחת אינה מתענה - שזאת פת טובה,
12 ואינה חוששת ממנה, וליכא עיני אם לא
13 תאכלנה. אפי' הכי מותרת כשמפר למתענה.
14 ואין מפר לשאינה מתענה. דאינו מפר בהפרת
15 האחת. ויחזור ופר לה אי אפשר, לפי שאין
16 לא נדר עיני נפש ולא דברים שבתי לבניה. אי
17 נמי, למיד כל כי האי גונא הוי דברים שבתי
18 לבניה. ואי קשיא: דא ק"ל נדר שדותר מקצו
19 הותר כולו - הני מילי בהפרת חכם דיעדיא,
20 אבל בהפרת בעל לא אמרינן הכי.
21 הבר

22 וכן דעת הרמב"ן דל' וברב תבתיי זה למעלה (ף קפ). אבל אורחא אמרם דלמסקא שמואל בר יוסי מתוקמא. דהכי קאמר: מתני' רבי יוסי היא. ומאי אי יכול להפר - משום נדרי עיני נפש,
23 אבל משום דברים שבתי לבניה מפר, ושמואל נמי משום דברים שבתי לבניה אומר מפר, וכרבי יוסי, ולא נהירא. דאם בן לא הוי לן למימר מתני' ר' יוסי היא. דאמר רב הונא כוליה פירקין
24 ר' יוסי. דכיון דאמרי' דמתניתין דקתני א"פ - משום נדרי עיני נפש קאמר, ושמואל דאמר מפר משום דברים שבתי לבניה - בהכי סגי לן לפרוקה דלשמואל, ומאי איכפת לן תו מתניתין
25 מניז' אלא דאי בדאמרן. **אמר** רב יהודה אמר שמואל נדרה משתי בכרות. בנן דאמרי: 'שתי בכרות אלו עלי'. באחת מתענה, שזאי פת נקה. ובאחת אין מתענה. שזאי פת קיבר. מתוך
26 שהוא מפר למתענה, מפני שיש בה עיני נפש - מפר לשאין מתענה, א"ע"פ שאן בה עיני נפש. דכיון דשתיין דבר אבילה - מפר לשאין מתענה גנרא דמתענה, ואפי' הפר סתם - כל הנדר
27 מופר. **ורב** אסי אמר רבי יוחנן מפר למתענה ואין מפר לשאין מתענה. משום דלית ליה דך גררא, הלכך אפי' הפר בפירושו למתענה ואין מתענה - אינו מפר לשאין מתענה. כך פירשו
28 רבותי. ולא ראיתי לאחד מהם בגנרא דשמואל טעם למה. ונראה בעיני דשמואל ורבי יוחנן בהכי פליגי, משום דקרא כתיב "ואישה יפרנו", ומפקנן מהאי קרא לקמן (ף קפ) דגריך הבעל
29 שפר כל הנדר, ד"יפרנו" כוליה משמע, ואם הפר מקצתו, אפי' מה שהפר - אינו מופר. שכן היא עיקר הגירסא בחדאי שמעתא דלקמן, ובמו שבנחוב עליה בסיעתא דרמיא. משום הכי
30 קאמר רבין שנדרה משתי בכרות - דרי גנדר אחד, וזאי' לו להפר לחצאין, ד"יפרנו" כתיב, משום הכי, מתוך שהוא עריך להפר ויכול להפר למתענה, משום עיני נפש - מפר גכ לשאין
31 מתענה. דאי אמרת לא מצי מפר - נמצא שאן הפרתו למתענה אינו כלום. ודוחמנא היכי ליה רשותא להפר נדרים שיש בהן עיני נפש - על כרחין מפר אף בשאין מתענה, דמתענה
32 בשאין מתענה תליא, ואי אמרת לא מצי מפר - איכא עיני נפש. ורב אסי אמר ר' יוחנן מפר למתענה ואין מפר למה שאין מתענה. דסבירא ליה נדרו ד"יפרנו" אמר דחנא, דמשמע כוליה
33 ולא פליגי - היינו לומר שערך להפר כל הנדר שהוא יכול להפר, ד"יפרנו" דקרא איננו נפש קאי. והלכך, כל שהפר כל מה שיש בו עיני נפש - בהכי סגי, ר"יפרנו" קרינן ביה, ומשום הכי
34 מפר למתענה ואין מפר לשאין מתענה. וכי תימא: איכ דסבירא ליה לשמואל ד"יפרנו" אכולה נדר קאי, ואפי' להדיא פלגא דליתיה מתגורו גונוני דנמי בעל מפר, ודבתיבנא - תקשי ליה
35 מתניתין, דתנן (לקמן ג'): "גטולה אני מן היהודים" - יפר חלקי, ותהא משמשתו, ותהא גטולה מן היהודים. ואמאי? נימא כיון ד"יפרנו" אמר דחנא, מתוך שמופר חלקי - מפר נמי חלק היהודים,
36 דבלאו הכי לא אפשרו איכא לממרו. דאפשר דסבירא ליה לשמואל ד"יפרנו" דמשמע כוליה ולא פליגי - בעיני נפש בלחוד הוא דכתיב, ולא אשכון ליה דברים שבתי לבניה. ובמתניתין
37 דלקמן ובברייתא דמיתאי עלה בגמרא - בנדר' עיני נפש נקט לה, ולא דברים שבתי לבניה. ומילתא דרשיכא בטעמא האי, דנדר' עיני נפש - משום קפידא דידה הוא דנמי מפר, דעניא
38 גבה היא, ומשום הכי אינו בדין שפר לחצאין דהא מעני ליה טפי, אבל דברים שבתי לבניה - משום קפידא דבעל הוא. והלכך במאי דלא קפיד - לא קפיד, ובמאי דקפיד - שר חילי ארנפשיה.
39 כן נראה בעיני. **איתניביה** תאשה שנדרה בניז' וכו'

נדרים, ואלו נדרים – פרק אחד עשר דף ע"ג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 ר"נ

1 **הפר לה בעלה והיא לא ידעה בו.** ואמאי אינה סופגת? אע"ג דהפר לה סתפוג, דהא
 2 אמרינן במס' נזיר בפרק נ"ב שאמר חרזי נזיר: "אישה הפרם וה' יסלח לה" – באשה
 3 שהפר לה בעלה והיא לא ידעה בהבט מדבר, שהיא צריכה סליחה ובפרה. וקסבר בעל
 4 מיעקר עקר. **ואי אמרת מפר לפתענה ואין מפר לטעינה** מתענה. הא דמי נזיר יג וחרזין
 5 דומיא דשתי ככרות, דמתענה לין ואין מתענה

6 **לזג וחרזין.** ואמאי קתי' אינה סופגת את
 7 ה'ארבעים', משמע דמפר לה ככל דלמא
 8 מין דאית לה צניא. דאית ביה משום עניי –
 9 הוא דהפר לה, ולא מוג וחרזין אלא מרקתי
 10 "אינה סופגת" – שי' מדמפר לה נמי מוג וחרזין
 11 באותה הפרה דין, וקשיא לר' יוחנן. אין נזירות
 12 לחצאי, כדאמרנן בפ' "הריני נזיר מן התגררות"
 13 (נר. יא.) והכי הוא אומר: "הריני נזיר על מנת
 14 שאהא שותה יין ומטמא למתים" – הרי זה נזיר,
 15 ואסור כבולן, ומפרש בברייתא: מפני שהנתה על
 16 מה שכתוב בתורה. הכא נמי, כי מפר לה בעלה
 17 – מפר הכל. אמר ליה אביי הא קרבן לחצי
 18 נזירות איכא. בתמיה. דאי אמר "הריני חצי נזיר"
 19 מביא חצי קרבן? והא קיימא לן דלא אשבחן
 20 נזירות לפלגא אלא, אי לרבנן – הוי נזיר גמור
 21 ואסור מכל, אי לר'ש דפלגי עלייהו – לא הוי
 22 נזיר כלל, דאמר: אינו נזיר עד שיזיר מכולן, ואי
 23 בעית למיזר דיש קרבן לחצי נזירות, אמנא נמי
 24 דיש נזירות לחצאי, אפילו לענין מלקות, ואיכא
 25 לפרכיה נמי כדמיעקרא. מביאה חצאת העוף.
 26 היום, ואינה צריכה להביא עלת העוף. והתם
 27 מפרש בגמ' למאי הלכתא מביאה חצאת העוף
 28 טפי מחצאת בהמה. מביאה חצאת העוף, משום
 29 נזירות שעשתה קודם שהפר לה בעלה. דכיון
 30 דמפר בעלה – הוה חכמי נזירות, דאילו כי מפר

31 בעל – אינו מפר אלא מה שתדיר אבא, ככל מעיקרא אינו מפר, וקודם הפרה כדקאי
 32 קאי. והתם במסכת נזיר קא דייק דבעל מינו גיז, והיכא דהפר לה, ונמצאו דברים
 33 שעשתה קודם הפרה, שנמנאת למתים – סופגת את הארבעים. וחצאת העוף, אחי
 34 מתיא – מפרש הדין אינה צריכה להביא ולא כלום, דהא הדין פלג. אלא משום דר'
 35 אלעזר הקפח, דאמר: הניזר מביא חצאת על שציער עצמו מן הדין, ומביאה זו חצאת
 36 העוף נמי. על' הספק, דאמר: ציערה עצמה מן הדין מתחלת תנוד' עד שעת הפרה.
 37 דאשבחן דחצאת העוף אחיא נמי על הספק, דיוולדת שהפילה ואין ידוע מה הפילה, אם
 38 החיבה אם ולד – מביאה חצאת העוף. והואיל דאשבחן בעלמא דחצאת העוף באה על
 39 הספק – הבא נמי מתיא דהא חצאת העוף, האשה שנדרה בניז' בו'. דהכי קאמר: דלמא
 40 מין דאית לה צערא וכו', דלא אפשר למירוק כדרייקתי לעיל.

דלמא

נזירות. **איתניבית**, לר' יוחנן פריך, דאמר: האי מפר לשיאן מתענה. **האשה** שנדרה בניז' ונמנאת ואח"כ הפר לה בעלה אין מביאה עלת העוף. דאין קרבן לחצי מנין של נזירות, דכיון
 דהפר לה כסולו כל דיני נזירות מכאן ואילך.

1 **הרי"י** זו סופגת את הארבעים. מפרשינן במסכת נזיר (ל"ב) דבמשום נררא דסיפא נקטה.
 2 **דלמא** מין דאית לה צערא הפר לה וכו'. האי דאמר "דלמא" – לאו דווקא, דאפילו
 3 דהפר לה בחדיא מוג וחרזין, לר' יוחנן דאמר אין מפר לשיאן מתענה – לא מנינא, משום טעמא
 4 דכתיבנא. **ותספוג** את הארבעים, ואם איתא דהכי הוא, היל לנבא לאשמעתיך
 5 רבונא, דאפי' הפר לה בעלה – סופגת, ואפילו בוג
 6 וחרזין. **אמר** רב זוסף אין נזירות לחצאי, דכיון
 7 דלא שכתבת נזירות שלא חילוף על גז וחרזין,
 8 כי אמר רבנא "פירו", דבמשמע כחלה – על
 9 כרוזין אפילו על גז וחרזין קאמר. **אמר** ליה
 10 אביי הא קרבן לחצי נזירות איכא. בתמיה.
 11 דמנדקאמר "אין נזירות לחצאי"ן ולא קאמר "אין
 12 חצאי בניזיות" – משמע דבנזירות עצמו הוא
 13 דליכא חצאי, הא יש קרבן לחצי נזירות. כיון
 14 שנדרה ומנחה ט"ו זים דהפר לה בעלה, ונמצא
 15 מנכט ט"ו זים הבאים, אבל ט"ו זים שמנחה כבר
 16 חצאי בניזיות – משמע דבנזירות עצמו הריני
 17 נזיר' (מ"ז כ"ג) דבעל מינו גיז, ומנחה אביי היאך
 18 נביא קרבן על מקעת מנין. **אלא** אמר אביי אין
 19 נזירות לחצאי ואין קרבן לחצאי, כי דהכי דאין
 20 נזירות לחצאי, שאי אפשר לחצר מקעתו הדיני
 21 יין, ותאסר עדיין בוג וחרזין – הכי נמי אין קרבן
 22 לחצאי, דכל שהפר לה הבעל בתוך מנין נזירותה
 23 ונתבטל מנין אנתן מיזם הבאים – שוב אינה
 24 מביאה קרבן בשביל מקעת מנין נזירות שמנחה
 25 כבר, שלא אמרה תורה להביא קרבן לחצאי,
 26 אלא על מנין נזירות שלם. **מיתניב** האשה
 27 שנדרה בניז' והפרישה בהמות, כלומר,
 28 שנמנאת כבר קודם הפרישה של בהמה. דכיון
 29 דקתי' מביאה חצאת העוף – ממילא משמע
 30 דנמנאה, שאין נזיר מביא חצאת העוף אלא על

31 עסקי טומאה. הוא דקתי' "הפרישה בהמות" – היינו לאשם, שכן נזיר טמא מביא בהמה
 32 לאשם. ולרבונא נקטה, למר שאע"פ שהפרישה בהמותו קודם הפרה – אפי' הכי אין מביאה
 33 עלת העוף מהשפר לה. ואי אמרת אין קרבן לחצי נזירות שמנחה כבר, שכיון שלא השלימה
 34 מנין שלם אין מה שמנחה לא חשיב, ולא מקרי נזירות – אכן כן אמאי מביאה חצאת העוף
 35 על טומאה שאירעה לה? והא לא נמקריא נזירות כלל! **אלא** נמי יש קרבן לחצי נזירות
 36 שלש בהמות בעיא לאתווי, אם לא נטמאה, היינו חצאת עלה ושלמים. והשתא שנמנאת
 37 – יל לה להביא אשם ועלת העוף וחצאת העוף. אי נמי, אפי' שנמנאת בעיא לאתווי שלש
 38 בהמות, דכיון דבעל לאו מיעקר עקר אלא מינו גיז מהפריה ואילך – נמצא חצי מנין נזירות
 39 שמנחה במקומו עומד, ואי סלקא דעתך יש קרבן לחצי נזירות – היה לה להביא קרבנות של
 40 נזירות וטרהה אחר' שתתוור, כדאמרנן בגמטא אחר' מלאת. **משום** דחצאת העוף אחיא
 41 על הספק, וכיון דקיל בולי האי – דעל הספק נמי באה ואינה נאכלת – אחיא נמי לחצי
 42 דכיון
 43

מטומאת

נדרים, ואלו נדרים – פרק אחד עשר דף עג עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" רש"י

1 **מטומאת** מט דלית לה צערא לא חפר לה. ונמנא שאפילו לאחור ההפדה היא מוחרת
 2 על הטומאה. ובין שכן – לא מקריי לבני טומאה חגי של נזירות, שהרי חייבת היא
 3 להשלים כל מנין נזירותה בטוהרה. אלא דאי משמע, דמתוך שמפר לזין שמתעבה בו – מפר
 4 לטומאה שאינה מתעבה. אמרי **מטומאת** מט מני אית לה צערא. האי פריקי ליה חייב
 5 ולא פריק אין נזירות לחזנאן. כדפריק לעיל –
 6 משום דטומאה אינה תלויה בנזירות. דאשכחן
 7 נזירות בלא טומאה. שרדי נזיר משמין אסור בין
 8 וטומאה למתים, כדאיתא פרק ארבע דמי נזיר (ג.ו.).
 9 ובין דלא תליא טומאה בנזירות – אפשר נמי
 10 דאיתא לאיסור טומאה בלא איסור שאר דיני
 11 נזירות. אי נמי, דקושטא דמילתא בעי לתרומי,
 12 דלא כדקסלקא דעתא דאין בטומאת מת צער –
 13 דליתא. אלא צערא אית לה. וי"מ שאם נדרה
 14 שלא חלף לביה האבל – בעלה מפר לה משום
 15 עינוי נפש. **מתני'** קונם שאני נזנית לבדתי. וי"מ
 16 שאני נזנת מן הבריות היא עלי קונם. **אמרי**
 17 יכול לחפר. דאע"ג דאמר שמואל "נזנת פלוני
 18 עליו יפר" הא אסקנן עליה דשמואל כרבנן
 19 סבירא ליה, דמיקל בעינוי נפש, וכולה פרקין רבי
 20 יוסי. **ויבולה** ליהנות בלקט שכחה ופאה. דבין
 21 דכתיב בהו "עמונו" יתירה, ולא כתיבא בהו נתינה
 22 – לית בהו טובת האלה בעלמיה. הלכך, כי שקלה
 23 ובעלה פאה – איתא נתינת מילי ביה
 24 ובנזנא מפרש למתני. **גמ'** אלמא אפשר
 25 דתנותה מנדיליה. קא סלקא דעתך דסיפא דקתני:
 26 כולה היא ליהנות בלקט שכחה ופאה – לאו
 27 סימנא דרישא וטעמא דירה היא. ומשום הכי אין
 28 יכול לחפר – מפני שיכולה ליהנות בלקט שכחה
 29 ופאה דאם איתא – הוה ליה למתני בהי מפני
 30 שיכולה ליהנות. ועוד: דאם איתא דבעל בכלל
 31 בריות דזא, הדיכ קתני דתפני שיכולה ליהנות
 32 בלקט שכחה ופאה אין יכול לחפר? וכי בעל ויבולה בריות גרעני מתחוניי שלא היתה פרנסתו אלא ממנו. דאמרנן לעיל יפר? אלא דזאי, כי קתני אין יכול לחפר – היינו טעמא, משום דאפשר
 33 דתנותה מבעלה. דבעל לא הוי בכלל בריות, הלכך לא מקרי עינוי נפש ולא יפר. וכי תימנא: אבתי הדיכ איתא שפיר? דזאי בעל אין פרנסתו אלא מן הבריות, והוה לזו בריות כחונני
 34 שאין פרנסתו אלא ממנו, דאמר יפר? לאו קושיא הוי. דהדום אסרה לה לפירות חנוני אפילו בזמן שביאם לה בעל. ודאסוקאני לעיל – הלכך יפר. אבל הבא לא אסרה אנפשה פירות הבריות,
 35 אלא הנאת הבריות. הלכך, כל הדיכ שהבעל לוקח אותם – מותרת בהן, שאינה נזנית מן הבריות אלא מן הבעל. **אמרי** סיפא יכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה. אבל מן הבעל לא אכלה,
 36 דאי אכלה מבעל – הדיכ מותרת בלקט שכחה ופאה? דזאי לאו עניה היא. **אמר** עולא לעולם בעל לאו בכלל בריות הוא ועוד אין יכול לחפר מפני שיכולה היא ליהנות בלקט שכחה ופאה.
 37 פירושי: לעולם בעל לאו בכלל בריות הוא, ומשום הכי אין יכול לחפר – דזאי מתונה מיניה דבעל. ועוד, דאפי' בעל עני הוא – אין יכול לחפר, מפני שיכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה. ומבעל
 38 נמי לא מותריא. דאי מותריא ביה משום שיכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה בלחוד – לא אמרנן דלא יפר, ולא גרעי בריות ובעל מתחוניי שלא היתה פרנסתו אלא ממנו. דקיימא לן יפר.
 39 **רבא** אמר לעולם בעל בכלל בריות הוא. ומה טעם קאמר. מה טעם אין יכול לחפר – מפני שיכולה ליהנות מלקט שכחה ופאה. סבירא ליה לרבא דאף על גב דלא קתני "ומפני שיכולה
 40 ליהנות" – ממילא משמע דמה טעם קאמר. וקשיא טובא: ולרבא מי גרעי בריות ובעל מפירות חנוני שאין פרנסתו אלא ממנו. דקתני יפר משום עינוי נפש, ואפילו לר' יוסי? ותימן דרמי בר
 41 אשיאי: וכזנו לברכה. והבא בשקלטק לקט שכחה ופאה, ויכולה היא ליהנות ממנו. ובדקתני: יכולה היא ליהנות בלקט שכחה ופאה. חלכך לא יפר. ולעיל – בעשרה מינות הנשמים, שאי
 42 אפשר לה לקט, ומשום הכי יפר. **רב** נתמן אמר לעולם בעל לאו בכלל בריות הוא. ומשום הכי לא יפר. שאם לא היתה יכולה ליהנות ממנו, אע"פ שיכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה –
 43 עינוי נפש הוי, ומפר. והכי קתני: נתגרשה – יכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה, ולית בהו טובת הנאה, דעוביבא כתיבא בהו. וקא משמע לן דלכשתגורשה יחזור הבעל לזיוות בכלל איסור
 44 הבריות, ואין לה ליהנות אלא בלקט שכחה ופאה. כך פירשו הראשונים וכרזנו לברכה. וכן הוא בחרשי הרשב"א וכרזנו לברכה בשם הרוספתא. **ואני** אמנא: דאם איתא דהכי פירושא,
 45 דא גרסיתין בירושלמי

1 **דלמא** מין דאית לה צערא חפר. מזוג חרצין לא חפר לה. דזאי אמרת אין נזירות לחזנאן
 2 – ארביי קאמר דמפר כולו ולא שירי אלא טומאת מת, משום דלא אפשר ליה לחפר לה.
 3 ותימני נמי עולת העוק, דזאי חילי עלה אבתי נזירות לענין טומאת אמרי **טומאת** מת.
 4 דזאי אינו נמי בכלל הפרה. משום דאית לה צערא. כדכתיב קרא "ודחי יתן לאו לבר",
 5 והזאי עינוי נפש. דסיפוד יספרון ליה בו' כלומה,
 6 יספוד לאעניש כי דהכי יספרון ליה נמי. וחינו
 7 "ודחי יתן אל לבר" – ששתדל לעשות עם
 8 אחרים כדי שיזכה ויעשה לו כמו כן, ולעיל
 9 מנייה כתיב "טוב לאלת בל באל" וגו'.
 10 **מתני'** קונם שאני נזנה לבדתי. קונם היא עלי
 11 כל מה שאנחה מן הבריות. אינו יכול לחפר
 12 ויבולה ליהנות מלקט שכחה ופאה. דלא של
 13 בריות ון אלא של חפר. **גמ'** מדקאמר דאין
 14 יכול לחפר – משמע דאין גברד הזו עינוי נפש,
 15 משום דיכולה להתפרנס בשלה. אימא **סיפא**
 16 יכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה אבל משל
 17 בעל לא מצי אכלה. אלמא דבעל בכלל בריות
 18 דזאי: דזאי אמרי עולא לעולם בעל לאו בכלל
 19 בריות הוא חזאי ועוד קתני בו'. ראיין יכול
 20 לחפר" דמתניתין – אבי'ע קמיהו, דאין יכול
 21 לחפר אליבא דבי'ע, משום דלאו נדרי עינוי נפש
 22 חזיין ולא דברים כתיב. וי"מ דב נתמן אמר
 23 לעולם בעל לאו בכלל בריות. והאי דקאמר יאין
 24 יכול לחפר – אי'ע לחפר קאמר. ויבולה ליהנות
 25 בלקט שכחה. משנתגרשה קאמר, דהתם לא מציא
 26 לאיתתויו מבעל.

איתוביה
 1 **איתוביה**
 2 **איתוביה**
 3 **איתוביה**
 4 **איתוביה**
 5 **איתוביה**
 6 **איתוביה**
 7 **איתוביה**
 8 **איתוביה**
 9 **איתוביה**
 10 **איתוביה**
 11 **איתוביה**
 12 **איתוביה**
 13 **איתוביה**
 14 **איתוביה**
 15 **איתוביה**
 16 **איתוביה**
 17 **איתוביה**
 18 **איתוביה**
 19 **איתוביה**
 20 **איתוביה**
 21 **איתוביה**
 22 **איתוביה**
 23 **איתוביה**
 24 **איתוביה**
 25 **איתוביה**
 26 **איתוביה**
 27 **איתוביה**
 28 **איתוביה**
 29 **איתוביה**
 30 **איתוביה**
 31 **איתוביה**
 32 **איתוביה**
 33 **איתוביה**
 34 **איתוביה**
 35 **איתוביה**
 36 **איתוביה**
 37 **איתוביה**
 38 **איתוביה**
 39 **איתוביה**
 40 **איתוביה**
 41 **איתוביה**
 42 **איתוביה**
 43 **איתוביה**
 44 **איתוביה**
 45 **איתוביה**

נדרים, ואלו נדרים – פרק אחד עשר דף פד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קעה

1 איתביה רבא לרב נתנן, דאמר: בעל לאו בכלל בריות הוא. ותהא נטולה מן היהודים.
 2 לבשתגשרה אסורה בריותה. ואזכיר: ונטולה אני מן היהודים שלא אונה
 3 מתמששו. ודיחיה דומיא ד'הנאת תשמישך עלי'. וכבר דאמר כל כי האי גזנא חיל
 4 נדרא. והשתא מודר לאיתויי תובטא רב נתנן. אי אמרת בשלמא בעל בכלל בריות
 5 הוא – איתבי יפר חלקי, דכי אמרת 'נטולה אני
 6 מן היהודים' – הוה בעל בכלל ואיתסר ליה
 7 מתמששו. והוה דזו דברים שבניו לבניה. ואזכיר
 8 יפר כל זמן שהיא ברשות. ולכי נפקא מינה
 9 דילולא נדרא. כשאר דברים שבניו לבניה – היינו
 10 דקנינו 'ותהא נטולה מן היהודים', לבשתנא
 11 מרשותו של הוה. שאניה יכולה ליעשא לאחרים.
 12 אלא אי אמרת דבעל לאו בכלל בריות,
 13 ותפשוט יבי אמרה 'ונטולה אני מן היהודים'
 14 דלא הוה בעל בכלל, משום דארמון נדרי עניו
 15 נפש הוא והואיל ולבשתגשרה או תאמלן לא
 16 תוכל להשגא וכל אנשים – איתבי קרי ליה
 17 מהשתא עניו נפש, אפי'ג הדשתא כל זמן שהיא
 18 תחתיה אינו עניו נפש וידה. והואיל ועניו נפש
 19 אינו – אמאי יפר חלקי, כשתנא מתחתיה חל
 20 הנדר, ויפר לה לעולם, כשאר נדרי עניו נפש אלא ש'מ דבעל בכלל בריות הוא,
 21 ובגדרים שבניו לבניה הוא. ונאן דפרך הכי ס' לאו דאי משום דבעל בכלל בריות הוא
 22 – הוה אמיתא דתשמיש עניו נפש הוא. ודאן כרב נתנן דאמר לעיל דתשמיש דברים
 23 בשניו לבניה הוא. אילבאן ר' יוסי. שאני ובאיתובטא מילתא דעל היתרא קאשרה
 24 נפשה, אבלע קאשרה נפשה, משום דלדידהוה הוה דמשתריא. אבל לשאר עלמא
 25 לא אצטריכא למדר, דלא ק משתריא חבכי, דאשת איש היא. ותנאיא בכריתא. בך
 26 פירקין. דבמעשר עניו מצי לאיתתויי. ר' אליעזר אומר. הלוקח פירות מעם הארץ בשנה
 27 השלישית, ובה לו להפריש מעשר עני – אינו צריך לקרות עליו שם מעשר עני. ולמעשר
 28 ראשון ליבא למנוש, דלית לוי ראיא ולא יתבה עם הארץ. וליתיב ליה. ולתרומה ליבא
 29 למישה, דלא נחשבו עמי החרומה. דאית בה עני מיתה. ומעשה שני ליבא
 30 בשנה השלישית. אבל החרום מעשר מדיחיי. דלא למרנו בה ען מיתה אלא מהקשא
 31 בשנתה גדולה. והואיל ולא חביה בה בפריש מיתה – משה' לא ציית ע'ה (ו'להקשא).
 32 ולא מפרש ממנה תרומת מעשר. ועל (אוח) מעשר עני אין צריך לקרות עליו אפילו
 33 שם מעשר.

והב"א

1 איתביה רבא לרב נתנן: ובעל לאו בכלל בריות
 2 הוא? והתנן: 'נטולה אני מן היהודים' – ויפר חלקי,
 3 ותהא משמשותו, ותהא נטולה מן היהודים. ואי אמרת
 4 בעל לאו בכלל בריות הוא – נדרי עניו נפש הן,
 5 ויפר קה' לעולם! אימא קה': שאני הקא דמבוכא
 6 מפתחא, דעל היתרא קאשרה נפשה. 'כוכלה' היתנות
 7 בקמט שכחה ופאה'. ולא תתני ובמעשר עני. והתניא
 8 בכריתא: 'ובמעשר עני! אמר רב יוסף: כ"ה, קה' הן
 9 רבם אילעוהו. הא – רבנן, דתנן, ר"א אמר: לא
 10 איתבי צריך לקרות שם על מעשר עני שר דמיא, וכו'.

1 ונדר מוירדיהוה ל'אחר שלשים. ויש כאן אדם שבשעת נדרו מוירדיהוה, ולאחר מכן
 2 קורם שלשים יום נעשה מושבי יבשה. ותלי ליה האי יבגא בפלוגתא דר' ישמעאל ור'
 3 עקיבא, ולדין קריל כר' עקיבא – אסור בו, כיון שהיה מוירדיהוה בישעת נדרו, ובכתיבא
 4 דא ירושלמי בחלמת הרמבין דכל בפרק 'איבעא נדרים', ובכתיבא נהו למי לעיל (ק' ג).
 5 וכיון דתלי ליה להאי דבא בפלוגתא דר' ישמעאל
 6 ור' עקיבא – מניה, דכי היכי דבאותו שהו בשעת
 7 נדרו יורדיהוה הם ואתו' עששו יבשי יבשה אסור לר'
 8 עקיבא ומותר לרבי ישמעאל, הכי גמי כי הוי
 9 איפסא, ודיחיה באותו בני אדם שהיו בשעת נדרו
 10 יבשי יבשה ולאחר מכן נעשו יורדיהוה – אסור
 11 לר' ישמעאל ומותר לר"ע. ולפום האי פירשא
 12 דפרשי' לא אתי האי ירושלמי כגמרא דילן, דאא
 13 הבא מסמקין: דגרי דבעל לאו בכלל ברית אמרה
 14 שנדרה, אפי' הכי בשנתגשרה – אסורה בו, כפני
 15 שחור להיות בכלל בריות. אלמא לאו בתר
 16 אמרה כפודו חילוקין, וכי תיבא: רב נתנן פוקה לה
 17 למתני' כר' ישמעאל, דאדיל בתר שעה שהנדר חל
 18 בה משה' קתני דתגרשה אסורה ליתנת
 19 מבטלה – ליתא. דהא סתם לן תנא בהאי פירקא
 20 כר"ע, דתנן לקמן: אמרה 'הריני נויה לאחר ל' יומי' אפי' שנשאת בתוך שלשים יום – איך
 21 יוכל להפריש. אלא דהאי, כי קתני דתגרשה אסורה לבעלה – אפילו רבי עקיבא מודה בה.
 22 הלכך לאהי פירושא נגמרא דילן לא אתי כירושלמי. ונראה לי דלכאן ליתאמך בריית אמרה
 23 דבני טרטיבא. כיון דנגמרא דילן פליגי עלה. ולפום נגמרי אסור כין בבני אדם שהיו בכלל
 24 לשונו בשעת הנדר, בין בבני אדם שהיו בכלל לשונו לאחר מכן. ובכריתא דר' עקיבא לא
 25 קשיא אותא מלתא כלל, משום דהא מילתא תליא בלשון בני אדם, ובגמרא דילן סריקין
 26 דבכלל לשון בני אדם כולוהו בכלל. ור"ע מילתיה בתר דרשא קראי דיוק ליה הכי, דר'
 27 שייך תתם לשון בני אדם. ובירושלמי לא סבר הכי, אלא סבר דהנדר מוירדיהוה –
 28 הואי לתתו דהווי יורדיהוה בישעת עיקר נדרו קא מבין, ומשה' ליה ליה למודק אלא לידע
 29 איזו שעה הוא עיקר נדרו, אם שעת האמירה או שעת החלות, ומשן אמרין התם חיל
 30 בפלוגתא דרבי ישמעאל ור' עקיבא. והא הוא פירושא דירושלמי, ומשן דלא מפרש ליה הכי
 31 – לא סבר ליה מדיד. ובגמרא דילן סריקין דלא תליא בתא מילתא כלל אלא בלשון בני אדם,
 32 שכולן בכלל ובכתיבא דמיתין בפי' דרבי' וריקא עני הכי, דתיא תתם (ק' ה). המדר הנאה
 33 מאנשי העיר, ובא אדם אחד ותשתא עמם, כל ששהא שם שנים עשר חדש – אסור ליתנת
 34 ממנו. ומדקתני לה סתמא, משמע דהאי אפילו בא לעיר אחר' שנדר אסור בו. וב' הרמב"ם
 35 דל סתם בפ"ט מהלכות נדרים (ה"א ט') כן נ"ל. ואפשר שהרמב"ם דל לא חלק ולא הביאו
 36 בהלכותיו אלא למודו ממנו שסבר אבן אבן אדם שהם בכלל לשונו בשעת אמירה. אפי' שאינו
 37 בחלמתיא ובשנתגמיה. אי ימני, דירושלמי גזיה לאוהא בני אדם שהם בכלל בשעת חלות הנדר
 38 רבא לרב נתנן וכו' נטולה אני מן היהודים. שאסרה הנאת תשמישם עליה. ואי אמרת בעל לאו
 39 מילתא דאדחורא קאשרה נפשה. ועלום בעלמא לאו בכלל בריות הוא. אבל הבא כשאוטרת עליה
 40 הנאת תשמיש, ואומרת 'נטולה אני מן היהודים', ע"כ דעתה הוא שיהא בעל בכלל
 41 איסורא. דאיתריא קאשרה נפשה, דבאיסורא למה לה למישר? כבר אסורה ועומדת. וכיון
 42 דלית לה היתרא אלא בתשמיש בעלה ע"כ עיקר נדרה הוא לאסור הנאת תשמיש. הלכך, הבא
 43 ודאי ע"כ בעל בכלל בריות הוא. ואזכיר נדתי: ואי אמרת בעל לאו בכלל בריות הוא נדרי עניו נפש
 44 הוא, ליפר לה לעולם. ויפר לה לעולם. הי' אי אמרת בשלמא דבעל בכלל בריות הוא, וכי אמרה
 45 'נטולה אני מן היהודים' – בעלה בכלל, איבא לפרשי דכי אמרה 'נטולה אני מן היהודים' –
 46 מתמשש קאמרה, שבאה לאסור תשמיש בעלה המותר לה עם תשמיש כל היהודים. ומשה'
 47 יפר חלקי בלבד, ואם התגרש – היא נטולה מן היהודים, משום דזו דברים שבניו לבניה שאינו
 48 מפר לאזריים, ובדאיסקא לעיל. אלא אי אמרת דבעל לאו בכלל בריות הוא, וכי אמרה
 49 'נטולה אני מן היהודים' – אין הבעל בכלל, אי כ' אי אפשר לומר דמתשמיש קאמרה, דהא
 50 בלא נדרה גמי מתסרת בהנאת תשמישם. אלא ע"כ 'נטולה אני' – מוגדת קאמרה, אבל
 51 וא"כ נדרי עניו נפש אינו – יפר לה לעולם, דהא איסקאן ברש פירקין דמפר בין לעצמו בין
 52 לאזריים. וליכא למתני: נטולה אני בהנאת פירותיהם עם יהודים בעתון שלוקן קאמרה,
 53 זכין ליה בעל – מותרת בהן, דאיכ' אמאי יפר חלקי ומפקיקן; שאני הבא דמוכחא מילתא
 54 דאדחורא. ודיחיה תשמיש דבעל, קאשרה נפשה. און' אינו ערך דתחרום תרומת מעשר) ולקרות
 55 שם על מעשר עניו
 56 של דמיא. הלוקח מעם הארץ עניו נפש ולחרום תרומת מעשר. ונתנתו לבחן, ומעשר ראשון נפיה

נדרים, ואלו נדרים - פרק אחד עשר דף פד עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" רש"י

מעבד לעצמו אחר שהפרישו, שהרי מותר לזרים, המוציא מחבירו עליו הריאה שלא הפרישו עם הארץ, אבל מעשר עני - אין צריך להפרישו, דסבירא ליה לרבי אליעזר דאפילו הוא שלא הפרישו מן הכרי - אינו טובל שהוא אוכלו במיתה, הלכך אינו מפרישו מספק. **והכ"מ** קרא שם. ודאם ודאי לא הפרישו - דחי טבל, והא האוכל מן הכרי במיתה, אע"פ שנתוקן לגמרי ואין צריך לתקן אלא

להפרישו מעשר עני. הלכך מפרישו מספק, טבל. **כסבר** ספקו אינו טובל. הוא הדין לזכאי, אלא משום דבספקי נטעין - נקט ספקו. ויכין טבל. **כסבר** לית בה טובת הנאה, דטובת הנאה בטובל ואינו טובל הלא, דכתיב י"א ויחללו את קדשי בני ישראל את אשר יירמו, ודרשנין בעתדיהם לחרום הכתוב מדבר, ומתכתיב "אל חללי" - משמע טובל, ותינין דטבלי הלא הרתומן כבעלים, לומר שטובת הנאה שלהם, דכתיב "את אשר יירמו", וכמאן דכתיב בהו נתינה דמי. הלכך דוקא כשבלי איכא טובת הנאה לגביהם, אבל בדלא טבלי - לא. ומעשר עני, למאן דאית ליה ספק אינו טובל - לית ביה טובת הנאה, הלכך יכולה ליהנות ממעשר עני, וכל שספקו טובל - אית בה טובת הנאה, והתינין דהפקריא בעלמא הלא. ומאן דאמר קרא שם - קסבר ספקו טובל, ומשום הכי צריך לקרות שם, וכל שספקו טובל - אית בה טובת הנאה, ובעיני כבללי י"א ויחללו את קדשי בני ישראל, וני. הלכך, כיון דאית ביה הנאה - אסור לאתחוני, דמדיחיה מתניו ולא מתפקדיא. כן פירשו רבותי. ולא פירשו מלוגתא דטובל ואינו טובל במאי תליא, וראיתו מי שנוחק בפירושו זה ודרכו, ובעיני נראה דמאן דסבירא ליה אינו טובל היינו טעמא משום דסבירא ליה: אי אפשר שיהא הכרי עצמו - חמור מפני מעשר עני המעורב בו, יותר ממעשר עני עמו. דבשלמא תרומה - כיון דלא שותאה טובלה, דכיון שהיא עצמה אסורה - ראו הוא שתאסור ערשותה, דכיון דעל כרחו צריך להרימה מן הכרי - אינה מתבטלת שם, ומשיה אסורה. אבל מעשר עני, שהוא עצמו מותר לזרים - היאך יהא הערבות חמור ממנו? היינו טעמא דמאן דסבירא ליה אינו טובל. אבל דסבירא ליה טובל - מפיק ליה טובל מדרשא ובדכתיב בפרק "יש מותרות (נ"ח פ"ט)". ויכל לא דא חזיב אלא על טבל שלא הורם ממנו כל עיקר, הורם ממנו תרומה גורלה ולא הורם ממנו מעשר ראשון, מעשר ראשון ולא מעשר עני. ואפילו מעשר עני, מניין תלמוד לומר "לא טובל לאכול בשעריך" וזהו הוא אמר ואיבולו בשעריך ושבעו", מה שעריך? האמור חלקו מעשר עני - אף כאן מעשר עני. ואמר הרמנא: לא טובל, **אכל** ליה (אבוי) דכ"ע ספקו טובל. (אבוי) אתא למרדו פירוקיה דרב וסוק, למישר דאכתי קשו מתיני וברייתא אהרדי. דבולי עלמא ספקו טובל אבל לא מצינו למישר דבולי עלמא ספקו אינו טובל, דאם כן - מאי טעמיהו דרבנן דמזכירי לקרות שם? **לא** נחשדו עמי הארץ על מעשר עני. ודאמ' מפריש ליה, כיון דלא מפסדי מידי, דהא אי בעי לעובדי - מפיקי בנסיחיה חזיא ליה. **רבא** אמר. רבא אתא לפירוקי ממתניתין וברייתא דלא נותנו - טובת הנאה שלו, ומשום הכי לא קתני במתיני ומעשר עני - דהא מיתסרא ביה. וברייתא מיירי במעשר עני המתחלק בתוך הגרנות. שמניחו בגורן וכל הירצה לטול טיול. התיב בספרי יומי: כתיב 'ותנת ללוה לחיוב ולא למתנו' וכתבי 'וזהנת בשעריך', כאן - בימות החמה, כאן - בימות הגשמים. ה"פ: בימות החמה מניחו בגורן, וכשמגיעין שנת הגשמים - מלקח בתוך ביתו. ואת דמפריש איכא: מנות הגשמים מלקח בתוך ביתו, והנותר ממנו בימות החמה שאחר ימות הגשמים - מניחו בגורן, **אכל** טובת הנאה אינה ממון, מוקדתיני דכתיבם שנאסרו בדאנתו גטולין תרומתן. **הא** רבי ר' יוסי בר' זודרה, רישא - ר' יוסי בר' זודרה, ה"פ: דטובת הנאה אינה ממון, וסיפא - רבי, דסבירא ליה דטובת הנאה ממון, **משילם** לו דמי טבלו, דמי חזיקין שבו, דמי תרומת ומעשרות לפי טובת הנאה שיש לו בן.

והכ"מ: קורא שם ואין צריך להפרישו. מאי פאן, למ"ד ספקו טובל - קסבר: אית ליה טובת הנאה, וכיון דאית ליה טובת הנאה - לא מהניא, ולמאן דאמר (ואינו) קורא שם - קסבר: ספקו אינו טובל, וכך ששפקו אינו טובל - לית ליה טובת הנאה, ושרי ליה לאיתחוני? אמר ליה אבוי: דכ"ע ספקו טובל, ור' אליעזר ורבנן בהא קמיפליגי, רבי אליעזר סבר: לא נחשדו עמי הארץ על מעשר עני, כיון דאילו מפקר נכסיה ותוי וני, ושקל ליה הוא - לית ליה פסידא. ורבנן ספקו נכסיה לא מפקר איניש, דמותרת דקמא וכי בהו איניש אחרינא, הלכך נחשדו. רבא אמר: פאן במעשר עני המתחלק בתוך הבית, דכתיבא ביה נתינה, ונתת ללוה וכו', וכו' מש"ה אסור ליה לאיתחוני. פאן - במעשר עני המתחלק בתוך הגרנות, כיון דכתיב ביה 'וזהנת בשעריך' - שרי ליה לאיתחוני. "בהנינים ולויים נתינו לו ויטלו בו", אלמא טובת הנאה אינה ממון, אימא סיפא: "בהנינים אלו ולויים אלו נתינו לו" - ויטלו אחרים. אכר' קתיני - לא, אלמא טובת הנאה אינה רב האשעיא: לא קשיא; הא - רבי, והא - ר' יוסי ב"ר יהודה. **דתיניא**: הגונב טבלו של חבירו ואכלו - משלם לו. **דמי טבלו**, דברי רבי. **רבי יוסי בר' אמר**: אינו משלם אלא דמי חזיקין שבו. מאי לאו בהא קמיפליגי, דרבי

והכ"מ קורא שם ואין צריך להפרישו. אלא נתן עניו בצדו והאומר "מכאן אני גטול", ואוכלו הוא בעצמו, דהמוציא מחבירו עליו דריאה, האמר ישראל לעני אייתי ראה דלא הפרישו עם הארץ, והדיבא לך. והכי אמרי' בפ' בתרא דטוטה (דף מת). מעשר ראשון ומעשר עני - המע"ה. מאי לאו מ"ד ספקו אינו טובל, היינו ר"א אמר אינו צריך לקרות שם, קסבר: אפ"י במעשר עני - דאית ליה ליה טובת הנאה, אלא כל עני שיבא תחילה - וטבלו בעל ברית. והואיל דקיל כולי האי דאין ספקו טובל עמו, איכא נמי האי קילותא דאין בה טובת הנאה, מה שאין בו בתרומה דספקא דהא, בה טובת הנאה, כדאמרין: אמר ארס לחבירו 'טול טעל זה וזה תרומתו לכן בתי כהן'. ולמאן דאמר קורא שם - כולה מתניתין מוקדמא אלביא דהבבבם. אמר ליה אבוי: דבולי עלמא ספקו טובל בו. והלכך מתני' דלא קתני מעשר עני - דרבי ר' יהא. דכיון דספקו טובל בודאי אית ביה טובת הנאה, ואחרי' אינה יכולה ליהנות ממנו. אבל ברייתא דקתיני דאכלה נמי במעשר עני - לא ר' אליעזר היא ולא רבנן, רבי אליעזר סבר לא נחשדו עמי הארץ על הפרישת מעשר עני. והוא מפריש ליה, דלא איכפת ליה, דהדד קא אכלי ליה, דכיון דאין בעי - מפקר ליה לנכסיה בו. רבנן סבירי. ודיא נחשדו, והא מפריש, והא דאמר דמפסק ליה לנכסיה - לא עבדי, דסבר אי מפקרנא לנכסאי - דלמא איניש אחרינא חזי בהו, הלכך נחשדו. במעשר עני המתחלק בתוך הבית, שותביו שותביו חבונותו לאמר, ולא הפריש ממנה מעשר עני בגורן, לפי שנאנס או שלא מצא עניים לתת להם. הלכך, כי משבח עניים - מדביע ליה לנתיב ליה. ובהוואו מעשר, כיון דכתיב ביה נתינה - אית ביה טובת הנאה נמי, בתרומה דכתיב בה נמי נתינה: 'ותנתו תרומה לכהן'. והא דקתיני בברייתא דיכולה ליהנות ממעשר עני - באותו המתחלק בעוד שהוא

בגורן, דהווא כתיב ביה 'וזהנת בשעריך' - היינו בשעת הגורן, והווא ליה ביה טובת הנאה, דהא איהו מנת ליה החם ושקיל ליה כל מאן דבעי, והאכבי שריא לאיתחוני ביה. ישלו בקל כיהו. מתנת כותונתם, דלאו דידיה קא שקלי אלא דלהון, אלמא, מוקדתיני 'טעלו' - לא דחי ממון, ולא מתחיו כמאן דמיתניא מניה. אימא סיפא 'ישלו אחריכם'. אבל לחני מצוי לעכב, דלא שקלי, אלמא טובת הנאה ממון (ירבוי אומר). משלם לו דמי טבלו, סבר דטובת הנאה שהיה שם בנאותם מנותה אינה טבל, שהיה נתון לכהן שירצה - דחי ממון, ולחכי משלם לו דמי כולו.

רבי

מפיק ליה טובל מדרשא ובדכתיב בפרק "יש מותרות (נ"ח פ"ט)". ויכל לא דא חזיב אלא על טבל שלא הורם ממנו כל עיקר, הורם ממנו תרומה גורלה ולא הורם ממנו מעשר ראשון, מעשר ראשון ולא מעשר עני. ואפילו מעשר עני, מניין תלמוד לומר "לא טובל לאכול בשעריך" וזהו הוא אמר ואיבולו בשעריך ושבעו", מה שעריך? האמור חלקו מעשר עני - אף כאן מעשר עני. ואמר הרמנא: לא טובל, **אכל** ליה (אבוי) דכ"ע ספקו טובל. (אבוי) אתא למרדו פירוקיה דרב וסוק, למישר דאכתי קשו מתיני וברייתא אהרדי. דבולי עלמא ספקו טובל אבל לא מצינו למישר דבולי עלמא ספקו אינו טובל, דאם כן - מאי טעמיהו דרבנן דמזכירי לקרות שם? **לא** נחשדו עמי הארץ על מעשר עני. ודאמ' מפריש ליה, כיון דלא מפסדי מידי, דהא אי בעי לעובדי - מפיקי בנסיחיה חזיא ליה. **רבא** אמר. רבא אתא לפירוקי ממתניתין וברייתא דלא נותנו - טובת הנאה שלו, ומשום הכי לא קתני במתיני ומעשר עני - דהא מיתסרא ביה. וברייתא מיירי במעשר עני המתחלק בתוך הגרנות. שמניחו בגורן וכל הירצה לטול טיול. התיב בספרי יומי: כתיב 'ותנת ללוה לחיוב ולא למתנו' וכתבי 'וזהנת בשעריך', כאן - בימות החמה, כאן - בימות הגשמים. ה"פ: בימות החמה מניחו בגורן, וכשמגיעין שנת הגשמים - מלקח בתוך ביתו. ואת דמפריש איכא: מנות הגשמים מלקח בתוך ביתו, והנותר ממנו בימות החמה שאחר ימות הגשמים - מניחו בגורן, **אכל** טובת הנאה אינה ממון, מוקדתיני דכתיבם שנאסרו בדאנתו גטולין תרומתן. **הא** רבי ר' יוסי בר' זודרה, רישא - ר' יוסי בר' זודרה, ה"פ: דטובת הנאה אינה ממון, וסיפא - רבי, דסבירא ליה דטובת הנאה ממון, **משילם** לו דמי טבלו, דמי חזיקין שבו, דמי תרומת ומעשרות לפי טובת הנאה שיש לו בן.

דסבירא

נדרים. ואלו נדרים – פרק אחד עשר דף פה עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" קצט

1 ורבי יוסי סבר אינו טמון. ואינו משלם לו אלא דמי חליץ שבו. כמתנות שלא הורמו
 2 קמיפילני. דרבי סבר כמי שלא הורמו דמיון. ולהכי משלם לו דמי כולו. ורבי יוסי סבר
 3 כמי שהורמו דמיון. ואינו משלם אלא דמי חליץ. ואי טובת הנאה אינה טמון. אפילו הוויץ
 4 כמי שלא הורמו – אינו משלם לו דמי טבלו. דהא לא מפסדי ליה ולא מירי. אלא. לעולם
 5 אינאן לך דאינו טמון. והיינו טעמא דרבי א"נ.
 6 דטובת הנאה אינה טמון – אפי' הכי משלם לו
 7 דמי כולו. משום דקנסו רבנן לגנב כי הדיכי ולא
 8 לגנבו. ור' יוסי סבר. אינו משלם אלא דמי חליץ.
 9 והדאי ועוד קאמר: חזא – דטובת הנאה אינה
 10 טמון. ועוד – דלרביך דאמרת טעמא משום קנס.
 11 אדרבה. לקסייה לבעל הבית זה. כי הדיכי ולא
 12 לשחי למיביליה. ולעולם אבתי רישא וסיפא
 13 דמתני' דקטיא אהדידי לא מיתרין. רבא אמר.
 14 לעולם לא קטיא מותחין. וסיפא כדקתני
 15 דטובת הנאה טמון. ורישא היינו טעמא דיטלו
 16 בעל כרחו. שאני תרופה משום דלא חזיא אלא
 17 לבתניה. וכיון דאתי למיסרה עליהו – שוייא
 18 להודא תרומה כעפרא בעלמא. והואיל
 19 וכעפרא היא – לא מתחילי טובת הנאה.
 20 ולדכי שקלי לה בעל כרחו. **מתני'** קונם שאני
 21 עושה על פי אבא בן אי' יכול להפרי. דלא הוה
 22 לא נדרי ענין נפש. ולא דברים שבין לבית
 23 שאני עושה לפיך אין צריך להפרי. דלא אמר
 24 כלום. ודלא כל כמינה לאפקינעי לבעל מה דהכי
 25 ליה רחמנא. ר' עקיבא אומר יפר שמא תעדיף
 26 עליו יותר מן היאמי לו. כדאמר'י במס' כחובות
 27 בפ' א"ע על פי ר' (דף סד.) ומה היא עושה לו –
 28 משקל חמש סלעים שתי ביהודה שחן עשר
 29 בגליל ב'. והמתורן שלה. ואתה העדפת
 30 שטעמנא. והואיל ושלח היא – אסרת עליו אם
 31 לא יפר. ו' יוחנן בן נורי אומר. להכי יפר – שמא יגרשנה ותהא אסורה לחזור לו. ודאתה
 32 מלאכה שעושה אחר הגירושין. כשאתא ברשותו – אסור באותה מלאכה ובכל מעשה
 33 ידיו מגירושין ואילן. וקסבר. אוסר אדם דבר שלא בא לעולם. כגון מעשה ידיו שעתידה
 34 לעשות. ולבשתא לעולם אחר גירושין. א"ע'י שלא בא לרשותו בעת שבא לעולם. דהא
 35 מגורשת היא. לכשתבא ברשותו שתנשא לו – שיהא אסור. ורבי עקיבא סבר. בהא
 36 מודיאן לך דאדם אוסר דלשכיל היבא דהוי ברשותו לאלתר כשבא לעולם. כגון העדפת.
 37 אבל אין אדם אוסר דלשכיל א"ע'י שבא לעולם אין ברשותו אלא לאחר זמן. וכבשאי
 38 לרשותו חל עליון אסור. כדפרשית.

1 וסבירא ליה דטובת הנאה טמון. **אינו** משלם אלא דמי חליץ שבו. אבל לא דמי תרומתו
 2 ומעשרות. ואפילו לפי טובת הנאה שיש לו בוק. וסבירא ליה דטובת הנאה אינה טמון.
 3 **כמתנות** שלא הורמו קמיפילני. דרבי סבר. כיון שלא הורמו תרומות ומעשרות – הוה ליה
 4 כחולין שבו דלאו כמי שהורמו דמיון. ורבי יוסי סבר. כמי שהורמו דמיון. ואין לו ברם כלום.
 5 ומשום הכי אינו משלם אלא דמי חליץ שבו. **מה**
 6 לי הורמו מה לי לא הורמו. דכיון דטובת הנאה
 7 אינה טמון כי לא הורמו מאי הוה דהא דתפיכי בה
 8 תרומה ומעשר שאין לו בהן כלום. **אלא** היינו
 9 טעמא דרבי. השתא לא מביעיא לן אן אית ליה
 10 לתרוייהו טובת הנאה טמון או אינה טמון. ואי
 11 אית ליה טובת הנאה אינה טמון – לרבי יוסי רבי
 12 לגנב שלם טובת הנאה של תרומות ומעשרות
 13 יהודה ניתא. ורבי היינו טעמיה. דקסודו רבנן
 14 לבעל הבית. ואי סבירא ליה טובת הנאה טמון –
 15 לרבי יוסי ניתא. ורבי יוסי רבי יהודה היינו טעמיה
 16 דאינו משלם אלא דמי חליץ שבו – משום
 17 דקסודו רבנן שלא ישלם לו טובת הנאה
 18 שכרתומה ומעשרות. **רבא** אמר שאני תרומת.
 19 כלומר. כולה מתני' אית ליה דטובת הנאה טמון.
 20 וסיפא ניתא. ד'רבננים אלך' – טילו אחריכם. ורישא
 21 היינו טעמא דיטלו בעל כרחו – משום דהורמא
 22 לא חזיא אלא לבתניה. ואינו אפשר ליתנה
 23 לישארלא. הלכך כיון (דמיסרה) לעלידי שויא
 24 עפרא (דאתו) בעלמא. דאפקייה לחזיא טובת
 25 הנאה שיש לו בה. **ומהיא** שמענין. שהאוסר
 26 הבאת פירות על עצמו – יוכלים אחרים לטול
 27 אותן בעל כרחו. ואינו יכול לבעב. א"ע'י שיוכל
 28 לישאל על נדרו. כיון דהשתא מיהא הא לא
 29 אישתייל. מיהו. והיבא דאיתשיל – לא חייבין לשלם.
 30 רבין דרבנן עקב הגדר מעיקרו. כיון דאיתשיל –
 31 דחייב ליה וכן פירי באילו לא אתסור עליה מעולם. ואי'ת' אם בן אהרן יטלו בתרומה על כרחו?
 32 למה לא תנש דלמא מיתשיל ומתני' דחיידי' לאו קושיא היא. והנחן המקדש האשה על
 33 תנאי שאין עליה או עליו נדרים. ומצנא עליה או עליו נדרים – אינה מקודשת. ומתקנת
 34 אינה מקודשת – שמעו שאינה מקודשת כלל. ויכולה לנחשא לאחר. א"ע'י דתנאי התם:
 35 הלכה אצל חכם והתירה. וכן הוא שאל אצל חכם והתירו – מקודשת. אלמא. א"ע'י דמצי
 36 מיתשיל וחזילי קודשי למפרי. כל אמת ולא מיתשיל – לא חיישין דלמא מיתשיל. אבל
 37 נמי. דאם איתשיל נבדו בתרומה אסורא למפרי. כל אמת ולא איתשיל – לא חיישין להכי.
 38 הרשב"א רל. **ואני** מסתפק בזה. לפי שמשעה שאסור על עצמו – דהפקידו. וכל שזכה בו
 39 אדר – קנה. כובח כן הדפיק. וא"ע'י שאסור שבו הלך ע"י שאלה – קנין ממונו של זה אינו
 40 בטל. שאינו מוצא שאלה בהפקר. ומשום הכי טילו על כרחו. דאי לא. ודאי כיון נדרים
 41 בטל. שאינו מוצא שאלה בהפקר. ומשום הכי טילו על כרחו. דאי לא. ודאי כיון נדרים
 42 קתני. ואפי' תימא נמי דמילתא פסיקתא קתני – היינו טעמא. משום דברידה ליבא למיחש. ולא מקלקלה נפשה. וברידה לא אשכחנן בגמרא אינה מקודשת. אבל הוא שאלך אצל חכם
 43 והתירו – מקודשת. לומר שהיא מקודשת גמורה. אבל לא הלך – איבא למיטר דחיישין. כגיל. **מתני'** קונם שאני עושה ע"פ אבא. מה שאני עושה יפא על אבא בקונם. **אינו** יכול להפרי.
 44 דאין אלו נדרי ענין נפש. ולא דברים שבין לבית. **שאני** עושה על פיך אינו צריך להפרי.

משום

נדרים, ואלו נדרים - פרק אחד עשר דף פה עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
רש"י

1 משום דעבדו מעשבת ליה, ולא כל כמינה דמפקעת ליה לשעבודי. **רבי** עקיבא אומר
2 יפר שנת תערוף עליו יותר מן הרבוי לו. דקסבר ר"י דהתערה רידה היא, חייל עלה נדרה,
3 דהא לא משבטא ליה, ומשה חבי ערוץ להפר. מרדו, ופירי משום בריים שבניו לבית.
4 ות"ק אין חייל להבי, משום נסבירא ליה דהתערה נמי רידה הוי. האי התערה - היינו
5 שתערוף על מה פסוקי לה חכמים לעשות
6 לבעלה, דהיינו מילק חמש שלמים. כדאיתא
7 בפרק "אע"פ" (מסות סה.). **רבי** יוחנן בן נורי
8 אומר יפר שנת יגרשה ותהא אסורה לחורו לו.
9 נסבירא ליה לר' יוחנן בן נורי בת"ק, דהתערה נמי
10 דבעל הייא. הלכך משום התערה אין צריך להפר,
11 אלא שנתא יגרשה ויהא הנדר הל. שמשגשה
12 אינה משועבדת לו למעשה ידיה, ותהא אסורה
13 לחורו לו. וכן משאכר במעשה ידיה, ואי אפשר לו
14 ליחוד שלא תסחן ושלא תאפה וכל שאר
15 מלאכות השניות במשנתו, שאינה עושה
16 לבעלה. ות"ק פליג עליה דר' יוחנן בן נורי, אי
17 משום ולא סבירא ליה דמתייא הפרה לבי מנרש
18 לא, אי משום נדר גופה כיון דהשתא לא חיל -
19 לקמיה נמי לא חיל. ולפומיתויהו בהתערה, לא
20 דבעל הייא לא, אלקמטא לא בבחובתו (ק' סו.)
21 בהתערה שעל ידי הדיקן, כדאיתא התם. **גמ'**
22 אמר שמואל הלכה כר' יוחנן דאמר יפר.
23 **למימרא** דקסבר שמואל ארם מקדיש ש
24 שלא בא לעולם. דהא לא כיון דהשתא לא חיל
25 נדרה - לקמיה נמי לא חיל. **ורמיניהו**
26 המקדיש מעשה ידי אשתו ורי' זו עושה אב"י
27 איכא דמקמי לה בפרק "אע"פ" (ס' טו) אפי'
28 במעלה לה מנות, ואפי' הכי הירשות ביהדי לבטל
29 הקדשה. ורי' זו עושה ואוכלת מדרב רונא, דאמר ההם: יכולה אשה למור לבעלה "איני
30 ניונת ואיני עושה". ומאן דפליג עליה דרב רונא התם מוקי לה למתני' בשאין מעלה לה
31 מנות. ומשה חבי היא עושה ואוכלת. **והמפורז**, אם הקדיש מותר מעשה ידיה, דהיינו
32 יתר על המש שלמים ביהודה, כדאיתא התם. ר"מ אומר הקדש. מוקי לה שמואל התם
33 (במעלה לה מנות ואינו מעלה לה) מעה כסף, שתקני לה חכמים תחת מותר. ור' מאיר
34 דאמר הקדש - לאו מחיים קאמר, דהא לית ליה ביה מדי. אלא הקדש לאחר מיתה קאמר,
35 שהבעל זכה בהויא מותר מדין וירשה. וסבירא ליה לרבי מאיר דראם מקדיש רב' שלא בא
36 לעולם. **רבי** יוחנן הסניבל אומר חליק, נסבירא ליה דאין ארם מקדיש רב' שלא בא לעולם. **וכי'** תימא כן קאמר הלכה כרבי יוחנן בן נורי על התערה הוא קאמר. במאי דפליג עליה
37 דר"ע, דאמר ר"י נפר משום התערה, וסבירא ליה לר"ע התערה רידה היא, ואיזו פליג עליה דמשום התערה אין צריך להפר. דהתערה נמי דבעל היא - ברא כלבוד הוא דאמר שמואל
38 הלכה כרבי יוחנן בן נורי, אבל במאי דאמר יפר - לא סבירא ליה בוחסה, ורואי לא צריך הפרה. ולא חייל נדרא כלל. דאין ארם מקדיש רב' שלא בא לעולם. **למימא** הלכה כרבי יוחנן
39 בן נורי בהתערה. חבי הוה ליה למינר. דהלכה כרבי יוחנן בן נורי - סתמא לאו בהתערה כלבוד משמע, אלא בעיקר מילתא. דאמר יפר. **א'** נמי אין הלכה כרבי עקיבא. הוא אתי שפיר,
40 דמשמע וליה הלבנתא כרבי עקיבא במדי. לא במאי דאמר יפר - דהא אין צריך הפרה משום דאין ארם מקדיש רב' שלא בא לעולם, ולא במאי דקאמר דהתערה רידה היא. דליתא, אלא
41 דהואיל ואדם אוסר פירות חבירו לומר, כמי קא פרזתא קלונמיהו אף על ב דאין ארם מקדיש רב' שלא בא לעולם - ארם אוסר רב' שלא בא לעולם. דאשכחן מילתא דאיתא בקומנת
42 ליתא בהקדש, שהרי אפי' שאין ארם מקדיש פירות חבירו - ארם אוסר פירות חבירו עליו. וכיון שבין - ארם אוסר נמי דבר שלא בא לעולם. דהא פירות חבירו לדידה כרבר שלא בא
43 לעולם נמי, דלית ליה ביה מדי. **אמר'** ליה אבי משלמא ארם אוסר פירות חבירו עליו שדרי ארם אוסר פירותיו על חבירו, אף. ודאי קושטא קאמרתו פירות חבירו כרבר שלא בא לעולם
44 דמי. מהו, ממוקם שבא, דאת לא משבחת בקומנת דאדם אוסר אלא היכא אזי חד מנייהו ברשותהו, וא פירותהו או האדם הנאסר בהם, ומשום הכי ארם אוסר פירות חבירו עליו. נדרי
45 שהפירות אינן ברשותו - גופיה מיהא ברשותו הוא. דכי חזכי דאדם אוסר פירותיו על חבירו, אע"פ שהחזיר אינו ברשותו, כיון שהפירות ברשותו - דאלמנא בחז מנייהו סגי. ומהא שפיר
46 איכא למילק' דאדם אוסר רב' שלא בא לעולם, דבר שלא בא לעולם פירות חבירו דמי. **אלא** אסור רב' שלא בא לעולם על חבירו, דומיא דמתניתין, שאמרת מעשה ידיה שלא בא
47 לעולם על בעלה - לא לא מצית למפשט לאיסורא. אדרבה ממוקם שבא איכא למילק' התרא, שהרי אין ארם אוסר פירות חבירו על חבירו, דבר שלא בא לעולם על חבירו - כפירות
48 חבירו על חבירו דמי. **אלא** אמר רב רונא בריה לרב יוחנש באומרת יקדשו ידי לעשיכון וכו'. מתניתין היא דמוקא בוכי, הלכך, כיון דריים איתנהו בעולם - צריך להפר. **וכי'** אמרה
49 הכי קרשי. בתמיה, הוא משתעבדו ידיה לבעלה אפילו למאן דאמר ארם מקדיש רב' שלא בא לעולם פריי. דכי הוי גונא לא מזני, דאפילו אידו לא קאמר אלא באומר בפירוש שחיל
50 אותו בראו וזמן שאפשר לו לחלו. כהדא דתני: לאחר שאתני, לאחר שחיליך לך ויבמר. אבל סתמא - דראי משתא משמע. ומפרקינן: דאמרה לכי מנרשה - ומשום הכי מזני, שהרי
51 פירשה דבריה שחיל נדרה בומן שראוי לו לחלו. **השתא** מיהא לא מנרשה וממאי דכי אמרה הכי מזניא. כלומר, תירע למרד ארם מקדיש רב' שלא בא לעולם, ברהאי לישנא דקאמרה
52 לרדידה כי מנרשה. אבל מנרשה רב' שלא בא לעולם, אפי' אמרה הכי מזניא:
53

1 **גמ'** ורי' זו עושה ואוכלת. לדברי הכל, ואמרינן התם במסכת תבואות בפרק "אף על פי",
2 דבשאין מעלה לה מנות קא מיירי. ואמרי': עושה ואוכלת תבואת, דכיון דאין ארם מעלה
3 לה מנות - רדאי עושה ואוכלת, דממאי מתפרנסתו ואמרי': סיפא אימציבא ליה
4 למנותי. והמותר ר"מ אומר הקדש. דקא סביר אע"ג דמעשה ידיה אינו יכול להקדיש,
5 והאיל ואינה ניונות משלו, מימ מותר על
6 מנותיהו יכול להקדיש, שיהא קודש לאחר
7 מיתתה. ור' יוחנן הסניבל אומר חולין, דקסבר
8 אין אדם יכול להקדיש דבר שלא בא לעולם,
9 לכשבא לעולם לא ידא שלו אלא לאחר זמן.
10 ואמר שמואל. התם: הלכה כר' יוחנן הסניבל,
11 דהקני לה חכמים מעה ספק תחת מותר מעשה
12 ידיה. דאי במעלה לה - אפילו בחייה שלו היא.
13 וקשאי דשמואל ארשמואל, וכי **תימא** כי **אמר**
14 כלומר, הלכה כר' יוחנן בן נורי בהתערה.
15 סתמא דפר - משום התערה, ולא משום
16 גירושין. לישא הלכה כרבי עקיבא. דמוקי
17 לעמיה משום התערה. אלא מדקאמר חבי -
18 ש"מ כדאשמועינן מעיקרא, וליעלם קשאי
19 דשמואל ארשמואל. אלא אמר רב יוסף, לעולם
20 קסבר שמואל, אין אדם מקדיש רב' שלא בא
21 לעולם. ושאינו קומנות וכו'. ה"ג אמר לר'
22 בשלמא ארם אוסר פירות חבירו עליו, דיל
23 יאסור פירות חבירו עליו, אלא יאסור רב'
24 שלביל על חבירו שבאזה ענין שי בוח לבך,
25 שארי אין בוח לאסור פירות חבירו על חבירו,
26 להכי נמי פירות מעשה ידיה החין על בעל
27 והיא יכולה לאוסרו עליו. והואיל שלא בא
28 לעולם יקדשו ידי לעושיהו, דריים איתנהו בעולם, דהיינו אוסר פירות חבירו עליו, וזי
29 מקדישן הוא משעבדן ידיה לבטל. והשתא הוי דומיא דאוסר פירות חבירו על חבירו.
30 דאמריה לכי מנרשה קרשי. אבל נמי שדאה אפוסתך, ואחבי אי לא מפר
31 מהשתא - חיילא קודשה עליהו, ואי מנרשה והדר נסיב לה - מיתקנן עליו מעשה ידיה.
32 **וממאי** דכי אמרה הכי מזני, ואע"ג דאיתיה תחת הבעל.
33

אמר

אמר

נדרים. ואלו נדרים – פרק אחד עשר פר פו עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רש"י

1 **אִלָּא** אמר רב אשי קונמות דקדושת הגוף דמין. שהי' הן בקדושת המזבח, דכי
 2 היכי דקדשי מזבח אין להם פרוין – כך אין פרוין לקונם, שיהא מותר לחי שנאמר עליו. וכיון
 3 דקונם קדושת הגוף הוא – מפקיע מידי שעבוד שהיא משועבדת לבעל. וחילל. ומשום הכי
 4 פסק שמואל כרבי יוחנן בן נורי, אפי'ג וסבירא ליה לשמואל אין דאן מקדיש חבר שאלא
 5 בא לעולם – משום דדיי אשה איתנהו בעולם.
 6 ומציא מקדשא לחו בקונם שהיא מפקיע מידי
 7 שעבוד. ולקמיה פריך. אמ כן מאי איריא שמת
 8 יגרשנה? ואז מהשתא חילי הקדש? **אמרי** רבא
 9 הקדש. כגון עשה שזרו אפוחיקי לבעל חובו,
 10 והקדישו אחר כך למזבח – מפקיע אתו הקדש
 11 שעבוד המלוה, ועובה חובו ממקום אחר. והוא
 12 כשר לקרבן, ולא הוי גול, כיון דלא הוה קני ליה
 13 אלא לעביטאי בעלמא. ודוקא קדושת הגוף, אבל
 14 קדושת דמים לברק הבית – לא מפקעאט שעבוד,
 15 כדגון בערכין פברק 'שום יהותמיס' (דף סג).
 16 מוסיק עדי דיני ופרדה את דנבסיס הללו וכו'.
 17 שאם הקדש הלזה נבסיו – שמוסיף המלוה דיני
 18 על הלוואה, ופרדה את דנבסיס, מפני מריאת
 19 הענין, שלא יאמרו הקדש יוצא בלא פרוין, ועובה
 20 חובו. כך תב רש"י וזכרנו לברכה פברק 'אף על פי' אלא רבינו תם וזכרנו לברכה חולק
 21 עליו, שאפילו הקדש דמים מפקיע מידי שעבוד. ואין כאן מקום להאריך. **חמ"ץ**. ישראל
 22 עשה חמצו אפוחיקי לנברי, ועבר עליו הפסח – איסור תמץ מפקיע שעבוד הנברי, ואסור
 23 בתנאה. הוא דתגן פברק 'כל שעדי' (פסחים ס:). נברי שהלוח את ישראל על חמצו אחר הפסח
 24 מותר בתנאה – מוקמינן לה תהם כשהיהונו אצל, שמשור אצלו במשכון. **ושחרור**. עשה
 25 עבדו אפוחיקי ושחררו לוח – משחררו, ומלוה גובה חובו ממקום אחר. **אי**. הכי. דפקע
 26 שעבודא דבעל, למה לי שמוא יגרשנה? מהשתא קדשו! **ועוד**. שמוא יגרשנה קאמר.
 27 מהשתא נמי קדש, דקונם מפקיע שעבודיה רבעל. ולכשתמצא לומר דאלמנה רבנן
 28 לשעבודיה דבעל בעודה תתחיי, דשויחה כלוקח גמור ולא כמלוה – אפיה יפר, שמוא
 29 יגרשנה. והיינו דרחתם פברק 'אפי' פריק. אלמנה רבנן לשעבודיה, והכא לא אדרכ ליה.
 30 אלא, ועוד שמוא יגרשנה קאמר, דהא דא אתת היא ואת: ואי אלתמו רבנן לשעבודיה
 31 דבעל דלא לחילל השתא – הדרא קושין לדוכתה; כיון דהשתא לא חילל, לקמיה הכי חילל;
 32 דהשתא מידת לא מיגרשא וי'! דכיון דמריא חילל, אי לאו דאלמנה רבנן לשעבודיה, כי
 33 אלמנה – הני מילי דכל היבא דקימא קמיה לא לחילל, אבל נתגרשה – כאילו חילל מניקרא

1 **אִלָּא אמר רב אשי**. לעולם באומרת "קדשו ידי לעשיהם לבי מנרגשה", כדתיצינא
 2 לעיל, ודקאמרת: כי אמרה הכי מי מדתיא? שאין. **קונמות**. היינו הקדש דקדושת הגוף
 3 דמזיא, דלא סגי ליה בפרוין, כקדשי מזבח דאין להם פרוין. **ובדרימא דאמר קדש בו'**
 4 **מפקיעין מידי שעבוד**. ובהקדש דקדושת הגוף קמיידי, שאם היה לו בהמה ועשתה
 5 אפוחיקי לבעל חובו, ואחר כך הקדיש אפי'
 6 בסתם – חיללא עלה קדושת הגוף, ואין לו לבעל
 7 חובו שום שעבוד עלה. והיינו עממא: משום
 8 דהוי דרב הריאוי למזבח, וחיילל עלה קדושת
 9 הגוף. אבל אם היו לו נבסיס אחרים ששעבדן
 10 לבעל חובו ואח"כ הקדישין – לא פקע שיעבודיה
 11 דבעל חובו, והואיל ואין בן אלא קדושה בקד
 12 הבית, דלאו קדושת הגוף הוא. דהתיי בעל חובו
 13 וגבי ליה מהקדש, כדארמינן במסכת ערכין (דף
 14 כב): מוסיק עדי דיני ופרדה כל הנבסיס האלו.
 15 בדארתו נדיה יכול לפדות אפילו שיה אלף זוז.
 16 והתם מפרש האי דיני נמי עבדידתיה – נזירה
 17 שמוא יאמרו הקדש יוצא בלא פרוין, וכי האי
 18 דארמינן במסכת יבמות (דף סו): הדייא איתתא
 19 דעילא לנברא אינעלא דמלתא, שכיב ובעיא
 20 למישקליה בכחובתה, אחי תמי פריסה אמיתנא. אמר רב קריה מיתנא ואיתסר בהנאה,
 21 ולית ליה פרוין לעולם. חמ"ץ. ישראל שלוח מן הגוי, ועשה (לו) חמצו אפוחיקי לגוי, והרי
 22 הוא ברושות של ישראל, הגיע וי שעה – אותו ישראל חייב עליו בי'בל יראה' ובי'בל
 23 ימצא'. דאחי איסור תמץ ומפקע לשעבודא דגוי מניה, וחייב לבער. וכן שחרור. עשה
 24 עבדו אפוחיקי ושחררו – מפקיעו מידי שעבודו של זה. והא איתתא נמי מציא לאפקיע
 25 שעבודו של זה קודם שתתגרש. **אי הכי למה לי שמוא יגרשנה**. דמוקמינת למתנתין שמוא
 26 יגרשנה. אפי' לא רצה לגרשה – וליקישו מהשתאו ומשניג אלמנה רבנן לשעבודא דבעל,
 27 דלא אתי הקדש ומפקע לשעבודא מניה. **מתני'** נדרה אשתו וסבור שהיא בתו.
 28 כששמע הגור היה סבור שבתו היא נדרה, והפר לשם בתו. נדרה בקרבן, לשום נדר.
 29 נזירה. כגון דאמרה 'הייני נזירה'. הרי זה יחזור ויפר. אפי' לאור ומן. **גמ'** למיפרא. האי
 30 דכתבי (במזכר) 'לא יבי אחי אביה אותה' – דרבא אותה הוא דבעינא שיהא מפר לשם
 31 אותה תגודרת דוקא.

והא

34 דמי' כיון דמדינא ראו' לחול. **מתני'** נדרה אשתו וסבור שנדרה בתו. שאמרו לו שבתו נדרה. ומתוך כך הפר או קיים. ו**סבור** שנדרה בקרבן, שאמרו לו שאסרה עליה דבר אחד ואמרה
 35 שיהא בקרבן. **והרי** זה יחזור ויפר. והקמה הוא הפרה קמיתא. כיון דבטעות הוי – לא נתני ולא מידי. והכי איתא בתוספתא (פ"ב) בהדיא שאם הקים בטעות יכול להפר. דהניא תהם: נדרה
 36 אשתו וקיים לה סבור בתו נדרה, בתו וקיים לה וסבור אשתו נדרה – הרי זה יפר וכו'. **גמ'** למיפרא דיניא אותה דוקא הוא. דכיון דכתבי "אותה" – משמע שיפר לשם אותה שנדרה, ולא
 37 שיטעה באשה אחרת. וקשה לי: כיון דאית "אותה" מופק לה, תינה בתפרה דכתבי "אותה", אבל בהקמה מנלן האי דכתיבנא במתני, ואיתיה בתוספתא: וכת' כיון דהקמה תפרה איתקיש,
 38 ובדרימא ליה רבנן לר' אליעזר בפיריקי דלעיל (דף סג). אמרו ל' אישה יקימנו ואישה יפרנו' – את שבא לכלל הקם בא לכלל הפר. ור' עקיבא נמי לקמן (דף סג) מיקש הפרה להקמה: מה
 39 הקמה מננו את הפרה מננו. וכתיב וראית לן בתפרה ר'אותה' דוקא. כמאן דכתבי בהקמה דמי – לא ניחא לי. דאפילו למאן דמקיש – לאו לכל מילי איתקיש, אלא דוקא למילי דמשמעני
 40 מננו את נפרה ר'אותה יקימנו ואישה יפרנה. דהא אמרין לעיל: תומר בהקם מנפרה, קיים כלבו – קיים, הפר כלבו – אינו מופר. ואי לכל מילי איתקיש – אמאי? אלא האי אפילו למאן
 41 דמקיש – לא איתקיש אלא במילי דחזוהו קרא נופיה, דלאו חיקשא הוא אלא סמיכותא בעלמא ר'אישה יקימנו ואישה יפרנה. וכיון שכן, תינה בתפרה דכתבי "אותה", הקמה מנלן? ואפשר
 42 דלה' דכתבי בהקמה, דכתביב "כי תחיש לה" – כ'איתנה' דמי, משמע דוקא. ומכאן נראה לי להלכה דכי הכי נפשיתא לעיל דבעל אינו מפר לשתי נשוי באתה, ד'אותה' דוקא, דהי' אינו
 43 מקים לשתי נשוי באתה, ור'לדו' דוקא, ונמו שכתבתי למעלה (פ"ב).

והא

נדרים, ואלו נדרים – פרק אחד עשר ער פז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" קפז
 רש"י

1 והא נבי קריעים דכתיב על קעל דמשמע שאם מתו לו שנים קרובים או שלשה, שחייב
 2 לקרוע על כל אחד בפני עצמו: על שאלו ועל דיונתן בנו ועל עם ה' דהיינו פרטא. והניא
 3 מת אביו וקרע ואח"כ נמנא שוהו בנו, שמת, ולא אביו - ניא ידי קריעה. ד"על" ע"ל
 4 לאו דוקא. הכא נמי "אוהבו" לאו דוקא. כאן בסתם כאן בספריש. גבי קריעה - שקרע
 5 סתם, שלא על אביו ולא על בנו. אבל במתניתין
 6 - כגון שהפר בפיודש לשם בתו, והלכך כיון
 7 דנמנא שאינו כך - עריך להפר לשם אשתו
 8 שנדרה. והתניא לא ניא ידי קריעה. וקשיין
 9 ברייתא אהרדי. והתניא. דמסיע לרב אשי.
 10 והלכתא תוך כדי דבור. והדחור תוך כדי דבור
 11 - כדבור דמי לכלוהו מילי. חוין פמנף. מברך
 12 את השם. וניי. האומר לעבודת כוכבים "אלי
 13 אתה, דאדבור לחודיה חיב. והמקדש. אשת.
 14 והמנשה. אע"פ שדורו בתוך כדי דבור - אינה
 15 חורה. **מתני'** אמרה קונם תאנים וענבים
 16 שאינו מועמת קיים לתאנים כל הניד קיים. אף
 17 הענבים, שאין יכול להפר שוב אפילו אענבים.
 18 קסבר נדר שדוקים מקצתו ודוקים כולו. ובגמרא
 19 מפרשי: ויקמנו וקום מוננו.
 הבר

1 **והא גבי קריעים, דכתיב "על" "על" דכתיב "על"**
 2 **שאור ועל יוהנתן בנו, ותניא: אמרו לו מת אביו**
 3 **וקרע, ואחר כך נמצא בנו - ניא ידי קריעה! אמרי:**
 4 **לא קשיא; הא - בסתם, והא במפרש. ותניא: אמרו**
 5 **לו מת אביו וקרע, ואחר כך נמצא בנו - לא ניא**
 6 **ידי קריעה. אמרו לו מת לו מת, וקסבור אביו הוא**
 7 **וקרע, ואחר כך נמצא בנו - ניא ידי קריעה. רב**
 8 **אשי אמר: כאן בתוך כדי דבור כאן לאור כדי**
 9 **בתוך כדי דבור, הא דקאמרת ניא ידי קריעה - שנימצא בנו**
 10 **בתוך כדי דבור, הא דקאמרת לא ניא ידי קריעה -**
 11 **לאחר כדי דבור. ותניא: מי שיש לו חוץ בתוך**
 12 **ביתו ונתעלה, וקדומה שמת וקרע, ואחר כך מת**
 13 **- לא ניא ידי קריעה. אמר ר' שמעון בן פון אמר**

1 **רבי יהושע בן לוי משום בר קפרא: לא שנו אלא שמת אחר כך דבור, בתוך כדי דבור, וניא**
 2 **דבור דמי לכלוהו מילי. חוין פמנף. מברך**
 3 **את השם. וניי. האומר לעבודת כוכבים "אלי**
 4 **אתה, דאדבור לחודיה חיב. והמקדש. אשת.**
 5 **והמנשה. אע"פ שדורו בתוך כדי דבור - אינה**
 6 **חורה. מתני' אמרה קונם תאנים וענבים**
 7 **שאינו מועמת קיים לתאנים כל הניד קיים. אף**
 8 **הענבים, שאין יכול להפר שוב אפילו אענבים.**
 9 **קסבר נדר שדוקים מקצתו ודוקים כולו. ובגמרא**
 10 **מפרשי: ויקמנו וקום מוננו.**
 הבר
 11 **רבי יהושע בן לוי משום בר קפרא: לא שנו אלא שמת אחר כך דבור, בתוך כדי דבור, וניא**
 12 **דבור דמי לכלוהו מילי. חוין פמנף. מברך**
 13 **את השם. וניי. האומר לעבודת כוכבים "אלי**
 14 **אתה, דאדבור לחודיה חיב. והמקדש. אשת.**
 15 **והמנשה. אע"פ שדורו בתוך כדי דבור - אינה**
 16 **חורה. מתני' אמרה קונם תאנים וענבים**
 17 **שאינו מועמת קיים לתאנים כל הניד קיים. אף**
 18 **הענבים, שאין יכול להפר שוב אפילו אענבים.**
 19 **קסבר נדר שדוקים מקצתו ודוקים כולו. ובגמרא**
 20 **מפרשי: ויקמנו וקום מוננו.**
 הבר
 21 **רבי יהושע בן לוי משום בר קפרא: לא שנו אלא שמת אחר כך דבור, בתוך כדי דבור, וניא**
 22 **דבור דמי לכלוהו מילי. חוין פמנף. מברך**
 23 **את השם. וניי. האומר לעבודת כוכבים "אלי**
 24 **אתה, דאדבור לחודיה חיב. והמקדש. אשת.**
 25 **והמנשה. אע"פ שדורו בתוך כדי דבור - אינה**
 26 **חורה. מתני' אמרה קונם תאנים וענבים**
 27 **שאינו מועמת קיים לתאנים כל הניד קיים. אף**
 28 **הענבים, שאין יכול להפר שוב אפילו אענבים.**
 29 **קסבר נדר שדוקים מקצתו ודוקים כולו. ובגמרא**
 30 **מפרשי: ויקמנו וקום מוננו.**
 הבר
 31 **רבי יהושע בן לוי משום בר קפרא: לא שנו אלא שמת אחר כך דבור, בתוך כדי דבור, וניא**
 32 **דבור דמי לכלוהו מילי. חוין פמנף. מברך**
 33 **את השם. וניי. האומר לעבודת כוכבים "אלי**
 34 **אתה, דאדבור לחודיה חיב. והמקדש. אשת.**
 35 **והמנשה. אע"פ שדורו בתוך כדי דבור - אינה**
 36 **חורה. מתני' אמרה קונם תאנים וענבים**
 37 **שאינו מועמת קיים לתאנים כל הניד קיים. אף**
 38 **הענבים, שאין יכול להפר שוב אפילו אענבים.**
 39 **קסבר נדר שדוקים מקצתו ודוקים כולו. ובגמרא**
 40 **מפרשי: ויקמנו וקום מוננו.**
 הבר

גמ' הפר לתאנים אינו מופר עד שיפר אף לעגבים. כדאמרין בהקמה
דא קיים מקצתו קיום כולו. אי נמי - אינו מופר כלל, אפילו לתאנים, וכמו שכתבתי
במשנתנו. מה 'יקימנו' מנעו. דמשמע דבמקצתו הדיינו 'ממנו' - דוקם כולו, דיקמנו הכי
משמע, אף יפרנו נמי, אע"ג ולא משמע הכי - אפי' הא איתקש. אבל בחכמים אמורים
מקיש הקמה לתפרה מה הפרה מה שהפר דתור.

הוא גירסת הספרים. ולפי זה הא דתתן: הפר
לתאנים אינו מופר - כל הנדר קאמר, אבל מה
שהפר - דתור. דאי אינו מופר כלל - מאי קאמר
רבנן. מה הפרה מה שהפר דתור, דמשמע בדע'
מודו בהפרה, ולא איצטרך לזוז להרבן אלא
לאקשויי הקמה לתפרה? דהא בהפרה נופח פליג
תנא דמתניתין! אלא דאי לפי גרסא זו משמע
דכולו מודו מה שהפר דתור. אבל בתוספתא
(פ"ג) לא משמע הכי, דתניא התם: נדרה מן
התאנים ומן העגבים, הפר לתאנים ולא הפר
לעגבים, וחשכה - אסורין בין בתאנים בין בעגבים.
אלמא: אינו מופר כלל קאמר. לפיכך נראה גרסת
קצת ספרים עיקר, דגייס הבג: אבל בחכמים
אמורים: מה הפרה - מה שהפר לא דתור, אפי'
הקמה - מה שקיים לא קיים. וכן גרסת רוב רבני
משה רב נחמן דל בהלכותיו. אמר רבא ריש
דאי דאמר עד שיאמר שבעה לכל אחד ואחד.
בפרק "שבעות הפקרין" היא. דתנן התם (ף טו ז):
הוה זמשה וזבעין אותו, ואמר 'שבעה שאין לך'
בידי לך ולא לך - ויביל על כל אחד ואחד,
ריש אמור: עד שיאמר שבעה לכל אחד ואחד.
הבנא נמי לא חשיבי ליה עד נדרים עד שתאמר.

שאינו טעומה" לכל אחד ואחד, אבל אם אמרה "קיום שאני טעומה לא תאנה ולא ענבה"
- לר"ש נדר אחד הוי, ולרבנן הוה לזוז שיש נדרים. וכבר כתבתי למעלה בפ' "פותרין" (ף טו,
ז'ה וענן) דקדיל כר"ש. **מתני'** יודע אני שיש נדרים. שמה שנדרה אשתו הוי נדר גמור.
אבל איני יודע שיש מפורין. שהבעל מפר שום נדר, לא על עינו נפש ולא שבטו לבינה.
יפר' לאחר מכן, כשנודע לו שהבעל יכול להפר - יפר תוך אותו יום שידוע לו, דעד הווא
ינא לא קרינא ביה 'יום שמעו'. **יודע** אני שיש מפורין. שיש מקצת נדרים שהבעלים
מפורין אותן. **אבל** איני יודע נדר שוה, שהה נתאון נדרים שהבעל מפר. **ר"מ** אמר לא
יפר. איכא מיד דאי יפר כלל קאמר, לא הוים ולא אחר שהודיעו שהוא יכול להפר. הוים
- דלא מקרי 'יום שמעו' שהוא מפר אלא כשהווא יודע שהוא יכול להפר. ולאחר שהודיעו
שהוא יכול להפר - נמי לא יפר. משום דידעה קמיהא לגבי שוה יביל להפר אחר מבאן
'יום שמעו' מקרי, ובעי רבא: יפר ביום הוה, דסבירא לזוז דמקצת יודעה בכל יודעה.
אבל כל שעבר ימו - שוב אינו מפר, דימאן קמא 'יום שמעו' מקרי לענין שיכול להפר בו,
ולענין שאינו יכול להפר מבאן ולהבא. ואיכא מיד דכי אמר ר"מ לא יפר - דוקא ביום
שלאחריו קאמר. אבל בו ביום מפר בדיעה. או דיל דכיון שהוא יודע שיש נדרים ויש מפורין
- לא ידע גמורה לומר. אע"פ שאינו יודע שוה נדר. והכמים אמורים ביום - דסבירא ליה דידעה גמורה, שכן יביל לכוין מקומו ממש כיון שאינו רואה - אפי' הוה בכל יודעה. ולפורינא קמא דפרישא
ראת פרט לסומא. (נמי שרתגן לא הנפש בשוגג אינו גולה. ומדכתוב 'בלא ראות' - משמע דכאן הוא בלא ראות, אבל במקום אחר יכול לראות. **ר"ב** מציא אמור לרבות את הסומא. דיכון
דאית ליה מקצת יודעה, שמגריש הוא כשבא זה אצלו, אע"פ שאין לו ידיעה גמורה, שאין יביל לכוין מקומו ממש כיון שאינו רואה - אפי' הוה בכל יודעה. ולפורינא קמא דפרישא
במתניתין הכי פתח מדר' ארד' מורד' יודעה אורבי יודעה דהבא אמר ר"מ 'בלא ראות' לרבות את הסומא. אע"ג דלית ליה ידיעה שלימה, דקסבר מקצת ידיעה בכל ידיעה, ובמחנה
תני יודעה יכול להפר בידיעה זו בו ביום - אלמא מקצת ידיעה לאו בכל ידיעה. ובמתניתין אמרי רבנן,
דידעו ר' יהודה דהווא בר פלוגתה דר"מ, פ"ב ביום באותה ידיעה - אלמא ט"ל מקצת ידיעה בכל ידיעה. וירושא דקטני דפרס ביום שלאחריו - לא קשיא, דסבירא לו דכל שאינו יודע
שיש מפורין - אפילו מקצת ידיעה לא הוי. ולפורינא בחרא דפרישא במתניתין, ר"מ דאמר לא יפר - ביום שלאחריו קאמר. ורבנן דפלגי עליה נמי ביום שלאחריו קאמר, משום דמקצת
ידיעה הוא בכל ידיעה. דרבי יהודה אורבי יודעה לא קשיא.

הפר לתאנים אינו מופר. קסבר הפרה במקצת לאו שמה הפרה, עד שיפר אף לעגבים.
קיום תאנה זו שאינו טעומה וענבה זו שאינו טעומה הרי אלו שני נדרים. והואיל והילוק
טעמיה ביניהם, שאם קיים לעגבים - לא קיים לתאנים, וחיוב עליהן שני לאוין. **גמ'** אף
יפרנו ממנו. ואם הפר למקצת - הפר כולו. ולר"ע רבי ישמעאל קהודר. גבי יפרנו מי
בתיב **יפר** ממנו. גבי הקמה איכא מדרש הכי,
דהא כתיב 'יקימנו' - לשון קיום ממנו. (ולא
שויה רבנן למימר דהקמה עיקר). זו דברי ר'
ישעאל ר"ע, דתרוויחו מודו בהקמה. אבל
בכנסא אמוריים מקשה הקמה להפרה, מה הפרה
במקצת - מה שהפר לא דתור, דהא לא כתיב
'יפר ממנו', אף הקמה - מה שקיים לא קיים,
אע"ג דאיכא למדרש 'יקים ממנו', ודלא שויה
רבנן למימר דהקמה עיקר. אמר רבא. מתני'
דקא משיי חילוק בין 'קיום תאנים ועגבים שאני
טעומה' דאיכא דאמרה 'קיום תאנה שאני
טעומה, וענבה שאני טעומה' לחיובה שני לאוין
משום הלשון - ר' ש. היא. דאמר 'במחנה הך
לא': היכא דתבעודו 'ה בני אדם ואמר 'שבעה
שאני חיוב לא לך ולא לך' שאם נשבע לשך
- אינו חיוב ברא שבעה אלא קרבן אחד. עד
שיאמר 'שבעה של כל אחד ואחד. דאמר
ש'שבעה לך', שבעה לא לך' - דחיוב על כל
אחד ואחד קרבן. **מתני'** יודע אני שיש נדרים.
שאמר יכול לנדרו. אבל איני יודע שיש מפורין.
ששום אדם בעולם יכול להפר נדרו. ואחרי כן
נודע לו שהפרה מועלת. **יפר** לא. לאחר זמן,
כשנודע שיכול להפר. דכיון דלא היה יודע

הפר לתאנים - אינו מופר עד שיפר אף לעגבים,
דברי רבי ישמעאל. **רבי עקיבא אומר:** **הרי הוא**
אומר 'אישה יקימנו ואישה יפרנו' מה 'יקימנו' -
מקומו אף 'יפרנו' - מקומו. **ורבי ישמעאל:** **מי פתיב**
'יפר' ממנו? ורבי עקיבא: **מקושי הפרה להקמה, מה**
הקמה מקומו אף הפרה מקומו. **אמר ר' חייא בר אבא**
אמר רבי יוחנן: **זו דברי רבי ישמעאל ר' עקיבא, אבל**
בכמים אמורים: **מקושי הקמה להפרה, מה הפרה**
מה שהפר הפר, אף הקמה - מה שקיים קיים.
היא: **קיום תאנה.** **אמר רבא:** **רבי ישמעאל**
עוד שיאמר שבעה לך אחר ואחד.
מתני' **יודע אני שיש נדרים אבל איני יודע שיש**
מפורין - יפר. **יודע אני שיש מפורין אבל איני יודע**
שזה נדר' ר' מאיר אומר: **לא יפר, והכמים אמורים:**
יפר. גמ' ורמיהו: **'בלא ראות' - פרט לסומא, דברי**
רבי יוחנן. **רבי מאיר אומר:** **קרבות את הסומא.**
אמר

שיכול להפר - מעיקרא לא קרינא ביה 'יום שמעו' אלא השתא, באותו יום שנודע לו
שיכול להפר לה. **יודע אני שיש מפורין.** שהפרה מועלת לנדר, אבל איני יודע אם נדר
זה נדר גמור הוא, ומנעו ולא הפר בו ביום. **ר"מ אומר ר' יפר.** לאחר זמן, כשנודע לו
שנדר הוא וצריך הפרה. דהואיל והוא ידע בטיב הפרה ולא הפר - פרשע הוא, מינ' אי
נדר הוא - שפיר עביד דמפר, אי לא נדר הוא - מאי איכפת ליה מאי דפרה? ואיכא
מקצת שמיעה בכל שמיעה. והכמים אמורים **יפר.** דהואיל ולא הוברר דהבר. אע"ג דאיכא
מקצת שמיעה - אינה בכל שמיעה. ובכמים ומתניתין היינו כבי יודעה. **גמ' ורמיהו בלא**
ראות פרט לסומא. שדרג בשוגג, שאינו גולה, דאמר 'בלא ראות' - זה שדרגו לא ראה,
דאיילו ארתו - לא היה הורגו. מכלל דיש ספק בידי לראות ואינו רואה - דאענו גולה.
(דאמר) 'וסדרא' מקצת ידיעה לסומא באובנתא דליבא תליא, דרוב טומין במינים לקול
הברה מוחיבן היא ויצאה, ואותה קצת ידיעה בכלל ידיעה היא. דקרא לא מיירי אלא
דיכא יודע לחבריה דהוה התם, אלא דלא מייחין למיקטליה.

נדרים. ואלו נדרים – פרק אחד עשר דף פח עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קצא

כרכתיב "ואשר יבא את רעוהו כיער" – דהוה ידיע ליה. (אבל) סומא אע"פ שלא ארוד
 ששם הוא – על ידי שמעה דיע שיהוה שלם, ונימא רחויב גלות – רחבי אינערך קרא
 "בלא ראות" פרט לסומא, דאינו חיוב גלות. רבי מאיר אומר בלא ראות לרבות את
 הסומא. שגולה, דהא אינו רואה. והיינו דאינערך קרא לרביי מי שיהוה בלא ראות –

בלא ראיית העין, דלא אמר מקצת ידיעה בכלל
 ידיעה, ונימא הדואיל ומקצת ידיעה לאו בכלל
 ידיעה – לא ידא גולה, לחבי אינערך לן
 ריבויא דקרא לחיובי גלות. וקשיא דר"מ אדר"מ,
 דבמתני' קאמר רבי מאיר מקצת ידיעה בכלל
 ידיעה ולא יפר, והבא קאמר לה לא אמרין
 מקצת ידיעה בכלל ידיעה. אמר רב לא קשיא
 הבא מענינה דקרא. בני רוצח ובלא במקצת
 ידיעה בכלל ידיעה פליגי, אלא מדיוקא דקרא
 דייק חבי. רבי יהודה סבר כל דבר מייעל ליעיל
 הוא. כל מי שיכול ליכנס ליער גולה, ואפי'
 סומא במשגמא ואתא "בלא ראות" דלא
 אינערך, דכי היכי דמרחבי מילבא ראות"
 מרחבי נמי מייער, והוי רבו אחר רבו, ואין
 רבו אחר רבו אלא למעט, ריבאל ראות" –
 ממעט לסומא. כל דבר מידע הוא. כלומר, כל
 שיש לו ידיעה כישורא אבן לחיבין נופלת. וסומא
 לאו בר מידע הוא. וזי אמרת בלא ראות פרט
 לסומא. דאינו גולה – דזי מיעט אחר מיעט
 מבלי דעת" ריבאל ראות, ואין מיעט אחר
 מיעט אלא לרבות, ואתא "בלא ראות" ומרחב
 סומא. גמ' לא שנו. דיכול ליתן לה אע"ג דהוא
 מורד הנאה ממנו, אלא דאמר לה בעינין זיה: "אין
 לך רשות בוק אלא מה שאת נושאת ותותנת
 לתוך פריך". דכיון דאמר לה חבי – לא קנה בעל. וכול ליהנות מוק, דמשל אשתו הוא
 אוכל אבל אמר לה מה שתרצי עשי בוק, אע"ג דאמר לה "שאין לבעלך רשות בוק" –
 דמי כמי שקנה הבעל מיד אמו, ויד אשה כיד בעלה, וכמי שנתן לחתנו דמי. שהרי
 דרשה לה בוק לעשות מום כל דבר, ואסור הבעל בוק, ושמואל (אומר אפילו) אמר לה
 מה שתרצי בו'. קסבר: לא אמרין יד אשה כיד בעלה.

ארבבה אתי שפיר, דהבא דחם סבידא ליה המקצת ידיעה לאו ככל ידיעה. אבל דבי מאיר
 ארביבו מאיר קשיא. דהא רבישא מודה ר"מ דפי' ביום שלא תרזי אע"ג דאיבא מקצת ידיעה,
 היינו שידוע שיש נדרים – אלמא מקצת ידיעה לאו ככל ידיעה. דמאי דאמר בסופא לא
 יפר – היינו משום דכיון שידוע שיש מפרין ידיעה גמורה חשיבא ליה, אבל היבא דליבא
 אלא מקצת ידיעה כירשא – לאו כידיעה חשיבא

אָמַר רַבָּא: הֵבָא מַעֲנִינְהּ דִּקְרָא, וְהִכָּא מַעֲנִינְהּ
דִּקְרָא. ר' יְהוּדָה סָבַר: גְּבִי רוֹצֵחַ פְּתוּב "וְאִשְׁרָי רַבָּא
אֶת רַעְוֵהוּ בַּיַּעַר" – פֶּלֶךְ דְּבַר מִיַּעַל לַיַּעַר, וְסוּמָא נִמְוִי
בַּר מִיַּעַל לַיַּעַר הוּא. וְאִי אָמְרַת "בְּלֵאל רְאוּת" לְרֵבּוֹת
אֶת הַסּוּמָא – מִ"יַעַר" נִפְקָא לַיה. אִפְּלֵא שְׁמַע מִיָּנְהּ:
"בְּלֵאל רְאוּת" – פֶּרֶט לְסוּמָא. רַבִּי מֵאִיר סָבַר: פְּתוּב
"בְּבִי רַעַת" – פֶּלֶךְ דְּבַר מִיַּדְע, וְסוּמָא לֵאלוּ בַר מִיַּדְע
הוּא. וְאִי אָמְרַת "בְּלֵאל רְאוּת" פֶּרֶט לְסוּמָא – מִ"בְּבִי
רַעַת" נִפְקָא לַיה. אִפְּלֵא שְׁמַע מִיָּנְהּ: "בְּלֵאל רְאוּת"
לְרֵבּוֹת אֶת הַסּוּמָא. מִתְנַיִן תְּמִידִי הִנְיָהּ מִתְחַתְּנָהּ
וְהוּא רוֹצֵחַ לְתַתּוּ לְתַתּוּ מַעוֹת, אוֹמֵר לָהּ: הֲרֵי הַמַּעוֹת
הֵאלְוּ נְתוּנִין לָךְ בְּמִתְחַתְּנָהּ, וּבְלִבְךָ שְׂלֵא יְהֵא לְבַעֲלֶיךָ
רְשׁוֹת בְּהֵן. אִפְּלֵא מַה שְׂאֵת נוֹשֵׂאת וְנוֹתְנַת בְּפִיךָ. גְּמ'.
אָמַר רַב: לֹא שָׁנוּ אִפְּלֵא דְאָמַר לָהּ "מַה שְׂאֵת נוֹשֵׂאת
וְנוֹתְנַת בְּפִיךָ", אֲבָל אָמַר "מַה שְׂתַרְצִי עִשִׂי" – קִנְהָ
וְתַחֲוֵן בַּעַל. וְשְׂמוּאֵל אוֹמֵר: אִפְּסִיזוּ אָמַר "מַה שְׂתַרְצִי
עִשִׂי" – לֹא קִנְהָ וְתַחֲוֵן בַּעַל. מִתְקַרֵּב לָהּ רַבִּי יִרְדָּא:
 כמאן

אלא לרבות. דוק סוגיא מניחלא חתם בפרק ואלו חתמין. מתני' הורד הנאה מחתנו
 והוא רוצח לתת מעות לבתו. והא דהני מעות, משום דאי היבב לא מוונת – אין צריך לומר
 לה כלום, לפי שאין לבעל זכיה בוק. היינו דתנן בפרק "אין בוק המורד" (עליו ק' לה.) וכן את
 אשתו ולא הוצרכו לומר "ובלבד שלא ידא לבעלך רשות בוק", משום דכיון דאדעו זנה
 במקום הבעל – לית ליה לבעל שום זכות באותן מוונת. שהרי אפי' נתן לה הבעל מוונת
 הקעובין לה, וצממה הותרה – אין לו לבעל באותו מותר כלום, וכדאמר בפרק "מי שאמר
 דריני נזיר" (מק' ק' מה) בדקבצה מעיסתה. כל שכן בשונה אחר, שאין לו לבעל שום זכות

באותן המוונות הקעובין לן. משום הכי תני: והוא רוצח לתת לבתו מעות, שיהו מצוין להוציא אותן בחפציה, וכבי ה"ג שי לו לבעל זכות בוק, וכדאייתא בפ' "חוקת הבתים" (דאמרין התם:
 ילקח בהם קרקע, ויבעל אוכל פירות. נמצא זה נהנה מחמיו שהזדירו הנאה. לפיכך צריך שיאמר לה "דריי רמעות האלו נתונים לך במתנה, ובלבד שלא ידא לבעלך רשות בוק, אלא מה
 שאת נוטת לפיך". ודוקא דאמר לה הני תרי לשיני, אבל אמר "אין לבעלך רשות בוק" בלחוד – לא מרצי. דמתני' רבי מאיר היא. דאמר: יד אשה כיד בעלה. כדמוק' לה בגמרא. וכי תמא:
 אם כן, כי אמר לה ימי! אלא מה שאת נוטת לפיך" אמאי מתני? היינו טעמא: משום דכיון שאין אשה זוכה בנכסים כל עד שתתן אותם לתוך פיה – דריי באותה שעה אין הבעל יכול לזכות
 בוק. לפי זה, ודוקא כי אמר לה "מה שאת נוטת לפיך", אבל אי אמר לה "אלא מה שאת מתכסה" ויבוא בו – לא מתני, וקיי ותתון בעל. ואיכא מד' דהוא הדין בשיחון לה לאיזה דבר
 שיהיה, ולא קנה ותתון בעל, כיון שאין לה לא הקנה למצויי אלא לאותו דבר בלבד. גמ' לא שנו אלא דאמר לה מה שאת נוטת לפיך. כלומר, כלישנא דמתני', דאמר לה תרתי "על מנת
 שאין לבעלך רשות בוק אלא מה שאת נושאת ותותנת לפיך" – חבי היא וגונא בלחוד הוא דלא קנה ותתון בעל. משום שמה שתרצי עשי – לא מתני

טפי מ'אין לבעליך רשות בך, וכו' וזכור ד'אין לבעליך רשות בך בלחוד לא מנזי, כי אמר
 להו להרשידיה נמי לא מנזי, ודאי מילתא נינהו. **ושמואל** אמר אפילו אמר מה שתרצי
 עשי - אל קנה יתחון בעל - שמואל אל פליג אורב בפירושו דמתני, דמודה ליה ודאי
 דמתניתין אי אמר 'מה שתרצי עשי' לא מנזי. אלא בדינא דוא דפליג עליה דרבי מנזי מנזי
 כרבי מאיר דאמר ד' אשה כיד בעלה, וסבר לה
 כותיה, ומשום הכי פסיק ואמר דאי אמר לה 'מה'
 שתרצי עשי - קנה יתחון בעל. ושמואל דאי
 מודה ליה דמתני הכי קתני, אלא דפליג עליה
 בדינא, משום דסביר ליה להלכתא כרבנן, ולא
 אמרי ד' אשה כיד בעלה. היצחק, אי אמר לה
 'מה שתרצי עשי' אי נמי 'ע'מ ה'עבד לבעליך
 רשות בך בלחוד, וכי הדרי ניהו - מנזי.
כמאן אלא האי שמעתא דרב כרמי. דאמר
 בפ' קידושין (ף טז) גבי עבד כנעני דרבי כד
 כיד רבו דמי. והיה ליד אשה, דהוי ידה כיד
 בעלה. **כ"צ** משתתפין כמבי, מבי שחברות
 פתוחות לתוכה, וכל אחת ואחת אוסרת להוציא
 כלים ששבתו במבי דרך חצר, עד שיתתפן כל
 החצרות במבי. **מניח** את הברית, כל יק, שיהו
 הכל משתתפין בו, כדי שיהא זממיו רשות א'
 לבעל. **ה"ו** לכל בני המבי, שיהא להם חלק
 וכות באותה חבית. **העבריים**, שיש להם יד.
וא' אמרת קנה יתחון בעלה עירוב לא נפיק
 מרשותיה, דכיון דאי לך לאשה בלא בעל -
 עדין תהבית בהרשותו, ולא וכו בה בני המבי.
מודה ר' מאיר לענין שיתוף דכיון דלכות
 לאחריים הוא כיון דנפיק מידי בעלה וביא, דנדו
 דאמר רבי מאיר דאי קנין לאשה בלא בעל -
 דמי היבא דדיבד לא אחר מתנה, אבל מודה דוא

כמאן אילא הא שמעתא דרב - כרבי מאיר, דאמר:
יד אשה כיד בעלה, ורמינניהו; כיצד משתתפין במבי?
מניח את הקבית, ואומר: הרי זה יצא בני מבי.
ומנחה להן על ידי עבדו ושפחתו העברים, ועל ידי
בנו ובתו הגדולים, ועל ידי אשתו. וא אמרת קנה
יתחון בעלה - עירוב לא נפיק מרשותיה דבעל!
אמר רבא: אע"ג דאמר רבי מאיר יד אשה כיד
בעלה - מודה רבי מאיר לענין שיתוף, דכיון דלכות
לאחריים הוא מיד בעלה - וביא, איתיביה רבינא
קרבי אשי: אלו שזכו להן - על ידי בני ובתו
הגדולים, ועבדו ושפחתו העברים, ואלו שאין להן
להן - על ידי בנו ובתו הקטנים, ועבדו ושפחתו
הקטנים, ואלו שאין להן אמר רב אשי: מתיבא
בשמי קה חצר באותו מבי עסקינן, למנו דוכיא
הכנשתי - וביא לאחריני. מתיבא
יקום עליה כיצד אמרה "הריני נזירה לאחר שלשים
יום" אע"פ שעשאת בתוך ל' יום - אינו יכול להפר.
 נדרה

כמאן אילא הא שמעתא דרב, דמתרץ למתני ד' אשה כיד בעלה, כרבי מאיר, דאמר
 בעלמא דיד אשה כיד בעלה, ורשינו כיצד משתתפין בו, במסכת עירובין, וסחם מתני'
 ר' מאיר, אמר רבא דאע"ג דאמר רבי מאיר, בעלמא, ד' אשה כיד בעלה, וכמי שנתן
 לחתנו דמי, מודה רבי מאיר לענין שיתוף דכיון דלכות לאחריים הוא מיד בעלה וביא,
 כלומר, כיון דבעל דתני ערו לכות לאחריים -
 על ידי אשתו נמי יצא מיד בעלה, ואין לו רשות
 בתוך כלום, ואזכיו מוכי לחו על ידה, אבל
 בעלמא, כגון דדיבד מתנה לאשתו - אימא לך
 דיד אשה כיד בעלה, אלו שזכו, גבי שיתוף כמבי
 קמריה, שמוכה משלו לכל בני מבי, על ידי בני
 ובתו הגדולים, שכבר יצאו מרשותו, אבל על
 ידי בנו ובתו הקטנים - שדך כיהו, וכן לא על ידי
 אשתו, אלמא, לרימ, אפילו על ידי שיתוף - די
 אשה כיד בעלה דמיא, אלא אמר רב אשי
 מתיבא, דלעיל, דקאמר דיכול לכות לכל בני
 מבי על ידי אשתו, כשיש לה חצר באותו מבי,
 לאותה אשה, שאן חצרה זוקקה לבעלה, דמנו
 דוכיא לנפשה להחואו חצר - וביא נמי לאחריני
 את השיתוף, **מתיבא** נדר אלמנה ונדרשה
 כיצד, באיזה ענין אמר קרא שנדו אלמנה
 ונדרשה יקום עליה? אמריה הריני נזירה לאחר
 שלשים יום, ובשעת שנדרה היתה אלמנה או
 נדרשה, אע"פ שנישאת בתוך ל' יום, קודם שחולל
 הנדר עליה, ואיבא למימר, הואיל ולא חל הנדר
 עליה - יפיר לה בעל, אפי' הכי אין יכול להפיר,
 דבתי אמריה אולעין, והוי להו קודמין, ואין
 הבעל מפר בקודמין.
 נדרה

דבעל שנתן מתנה לאשתו קתנה, ואין הבעל אוכל פירות, כדאמרינן בפ' חוקת הבתים' (כ"ג דף טז), ולא שמעי' ליה לר"מ דפליג בהא, היצחק, ה"נ כיון דבעל מימא הוא קמפיק ליה מרשותיה,
 אע"פ שאינו נתון לה ממש אלא לכות את אחרים, מודה רוביא, כן נראה בעיני. **איתיביה** רבינא דרב אשי, לרוב ארבי, דבלי רב נמי קשיא מתיבא אתרדי, אלא למרדי
 פירוקה דרבא תא, למירמי מתיבא אתרדי. **ב"ג** ובתו הקטנים, שאן להם יד, ועבדו ושפחתו הנכנעים, ואשתו נמי, ידן כידו, ואמאי? והאמר רבא דכל היבא דמתנה הבעל לאחריים עיי
 יש לה ידו **אלא** א"ר אשי, כי קתני מוכה עליו ע"י אשתו - דוקא בישה לא חצר באותו מבי, כגון שפלה לה בירשה בעודה ארוסה, והוא כבד לה בעודה ארוסה' דין ודברים אין לי
 בכנסתי, ודבי האי גזנא מנזי, כדאיא ברש פרק 'בבית' (מכות טז), דמנו דוכיא לנפשה לחצרי חצרה, דבעל שנתן מתנה לאשתו אפי' ר"מ מודה דיש לה יד, ובכתיבא לעיל - וביא
 נמי לאחריני, לכל בני המבי. **ולענין** הלכת, פסק הנדרי רבינו שמואל הלוי בשם רב עמרם גאון ו'ל להלכת בשמואל, דאע"ג דפלותייהו דאמר לענין איתורא, ויקלי כרב באיסורי (מכות
 טז) - אפיה, כיון דיערק פלותייהו בדינא תלמי, ואי אמרין די אשה כיד בעלה או לא - נקטינן בשמואל, להלכתא מותיה ביני, ועוד, דרב ר"מ ושמואל כרבנן, הלכך כרב באיסורי מותיהו.
 ועד, דרסוינן בעלמא בשמואל, ד"על מנת שאן לבעליך רשות בך בלחוד מנזי, כדאמרינן פ' 'מי שאמר הריני נזיר' (גיט דף קל) גבי הפירשה בנזונה, או משלה היתה הבתמה, דמקשינן;
 מה שקתנה אשה קנה בעלחז ומשני: כגון שקמצה מעיסתה, ואי נמי דאקני לה אחר מנה על מנת שאן לבעלה רשות בך, ובפרק 'בן סוור מודר' (מסכתין דף קט) נמי אמרי: אינו חיב עד
 די אמר לה 'על מנת שאן לבעליך רשות בך בלחוד מנזי, אבל רבינו תם והראב"ד דל פסקו, כרב משום דפלותייהו אבי גבי נדרים, דאיסורא ניהו, וקמינא לן להלכתא כרב באיסורי.
 ולפי זה לא מנזי אלא כי אמר לה 'על מנת שאן לבעליך רשות בך אלא מה שאת נותנת בפך', והרמב"ם דל' אמצע את הדרך, שפסק בשמואל, אלא שכנהב דלשמואל נמי תרמי בעינן
 'ע"מ שאן לבעליך רשות בך, ומה שתרצי עשי', שהוא דל מפרש דרב ושמואל בהא פליגי, דרב סבר דהאי נדקט מתניתין 'שאת נותנת לפך' דוקא ודאי, ולישנא אתרניא לא מנזי בה.
 דאי אמר נמי 'מה שתרצי עשי' (לא קנה יתחון בעל, ושמואל סבר דלאו דוקא, דהוא הדין 'מה שתרצי עשי', ומיהו, לכלול עולמא תרי לישני בעינן, והקשו עליה וכו' מיא מוסף במאי
 דאמר לה תו 'מה שתרצי עשי' דאי אנו אלא כאומר לה לאו שך אלא לאתור דרב שתרצי לעשות מן כל שעה ושעה, וסבירא ליה לשמואל דכי רבי דמיחיד דלבר אמר מידח מנזי
 דמיא לאתרי ובה בתו בעל, אלא הרי הוא כאומר לה לאו שך אלא לאתור דרב שתרצי לעשות מן כל שעה ושעה - מנזי, שאן קנין חל אלא באותה שעה שתרצי לעשות בתו אפיו דרב לאתור דרב בלחוד, **מתיבא** ויהי
 ונדרשה יקום עליה כיצד אמרה הריני נזירה לאחר שלשים יום אע"פ שעשאת בתוך ל' יום, כי נשאת לאחר מכן - וביא מנזי, משום דברו אמריה אולעין, שנדרה קודם שנשאת,
 ואין הבעל מפר בקודמין. **נדרה** היא ברשות הבעל וכו' הרי זה מפר, דבתי שעת אמריה אולעין, בין לקולא בין לחזמרא.

אלהים דבר. השיפת זרעו בקדושה – (ישעיה נב) **חֲשַׁף ה' אֶת זְרוּעַ קִדְשׁוֹ.** נזרא ואדיר בקדושה – (שמות טו) **מִי בְּמַכָּה נֶאֱדָר בַּקֹּדֶשׁ.**

חזרו ושאלו אותו: מה אהן דכתיב (דברים ד) **מִי גוֹי גָדוֹל אֲשֶׁר לֹא אֱלֹהִים קְרִיבִים אֵלָיו?** אמר להן: פה' אלהינו בכל קראינו אליהם – אין פתיב פאן, אלא: **בְּכָל קְרָאנוּ אֵלָיו.**

אמרו לו תלמידיו: רבנו! לאלו דהית בקנה, לנו מה אתה משיב? אמר להן: קרוב בכל מיני קריבות! דאמר רבי פנחס בשם רב יהודה בר סימון: עבודה זרה – נראית קרובה, ואינה אלא רחוקה. מה מעמא? (ישעיה מז) **יִשְׂאָהוּ עַל בְּתָר יִסְבְּלוּהוּ וְגוֹי.** סוף דבר, אלוהו עמו בפות, והוא צועק

[דף ס"ג ע"א]

עד שימות, ולא ישמע ולא ישיע מצרתו. אכל הקדוש ברוך הוא – נראה רחוק ואין קרוב ממנו! דאמר לוי: מהארץ ועד לרקיע – מהלך חמש מאות שנה, ומרקיע לרקיע – מהלך ת"ק שנה. ועביו של רקיע – ת"ק שנה. וכן לכל רקיע ורקיע. ואמר רבי ברכיה ורבי חלבו בשם רבי אבא סמוקה: אף טלפי החיות – מהלך חמש מאות שנה וחמש עשרה – מנין ישרה.

ראה כמה הוא גבוה מעולמו! ואדם נכנס לבית הכנסת, ועומד אחורי העמוד ומתפלל בלהישה, ותקדוש ברוך הוא מאזין את תפלתו שנאמר (שמואל א, א): **וַחֲנָה הִיא מְדַבֵּרַת עַל לְבָבָהּ, רַק שִׁפְתֶיהָ נִעוּת וּקוֹלָהּ לֹא יִשְׁמַע.** והאזין תקדוש ברוך הוא את תפילתה.

וכן כל בריותיו, שנאמר (תהילים קב) **תַּפְלָה לְעֵינֵי כִי יַעֲטֶף,** כאדם המשיח באזון חבירו והוא שומע. וכי יש לה אלוה קרוב מזה שהוא קרוב לבריותיו כפה לאזון?

רבי יודן בשם רבי יצחק אמר בה ארבע שימין: בשר ודם יש לו פטרונו. אמרו לו: "נתפס בן ביתך!" אמר להן: "אני מקיים עליו". אמרו לו: "הרי יוצא לידון!" אמר להן: "אני מקיים עליו". אמרו לו: "הרי הוא יוצא ליתלות!" היכן הוא ואיכן פטרונו? אכל תקדוש ברוך הוא הציל את משה מהרב פרעה, הדיא הוא דכתיב (שמות יז): **וַיַּצֵּלְנִי מִחֶרֶב פְּרַעֲהָ.**

אמר רבי ינאי: כתיב (שמות ב) **וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פְרַעֲהָ.** ואיפשר לכשר ודם לברוח מן המלכות? אלא בשעה שתפס פרעה את משה, הייבו להתיו את ראשו, וקחת החרב מעל צוארו של משה, ונשברה. הדיא הוא דכתיב (שיר השירים ו): **צוּאָרְךָ כַּמְגֹדֵל הַשֵּׁן,** זה צוארו של משה.

רבי אמר רבי אביתר, ולא עוד, אלא שנתנו החרב מעל צוארו של משה על צוארו של קוסנתירו והרגתו! הדיא הוא דכתיב (שמות יח): **וַיַּצֵּלְנִי מִחֶרֶב פְּרַעֲהָ.** לי – הציל, וקוסנתר – נהרג.

רבי ברכיה קרא עליו (משלי כא): **כִּפֹּר לַצַּדִּיק רִשְׁעוֹ.** רבי אבון קרא עליו (משלי יא): **צַדִּיק מַצְרֶה נַחְלָץ וַיִּבֹא רִשְׁעוֹ תַחֲתָיו.**

תני בר קפרא: מלאך ירד ונדמה להן כדמות משה, ותפסו את המלאך וברח משה.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: בְּשַׁעַר שֶׁבֶרַח מִשָּׁה מִפְּנֵי פְרָעָה – נִעְשָׂו כָּל אוֹכְלוֹסִין שְׁלוֹ אֵילְמוּן, וּמִהֶן הִרְשִׁיק, וּמִהֶן סוּמִיּוֹ. אָמַר לְאֵילְמוּן: "הֵיכָן הוּא מִשָּׁה"? וְלֹא הָיוּ מְדַבְּרִים. אָמַר לְהִרְשִׁים, וְלֹא הָיוּ שׁוֹמְעִין. אָמַר לְסוּמִיּוֹ, וְלֹא הָיוּ רוֹאִין. הוּא שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לוֹ לְמִשָּׁה (שְׁמוֹת ד'): **מִי שָׁם פֶּה לְאָדָם אוֹ מִי יְשׁוּם אֶלֶם וְגוֹ'.** תַּמּוֹן קָמַת לָךְ, וְהִכָּא לִית אֲנָא קְאָיִם? הֲדָא הוּא דְכַתְיב (דברים ד'): **מִי בָהּ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאֵנוּ אֱלֹוִי.**

רַבִּי יוֹדֵן בְּשֵׁם רַבִּי יִצְחָק, שִׁיטָה אוֹחֲרֵי: בְּשַׁר וְדָם יֵשׁ לוֹ פִטְרוּן. אָמְרוּ לוֹ: "הֲרֵי נִתְפַס בֶּן בֵּיתֶךָ!" אָמַר: "הֲרֵי אֲנִי מִתְקַיֵּים עָלְיוֹ." אָמְרוּ לוֹ: "הֲרֵי יוֹצֵא לִידוּן!" אָמַר לָהֶן: "הֲרֵי אֲנִי מִתְקַיֵּים עָלְיוֹ." אָמְרוּ לוֹ: "הֲרֵי הוּא מוֹשֵׁלֶךְ לְמוּסִים!" הֵיכָן הוּא וְהֵיכָן פִטְרוּנוֹ? אֲכָל הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הֲצִיל אֶת יוֹנָה מִמְּוִעֵי הַדְּגָה. הֲרֵי הוּא אוֹמֵר (יונה ג'): **וַיֹּאמֶר ה' לְדָג וַיִּקַּח אֶת יוֹנָה.**

רַבִּי יוֹדֵן בְּשֵׁם רַבִּי יִצְחָק אָמַר בְּשִׁיטָה אוֹחֲרֵי: הֲרֵי בְּשַׁר וְדָם יֵשׁ לוֹ פִטְרוּן. אָמְרוּ לוֹ: "נִתְפַס בֶּן בֵּיתֶךָ!" אָמַר לָהֶן: "הֲרֵינִי מִתְקַיֵּים תַּהֲמִיּוֹ." אָמְרוּ לוֹ: "הֲרֵי הוּא יוֹצֵא לִידוּן!" אָמַר: "הֲרֵינִי מִתְקַיֵּים עָלְיוֹ." אָמְרוּ לוֹ: "הֲרֵי הוּא מוֹשֵׁלֶךְ לְאִשׁ!" הֵיכָן הוּא וְהֵיכָן פִטְרוּנוֹ? אֲכָל הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינּוּ בֶן, הֲצִיל לְהַנְגִיחַ מִישָׁאֵל וְעוֹרְרִיה מִכַּבְּשָׁן הָאִשׁ. הֲדָא הוּא דְכַתְיב (דניאל ג'): **עֲנֵה נְבוּכַדְנֶצַּר וְאָמַר בְּרִיד אֱלֹהֵהוֹן דִּי שְׂדַרְדַּר מִישַׁד וְעַבְד נְגוּ וְגוֹמַר.**

רַבִּי יוֹדֵן בְּשֵׁם רַבִּי יִצְחָק אָמַר בְּהַ שִׁיטָה אוֹחֲרֵי: הֲרֵי בְּשַׁר וְדָם יֵשׁ לוֹ פִטְרוּן כּוּ'. עַד "הֲרֵי הוּא מוֹשֵׁלֶךְ לְחַיִּיתוֹ!" אֲכָל הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הֲצִיל אֶת דְּנִיָּאל מִגּוֹב אַרְיֹוֹת, הֲדָא הוּא דְכַתְיב (דניאל ג'): **אֱלֹהֵי שְׁלַח מַלְאָכָה וּסְגַר פּוּם אַרְיֹוֹתָא וְגוֹמַר.**

רַבִּי יוֹדֵן אָמַר מִשְׁמִיחַ דִּידֵיהּ: בְּשַׁר וְדָם יֵשׁ לוֹ פִטְרוּן. אִם בָּאת לוֹ עַת צָרָה – אֵינּוּ נִכְנָס אֲצִלוֹ פְתָאוּם, אֲלֵא בָּא וְעָמַד לוֹ עַל פִתְחוֹ שֶׁל פִטְרוּנוֹ וְקוֹרָא לְעַבְדוֹ אוֹ לְבֶן בֵּיתוֹ, וְהוּא אוֹמֵר: "אִישׁ פְּלוֹנִי עוֹמֵד עַל פִתְחַ חֲצִירֶךָ!" שְׁמָא מְכַנְיָם וְשְׁמָא מְנִיחָ. אֲכָל הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינּוּ בֶן. אִם בָּאת עַל אָדָם צָרָה, לֹא יִצְוּחַ לֹא לְמִיכָאֵל וְלֹא לְגַבְרִיאֵל, אֲלֵא לִי יִצְוּחַ, וְאֲנִי עוֹנֶה לוֹ מִיָּד! הֲדָא הוּא דְכַתְיב (יואל ג'): **כָּל אֲשֶׁר יִקְרָא בְּשֵׁם ה' – יִמְלֹט.**

אָמַר רַבִּי פִינְחָס: עוֹבְדָא תְּוָה בְּרַב דְתוּה עֵייל מִחֲפֻתָה דְמִיבְרִיא. פִּנְעִין בֵּיה רּוֹמָאֵי, אָמְרוּן לֵיה: מִן דְּמֵאן אַתָּה? אָמַר לוֹן: מִן דְּסוֹפִינְיוֹם וּפְנִינָה. בְּרַמְשָׁא אֶתוּ לְגַבִּיחַ, אָמְרוּן לֵיה: עַד אִימְתִי אַתָּה מְקַיִים עִם אֵילִין יְהוּדָאִי? אָמַר לוֹן: לְמָה? אָמְרוּן לֵיה: פִּנְעִין בְּהַד, אָמְרוּן לֵיה יְהוּדָאִי, וְאָמְרוּן לֵיה: מִן דְּמֵאן אַתָּה? אָמַר לוֹן: דְּסוֹפִינְיוֹם. אָמַר לוֹן: וּמָה עַבְדְּתוֹן לֵיה? אָמַר לֵיה: דִּין לֵיה פִּנְיָן יְתִיב. אָמַר לוֹן: יְאוּת עַבְדִּיתוֹן! וּמָה מִי שְׁהוּא נְתִלָּה בְּבְשַׁר וְדָם – נִיצוּל, מִי שְׁהוּא נְתִלָּה בְּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא – לֹא כָּל שְׁכָן! הֲדָא הוּא דְכַתְיב: **כָּל אֲשֶׁר יִקְרָא בְּשֵׁם ה' – יִמְלֹט.**

אָמַר רַבִּי אֶלְכָּסְנָדְרוּס: עוֹבְדָא בְּהַד אַרְכוּן דְתוּה שְׁמִיחַ אֶלְכָּסְנָדְרוּס, וְתוּה קָיִים דִּיין חַד לִיסְמִים. אָמַר לֵיה: מָה שְׁמָךְ? אֶלְכָּסְנָדְרוּס. אָמַר לֵיה אֶלְכָּסְנָדְרוּס: פְּנָה אֶלְכָּסְנָדְרִיאָה! וּמָה אִם מִי שְׁשָׁמוּ בְּשֵׁם שְׁל בְּשַׁר וְדָם – הוּא נִיצוּל, מִי שְׁשָׁמוּ בְּשָׁמוֹ שְׁל הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא – עַל אַחַת בְּפָה וּכְפֹה! הֲדָא הוּא דְכַתְיב: **כָּל אֲשֶׁר יִקְרָא בְּשֵׁם ה' – יִמְלֹט.**

רבי פינחס אמר בה תרמי, תדא בשם רבי זעירא, וחד בשם רבי תנחום בר חנילאי. רבי פינחס בשם רבי זעירא אמר: בשך ודם יש לו פטרוז. אם הטריח עליו ביותר – הוא אומר: אשכח פלן דקא מטרהא לי! אבל הקדוש ברוך הוא אינו כן, אלא כל מה שאת מטריח עליו – הוא מקבלך. תדא הוא דכתיב (תהילים נח): **הַשֶּׁלֶךְ עַל ה' יִהְיֶה וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָ.**

רבי פינחס בשם רבי תנחום בר חנילאי: בשך ודם יש לו פטרוז, וכאו שונאים ותפשו אותו על פתח חצירו של פטרוזו. עד דצווה ליה עד דהוא נפק, עברת חרבא על קדליה וקטלית יתיה. אבל הקדוש ברוך הוא הציל את יהושפט מהרב ארם, דכתיב: **וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפָט וְה' עֲזָרוֹ וַיְסִיתֵם אֱלֹהִים מִמֶּנּוּ.** מלמד שלא היה חסר אלא חיתוף הראש, ויסיתם אלהים ממנו.

רבי זעירא בריה דרבי אבהו, רבי אבהו בשם רבי אלעזר: (תהילים קמ) **אֲשֶׁרִי שָׂאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ** וגומר. מה כתיב בתריה? **עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ** וגומר. וכי מה ענין זה לזה? אלא מלך בשך ודם יש לו פטרוז, שולט באיפרכיא אחת ואינו שולט באיפרכיא אחרת. אפילו תימר קוזמוקלטור, שולט ביבשה, שפא שולט בים? אבל הקדוש ברוך הוא – שולט בים ושולט ביבשה! מציל בים מן המים,

[דף ס"ג ע"ב]

וכיבשה מן האש. הוא שהציל את משה – מהרב פרעה. הציל את יונה – ממעי הדגה. הנניח מישאל ועזריה – מכבשן האש. לדניאל – מבור אריות. תדא הוא דכתיב (תהילים קמ): **עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֵת הַיָּם וְאֵת כָּל אֲשֶׁר בָּם** וגומר.

אמר רבי תנחומאי: מעשה בספינה אחת של גוים שהיתה פורשת מים הגדול והיה בה תינוק אהד יהודי. עמד עליהם סער גדול בים, ועמד כל אהד ואהד מהם והתחיל נוטל יראתו בידו וקורא ולא הועיל כלום. פיון שראו שלא הועילו כלום, אמרו לאותו יהודי: בני, קום קרא אל אלהיך! ששמענו שהוא עונה אתכם בשאתם צועקים אליו, והוא גבור! מיד עמד התינוק בכל לבו וצעק, וקיבל ממנו הקדוש ברוך הוא תפילתו, ושתק הים.

פיון שינדרו ליבשה, ירדו כל אהד ואהד לקנות צרכיו. אמרו לו לאותו תינוק: לית את בעי מזבין לך כלום? אמר להון: מה אתון בעי מן ההון אכסניא עלובה? אמרו לו: את אכסניא עלובה? אינון אכסניא עלובה! אינון הכא, ומעוותהון בככל, ואינון הכא ומעוותהון ברומי, ואינון הכא ומעוותהון עמהון ולא מהנון להון כלום. אבל את, כל אהון דאת אזיל – אלקה עמו! תדא הוא דכתיב: **בַּה' אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאֵינוּ אֱלֹוֵי.**

רבי שמעון בן לקיש אמר: בשך ודם יש לו קרוב. אם היה עשיר – הוא מודה בו. ואם היה עני – כופר בו. אבל הקדוש ברוך הוא אינו כן, אלא אפילו ישראל נתונין בירידה התחתונה – הוא קורא אותם **אחי ורעי**. ומה טעם? **למען אחי ורעי** (תהילים קכב).

רבי אבון ורבי אהא ורבי שמעון בן לקיש: בשך ודם יש לו קרוב, אם היה פילוסופוס – הוא אומר: ההון פלן מתקרב לן. אבל הקדוש ברוך הוא קורא לכל ישראל קרובים, תדא הוא דכתיב (תהילים קמח): **וַיִּים קָרַן לַעֲמוֹ.**

פיסקא, מקום שנעקרה ממנו עבודה זרה אומר: "ברוך שעקר עבודה זרה מארצינו" כו'. מתניתא – בשנעקרה מכל מקומות ארץ ישראל, אבל אם נעקרה ממקום אחד – אומר: "ברוך שעקר עבודה זרה מן המקום הזה".

נעקרה ממקום אחד ונקבעה במקום אחר, מקום שניתנה בו – אומר: "ברוך ארץ אפים". ומקום שנעקרה ממנו – אומר: "ברוך שעקר עבודה זרה מן המקום הזה". ויהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, בשם שעקרתי אתה מן המקום הזה, בך תעקור אותה מן המקומות כולם, ותחזיר לב עובדיה לעבודה.

ולא נמצא מתפלל על עובדי עבודה זרה? תני, רבי ישמעאל בן גמליאל אומר: אף בחוזה לארץ צריך לומר בן? אמר רבי יוחנן: (קהלת ט) **כי מי אשר יחבר. יבחר בתיב. אל כל החיים יש בטחון.** שכל זמן שאדם חי – יש לו תקות. מת – אבדה תקנתו. מה מעמא? במות אדם רשע – תאבד תקוה (משלי יא).

תני, רבי יהודה אומר: שלשה דברים צריך אדם לומר בכל יום. "ברוך שלא עשני גוי". "ברוך שלא עשני בור". "ברוך שלא עשני אשה". ברוך שלא עשני גוי – שאין הגוים בלום, כל הגוים כאין נגדו (ישעיה טו). ברוך שלא עשני בור – שאין בור ירא הטא. ברוך שלא עשני אשה – שאין האשה מצווה על המצוות.

אמר רבי אחא: (קהלת ט) **כי מי יחבר וגו'.** אפילו אותם שפשטו ידיהן בזבול – יש להם בטחון. לקרבן אי אפשר – שפכר פשטו ידיהן בזבול, לרחקן אי אפשר – שעשו תשובה. עליהן הוא אומר (ירמיה נא): **וישנו שנת עולם ולא יקיצו.**

רבנן דקיסרין אמרי: קטני גוים וחילותי של נבוכדנצר – אין חיון ואין נידונין. עליהן הפתוב אומר: **וישנו שנת עולם וגו'.**

העובר לפני בתי עבודה זרה – אומר (משלי טו): **בית גאים יסח ה'.** רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי לוי: ראה אותם מוזבלין לעבודה זרה – אומר: **זבח לאלהים יחרם.**

הרוצה את הפושי, ואת הגיחור, ואת הלוקון ואת הכפיח ואת הננס – אומר: "ברוך משנה את הבריות". את הקטועי, ואת הפוקא, את מוכי שהיו – אומר: "ברוך דיין האמת". מתניתין – בשחיו שלמים ונשתנו, אבל אם היה בן ממעי אמו – אומר: "ברוך משנה את הבריות".

הרוצה אילנות נאים, ובני אדם נאים – אומר: "ברוך שבן ברא בריות נאות בעולמו". מעשה ברבן גמליאל שראה גויה אשה נאה ובירד עליה. לא בן אומר רבי זעירא בשם רבי יוסי בר חנינא, רבי בא רבי חייא בשם רבי יוחנן: (דברים ו) **לא תחנם** – לא תתן עליהן חן! מה אמר? אבכקטא לא אמר, אלא שפך ברא בריות נאות בעולמו! שבן אפילו ראה גמל נאה, סוס נאה, חמור נאה – אומר: "ברוך שבברא בריות נאות בעולמו". זו דרכו של רבן גמליאל להקטבל בגושים? אלא דרך עקמומיתה היתה, בגון שהן פופסדם, והביט בה שלא בטובתו.

קרא הגבר – אומר: "ברוך חכם הרזים. (איוב לח) מי שת בשחות חכמה וגו'. אומר רבי לוי: בערכיא קורין לאימרא – יובלא. (יהושע ו) והיה במשך בקרן היובל. באפריקא קורין לנידה – גלמודה. (ישעיה טט) ואני שכולה וגלמודה. ברומי צוהוין לתרנגולא – שקוי. (איוב לח) או מי נתן לשכוי בינה.

הרואה אוכלוסין – אומר: "ברוך חכם הרזים". כשם שאין פרצופיהן דומין זה לזה – כך אין דעתן דומה זה לזה. בן זומא כשהיה רואה אוכלוסין בירושלים – אומר: "ברוך שברא כל אלו לשמיני". כמה יגע אדם הראשון עד שלא אכל פרוסה? חרש, זרע, ניבש, עידר, קצר, עימר, דש, זרה, בירר, טחן, הרקיד, לש, וקיטף, ואפה, ואחר כך

[דף ס"ד ע"א]

אכל פרוסה. ואני עומד בשחרית ומוציא כל אלו לפני.

ראה כמה יגיעות יגע אדם הראשון עד שמצא חלוק ללבוש. גזו וליבו, וניפס, וצבע, וטווה, וארג, כבס, ותפר, ואחר כך מוצא חלוק ללבוש. ואני עומד בשחרית ומוציא כל אלו מתוקן לפני. כמה בעלי אומניות משכימים ומעריכים! ואני עומד בשחרית ומוציא כל אלו לפני.

וכן היה בן זומא אומר: אורח רע מהו אומר? וכי מה אכלתי משל בעל הבית, וכי מה שתיתי משל בעל הבית? התיבה אחת אכלתי לו, כוס יין שתיתי לו, וכל טורח שטרח – לא טרח אלא בשביל אשתו ובניו! אכל אורח טוב אומר: ברוך בעל הבית, וזכור בעל הבית לטובה. כמה יין הכיח לפני, כמה התיבות הכיח לפני, כמה טורח טרח לפני! כל מה שטרח – לא טרח אלא בשבילי! וכן הוא אומר (איוב לח): זכר בי תשגיא פעלו אשר שדרו אנשים.

הלכה ב'

מתני' על היוקים, ועל הזועות, ועל הנקרים, ועל הרעמים, ועל הרוחות – הוא אומר: "ברוך שכחו מלא עולם". על התרים, ועל הנקעות, ועל הפנים, ועל הנקרות, ועל המדברות – הוא אומר: "ברוך עושה כראשית".

רבי יהודה אומר: הרואה את הים הגדול – אומר: "ברוך שעשה את הים הגדול". בזמן שהוא רואה לפקים.

על השמים ועל בשורות טובות – הוא אומר: "ברוך הטוב והמטיב". ועל שמועות הרעות – הוא אומר: "ברוך דיין האמת".

גמרא תני בר קפרא: מתריעין על הזועות. שמואל אמר: אין עבר ההן זיקא בכסיל – מהריב העולם. מתיבון לשמואל: ואנן חמיון ליה עבר! אמר להון: לית איפשר! או לעיל מינה, או לרע מינה.

שמואל אמר: הכים אנא בשקמי שמיא בשקמי נהרדעי קרתי, בר מן ההן זיקא לית אנא ידע מה הוא. וכי שמואל עלה לשמים? אלא על שם (איוב לח): מי יספר שחקים בחכמה.

אלהו זכור לטוב שאל לרבי נהוריי: מפני מה באין ונעות לעולם? אמר ליה: בעון תרומה ומעשרות. כתוב אחד אומר (דברים יא): תמיד עיני ה' אלהיך בה. וכתוב אחר (תהילים קד): המביט לארץ ותרעד וגע בהרים ויעשנו. הא כיצד יתקיימו שני בתוכי הללו? בשעה שישאל עושי רצונו של מקום, ומוציאין מעשרותיהן בתיקנן – תמיד עיני ה' אלהיך בה מראשית השנה ועד אחרית השנה, ואינה ניזוקת כלום. בשעה שאין ישראל עושי רצונו של מקום ואינן מוציאין מעשרותיהן בתיקנן – המביט לארץ ותרעד.

אמר ליה: בני, היך, כך היא סברא דמילתא? אבל כך עיקרו של דבר: אלא בשעה שהקדוש ברוך הוא מביט בכתי תיטויות ובכתי קרקסיות יושבות בטח ושאנן ושלוח, ובית מקדשו חרב, הוא אפילו לעולמו להחריבו. הך הוא דכתיב (ירמיה כה, ל): שאג ושאג על נהו – בשביל נהו.

אמר רבי אחא: בעון משפב זכור. אמר הקדוש ברוך הוא: אתה זועעתה איכרך על דבר שאינו שלך, תיך שאני מועזע עולמי על אותו האיש. ורבנן אמרי: מפני הפחלוקת. ונסתם גיא הרי פי יגיע גי הרים אל אצל (וכריה יד, ח).

אמר רבי שמואל: אין רעש אלא הפסק מלכות. כמה דאת אמר (ירמיה נא): ותרעש הארץ ותחל. מפני מה? בי קמה על בבל מחשבות ה'.

אלהו זכור לטוב שאל לרבי נהוריי: מפני מה ברא הקדוש ברוך הוא שקצים ורמשים בעולמו? אמר לו: לצורף נבראו! בשעה שהבריות חוטאין – הוא מביט בהן ואומר: מה אלו שאין בהן צורף – הרי אני מקיימן, אלו שיש בהן צורף – לא כל שפון? אמר ליה: עוד הן יש בהן צורף! זכוב – לצירעה. פשפש – לעלוקתה. נחש – לחפפית. שבלון – לחזיות. סממית – לעקרב.

פיסקא, על הברקים וכו'. רבי ירמיה ורבי זעירא בשם רב חסדאי: דיו פעם אחת בכל היום. אמר רבי יוסי: מה אגן קיימין? אם בטורדין – דיו

[דף ס"ד ע"ב] פעם אחת ביום. אם במפסקין – מברך על כל אחת ואחת!

היליה דרבי יוסי מן הדא: היה יושב בחנותו של בשם כל היום – אינו מברך אלא אחת. אבל אם היה נכנס ויוצא נכנס ויוצא – מברך על כל פעם ופעם. אתא אמר רבי אחא ורבי חנינא בשם רבי יוסי: אם בטורדין – דיו פעם אחת ביום. אי במפסקין – מברך על כל אחת ואחת.

היה יושב בבית הכפא או בבית ספיקריא, אם יכול לצאת ולברך בתוך כדי דיבור – יצא. ואם לאו – לא יצא.

רבי ירמיה בעי: היה יושב בתוך ביתו ערום, מהו שיעשה ביתו כמו מלבוש ויוצא ראשו חוץ לחלון ויברך? היה יושב במגדל ערום, מגדל מהו שיעשה לו כמין מלבוש ויוצא ראשו חוץ לחלון ויברך?

פיסקא, על הרחות מהו אומר? "ברוך שפחו מלא עולם". מתניתא – בשבאין בזעף. אבל שבאים בנחת – אומר: "ברוך עושה בראשית".

אמר רבי יהושע בן חנניה: בשעה שהרוח יוצא לעולם – תקדוש ברוך הוא משברו בקהרים ומרשלו בגבעות, ואומר לו: תן דעתך שלא תזיק בריותי מזה טעם? (ישעיה נז) **כי רוח מלפני יעטרף – משלהי ליה**. כמה דאת אמר (תהלים קמב): **בהתעטרף עלי רוחי**. כל כך למה? רבי הונא בשם רבי אחא: **ונשמות אני עשיתי** – בשביל נשמות שעשיתי.

אמר רבי הונא: בשלשה מקומות יצא הרוח שלא במשקל ובקיש להחריב את העולם כולו. אחת בימי יונה, ואחת בימי אליהו, ואחת בימי איוב. בימי יונה – (יונה א) **וה' הטיל רוח גדולה**. בימי איוב – (איוב א) **והנה רוח גדולה באה מעבר המדבר וגו'**. בימי אליהו מניין? (מלכים א, יט) **והנה ה' עבר ורוח גדולה וחזק מפרק הרים**. אמר רבי יודן בר שלום: נימר, אותו של איוב – בשבילו היה. ושל יונה – בשבילו היה. אין לך אלא של אליהו, שהיה קוסמיקון, **והנה ה' עובר וגו'**. ואחר כך רעש, ואחר הרעש אש, לא באש ה'.

פיסקא, **רבי יהודה אמר: הרוח את הים הגדול – אמר: 'ברוך שעשה את הים הגדול'. בזמן שרואהו לפרקים**. וכמה הוא פרק? אחד לשלשים יום. שמעון קמטריא שאל לרבי חייא בר בא: בגין דאנא חמור וסליק לירושלים בכל שנה, מהו שנקרע? אמר ליה: אם בתוך שלשים יום – אי אתה צריך לקרוע. לאחר שלשים יום – צריך אתה לקרוע.

רבי הונא, שמעון קמטריא בשם רבי שמואל בר נחמן: (שופטים יח, ז) **ויהונתן בן גרשם בן מנשה**. נון תלוי. אם זכה – בן משה. ואם לאו – בן מנשה.

חברייא בעון קומי רבי שמואל בר נחמן: פומר היה לעבודה זרה, והארץ ימים? אמר לון: על ידי שהיה עינו צרה בעבודה זרה שלו. ביצד היתה עינו רעה בעבודה זרה שלו? הוה בר נש אתא למיקרבה תור או אימר או גדי לעבודה זרה, ואמר ליה: פייסיה עליו והוא אמר ליה: מה זו מועילה לך? לא רואה, ולא שומעת, לא אוכלת, ולא שותה, לא מטיבה, ולא מריעה, ולא מדברת! אמר ליה: תייד, ומה נעביד? ואמר ליה: אזיל עביד ואייתי לי חד פינג דסולת, ואתקין עלוי עשר בעיני, ואתקין קומוי, והוא אכל מכל מה דאתי, ואנא מפייס לה עליה. מבין דאזיל ליה – הוה אכיל לון. זימנא תדא אתא חד בר פחין, אמר ליה בן. אמר ליה: אם אין מועילה כלום, את מה עביד תכא? אמר ליה: בגין תיי.

בין שעמד דוד המלך, שלח והביאו, אמר ליה: את בן בנו של אותו צדיק, ואת עובד עבודה זרה? אמר ליה: כך אני מקובל מבית אבי אבא: מכור עצמך לעבודה זרה ואל תצטרף לבריות. אמר ליה: חס ושלום, לא אמר בן אלא מכור עצמך לעבודה שהיא זרה לך ואל תצטרף לבריות! בין שראה דוד כך שהוא אוהב כמון, מה עשה? העמידו קומום על תיספרות שלו. תדא הוא דכתיב (דברי הימים א, כו): **ושבאל בן גרשום בן משה נגיד על האצרות**.

[דף ס"ה ע"א]

שבואל – ששב אל אל בכל לבו ובכל כחו. נגיד על האצרות – שמינהו על תיספרות שלו.

מתיבין לרבי שמואל בר נחמן: והא פתיב עד יום גלות הארץ! אמר לון: בין שמת דוד, עמד שלמה וחילף סנקליטין שלו, חזר לקלקלו הראשון. הדיא הוא דכתיב (מלכים א, יג, יא): **וַנְבִיא אֶחָד זָמַן יֵשֵׁב בְּבֵית אֵל יְגוֹי. אֲמַרְיִן: הוּא הָיָה.**

הרואה את החמה בתקופתה, ואת הלבנה בתקופתה, ואת הרקיע בטיהרו – אומר: "ברוך עושה בראשית". אמר רבי חינה: הדיא דתימר, בימות הגשמים בלבד לאחר שלשה ימים. הדיא הוא דכתיב (איוב לו): **וְעַתָּה לֹא רָאוּ אוֹר יְגוֹי.**

הרואה את הלבנה בהידושה – אומר: "ברוך מחדש חדשים". עד איכא? רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוסי: עד שתראה פחצי המטה. רבי אחא ורבי חיננא בשם רבי יוסי: עד שתמלא פגימתה. רבנן דקיסרין אמרין: עד ארבעה עשר יום. אמר רבי יוסי בי רבי בון: ויאות, כלום מתמלאת פגימתה אלא עד י"ד יום! הא כל י"ד יום – צריך לברך.

בתפילה, רבי יוסי בר גהורייא אמר: "מקדש ישראל מחדש חדשים". רבי חייה בר אשי אמר: "מקדש ישראל וראשי חדשים". שמואל אמר: צריך לומר "והשיאנו". רב אמר: צריך להזכיר בה זמן. תני רב הושעיא: (בראשית א) **וַהֲיוּ לְאֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וּשְׁנָיִם.**

העובר בין הקברות מהו אומר? "ברוך אתה ה' מחיה המתים". רבי חייה בשם רבי יוחנן: "ברוך נאמן בדברו ומחיה מתים". רבי חייה בשם רבי יוחנן: "היודע מספרכם, הוא יעזר אתכם, הוא יגלה את העפר מעל עיניכם, ברוך אתה ה' מחיה המתים". רבי אליעזר בשם רבי חיננא: "אשר יצר אתכם בדיו, וכלכל אתכם בדיו, וסילק אתכם בדיו, ועתיד להחיותכם בדיו, היודע מספרכם הוא יגלה עפר מעיניכם, ברוך מחיה המתים". הדיא הוא דאמרת במתי ישראל, אבל במתי אומות העולם – אומר: **בושה אמכם מאד חפרה יולדתכם יגו' (ירמיהו ג).**

הרואה הקשת בענן – אומר: "ברוך אתה ה' זוכר הברית". רבי חייה בשם רבי יוחנן: "נאמן בבריתו וזוכר הברית".

רבי חזקיה בשם רבי ירמיה: כל ימיו של רבי שמעון בן יוחאי – לא נראתה הקשת בענן! רבי חזקיה בשם רבי ירמיה: בן תהו רבי שמעון בן יוחאי אומר, "בקעה בקעה התמלאי דיגרי זהבי!" והיתה מתמלאה.

רבי חזקיה בשם רבי ירמיה: בן תהו רבי שמעון בן יוחאי אומר: אני ראיתי בני העולם הבא ומעוטים הן. אין תלתין אינון – אגא וכרי מנהון. אין תרין אינון – אגא וכרי אינון. רבי חזקיה בשם רבי ירמיה: בן תהו רבי שמעון בן יוחאי אומר: יקרב אברהם מן גביה ועד גביי, ואגא מיקרב מן גביי ועד סוף כל דרי. ואין לא – יצרף אחיה השילוני עמי, ואגא מקרב כל עמא.

וכי מה ראו לסמוך בשורות טובות לגשמים? רבי ברכיה בשם רבי לוי: על שם (משלי כח): **מִים קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֹפֶה, וְשִׁמּוּעָה טוֹבָה מֵאַרְצֵי מֶרְחָק.** וכמה גשמים ירדו ויהא אדם צריך לברך? רבי חייה בשם רבי יוחנן: בתהילה – בדי רביעה, ובסוף – בדי שיזדחו פניה. רבי ינאי בר ישמעאל

בשם רבי שמעון בן לקיש: בתחילה – בדי רביעה, ולבסוף – בדי שתשרה המגופה. ויש מגופה נשרית? אלא רואין אותה פאלו היא שרויה. רבי יוסי בשם רבי יהודה, ורבי יונה ורבי יהודה בשם שמואל: בתחילה – בדי רביעה, ולבסוף – אפילו כל שהוא. רבי יוסה בשם רבי זעירא: להפסיק תענית נאמרה.

רבי חזקיה ורבי נחום ורב אדא ורב בימי הווין יתכין. אמר רבי תנחום לרב אדא

[דף ס"ה ע"ב] בר אבימי: לא מסתברא לברכה נאמר? אמר ליה: הוין. אמר רבי חזקיה לרב אדא בר אבימי: לא מסתברא להפסיק תענית נאמר? אמר ליה: אין. אמר ליה: למה אמרת ליה הוין חכין? אמר ליה: בשטות רבי. אמר רבי מנא לרבי חזקיה: מני רביה? אמר ליה: רבי זעירא. אמר ליה: ואנן אמרינן, רבי יוסי בשם רבי זעירא: להפסיק תענית נאמרה.

רבי יהודה בר יחזקאל אמר: אבא מברך על ירידת גשמים, יתגדל ויתקדש ויתברך ויתרומם שמך מלבינו על כל טיפה וטיפה שאת מוריד לנו, שאת ממניעין זו מזו, (איוב לו) **כי יגרע נטפי מים**, כמה דאת אמר (ויקרא כז): **ונגרע מערבך**. אמר רבי יודן: ולא עוד, אלא שהוא מורידן במידה, שנאמר (איוב כח): **ומים תבן במידה**.

רבי יוסי בר יעקב סלק מבקרא רבי יודן מגדליא. עד דהוא תמן נחת מיטרא ושמע קליה אמר: אלף אלפין ורבי ריבון חייבין להודות לשמך מלבינו על כל טיפה וטיפה שאת מוריד לנו, שאת גומל טובה לחייבים. אמר ליה: הדיא מנא לך? אמר ליה: הבין הוה רבי סימון מברך על ירידת גשמים.

וכמה גשמים ירדו ויהא בהן בדי רביעה? מלא כלי מחזיק שלשה טפחים; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: בתחילה – טפה, ובשנייה – שני טפחים, ובשלישית – שלשה טפחים.

תני, רבי שמעון בן אלעזר אומר: אין לך טפה יורד מלמעלה שאין הארץ מעלה פנגדו שני טפחים. מאי טעמא? (תהלים מב) **תהום אל תהום קורא לקול צנוריה**.

ואמר רבי לוי: תמים העליונים – זכרים, ותחתונים – נקבות. מה מעם? (ישעיה מה) **תפתח ארץ – כננקה הזאת שהיא פותחת לפני הזכר. ויפרו ישע – זו פריה ורבייה. וצדקה תצמיח יחד – זו ירידת הגשמים. כי אני ה' בראתי – לך בראתיה לתקונתו וליישובו של עולם**.

רבי אחא תני לה בשם רבי שמעון בן גמליאל: ולמה נקרא שמה רביעה? שהיא רובעת את הארץ. רבי חנינא בר יקא בשם רבי יהודה: שורשי חטה בוקעין בארץ ג' אמה. שורשי תאניה רבים בוקעין בצור. תני, רבי ישמעאל בן אלעזר אומר: אין הארץ שותה אלא לפי היפומה. אם בן, מה יעשה שורשי חרוב? מה יעשו שורשי שקמה? אמר רבי חנינא: אחת לשלשים יום תהום עולה ומשקה אותו. ומה טעמא? (ישעיה כז) **אני ה' נצרה, לרגעים אשקה**.

אָמַר רַבִּי זְעִירָא: תַּנִּי תַמּוֹן, רָאָה זוּל בָּא לְעוֹלָם, וְשׁוֹבֵעַ בָּא לְעוֹלָם, נִהַר מִסְפִּיק לְמִדִּינָה – אֹמַר: “בְּרוּךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב”. אָמְרוּ לוֹ: מַת אָבִיו – אֹמַר: “בְּרוּךְ דֵּינִי הָאֵמֶת”. מַת וְהוֹרִישוּ – אֹמַר: “בְּרוּךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב”.

הַלְכָה ג'

מַתְנִי' בְּנָה בֵּית חֲדָשׁ, וְקָנָה פְּלִים חֲדָשִׁים – אֹמַר: “בְּרוּךְ שֶׁהִגִּיעַנו לְזִמְנֵי תַחַךְ”. מְבָרַךְ עַל הַרְעָה מְעִיז הַטּוֹבָה, וְעַל הַטּוֹבָה מְעִיז הַרְעָה, וְהוֹעֵק לְשַׁעֲבֵר – הַרִי זֶה תְּפַלֵּת שְׂוֹא. בִּיצֵדָה הֵיטָה אֶשְׁתִּי מְעוּבְרַת, וְאֹמַר: יְהִי רְצוֹן שֶׁתִּלְד אֶשְׁתִּי זָכָר – הַרִי זֶה תְּפַלֵּת שְׂוֹא. הֵיךְ בָּא בְּדַרְדָּר וְשָׁמַע קוֹל צְוֹתָהּ בְּעִיר, אָמַר: יְהִי רְצוֹן שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּתוֹךְ בֵּיתִי – הַרִי זֶה תְּפַלֵּת שְׂוֹא.

גְּמָרָא אָמַר רַבִּי חֵיָא בַר בָּא: לֹא סוּף דְּכָר חֲדָשִׁים, אֲלָא אֶפְיִלוּ שְׁחָקִים – בְּאִילוּ הֵם חֲדָשִׁים לוֹ. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר זְבָדִי בְּשֵׁם רַבִּי חֵיָא בַר אָבָא אָמַר: קָנָה – אֹמַר: “בְּרוּךְ שֶׁהִחִינּוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעַנו לְזִמְנֵי תַחַךְ”. נִיתַן לוֹ – אֹמַר: “בְּרוּךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב”. רַבִּי בָּא אָבוּהּ דְּרַבִּי בָּא מֵאָרִי בְּשֵׁם רַבִּי אַחָא: קָנָה – אֹמַר: “בְּרוּךְ שֶׁהִגִּיעַנו לְזִמְנֵי תַחַךְ”. נִיתַן לוֹ – אֹמַר: “בְּרוּךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב”. לְבַשׁ בְּגָדִים – אֹמַר: “בְּרוּךְ מַלְבִּישׁ עֲרוּמִים”.

[דף ס"ו ע"א]

הַעוֹשָׂה סוּפָה לְעַצְמוֹ – אֹמַר: “בְּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְּנוּנוּ לַעֲשׂוֹת סוּפָה”. לְאַחֵרִים – “לַעֲשׂוֹת לוֹ סוּפָה לְשֵׁמוֹ”. נִכְנָס לִישָׁב בָּהּ – אֹמַר: “בְּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְּנוּנוּ לִישָׁב בַּסּוּפָה”. מִשָּׂהוּא מְבָרַךְ עָלֶיהָ לִילֵי יוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן – אֵינוּ צָרִיךְ לְבָרַךְ עָלֶיהָ עוֹד מֵעַתָּה.

הַעוֹשָׂה לֹלֵב לְעַצְמוֹ – אֹמַר: “בְּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְּנוּנוּ לַעֲשׂוֹת לֹלֵב”. לְאַחֵר – לַעֲשׂוֹת לֹלֵב לְשֵׁמוֹ. בְּשָׂהוּא נוֹטֵלוֹ – אֹמַר: עַל נְטִילַת לֹלֵב, וְאֲשֶׁר הִחִינּוּ. וּמְבָרַךְ בְּכָל שְׁעָה וְשְׁעָה שֶׁהוּא נוֹטֵלוֹ.

הַעוֹשָׂה מְזוּזָה לְעַצְמוֹ – אֹמַר: “לַעֲשׂוֹת מְזוּזָה”. לְאַחֵר – “לַעֲשׂוֹת מְזוּזָה לְשֵׁמוֹ”. בְּשָׂהוּא קוֹבְעָה – אֹמַר: “בְּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְּנוּנוּ עַל מִצְוֹת מְזוּזָה”.

הַעוֹשָׂה תְּפִלִּין לְעַצְמוֹ וְכוּ'. לְאַחֵר וְכוּ'. בְּשָׂהוּא לֹבֵשׁ – אֹמַר: “עַל מִצְוֹת תְּפִלִּין”. הַעוֹשָׂה צִיצִית לְעַצְמוֹ וְכוּ'. לְאַחֵר וְכוּ'. נִתְעַמֵּף וְכוּ'.

הַתּוֹרֵם וְהַמְעַשֵּׂר – אֹמַר: “בְּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְּנוּנוּ לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר”. לְאַחֵר – “לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר לְשֵׁמוֹ”. הַשּׁוֹחֵט – צָרִיךְ לוֹמַר: “בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הַעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְּנוּנוּ עַל הַשְּׁחִיטָה”. הַמְכַסֶּה – אֹמַר: “עַל פִּיסוּי הַדָּם”.

הַמָּל – צָרִיךְ לוֹמַר: “בְּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְּנוּנוּ עַל הַמִּילָה”. אָבִי הַבֵּן – אֹמַר: “בְּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְּנוּנוּ לְהַכְנִיסוֹ בְּבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ”. הַעוֹמְדִים שָׁם – צָרִיכִין לוֹמַר: בְּשֵׁם שֶׁהַכְּנַסְתָּנוּ לְבְרִית בֵּן תַּכְנִיסְהוּ לְתוֹרָה וּלְחֻפָּה.

המְבָרָךְ – צְרִיף לומר: "ברוך אֲשֶׁר קִדְּשׁ יְדִיד מְבָטֵן, וְחֹק בְּשִׁאֲרוֹ שָׁם, וְצִאָצְאָיו חֲתָם בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, עַל בֶּן בְּשֶׁכֶר זֹאת, אֵל הוּא הַקְּלִינֵנו צוֹרִינֵנו, צוּה [צוּה] לְהַצִּיל יְדִידוֹת שִׁאֲרֵנו מִשַּׁחַת. בְּרוּךְ אַתָּה ה' בֹּרֵת הַבְּרִית".

מִצּוֹת, אִימַת מְבָרָךְ עֲלֶיהָ? רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: עוֹבֵר לְעִשְׂיִיתָ. רַב הוּנָא אָמַר: בְּשַׁעַת עִשְׂיִיתָ. אַתְּיָא דְרַב הוּנָא – בְּשִׁמוּאֵל. דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם שִׁמוּאֵל: כָּל הַמִּצּוֹת מְעוֹנוֹת בְּרַכָּה בְּשַׁעַת עִשְׂיִיתָ, חוּץ מִתְּקִיעָה וּמִבִּילָה. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: קְדוּשִׁין בְּבִיעִילָה. אָמַר רַבִּי יוֹנָה: אֵיךְ לָךְ חוֹרֵי, תְּפִילִין שֶׁל יָד עַד שְׁלֵא יִחְלוּץ, וְשֶׁל רֹאשׁ? עַד שְׁלֵא יִיבָה – לֹא יִיבָה, מִן דְּיִיבָה – הֵיא יִיבָה.

שְׁחִיטָה אִימַתִּי הוּא מְבָרָךְ עֲלֶיהָ? רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: עוֹבֵר לְשַׁחוּט. יוֹסִי בֶּן נְהוֹרָאִי אָמַר: מִשִּׁשְׁחוּט, לְמַדָּה? שְׁמַא תִּתְנַבֵּל שְׁחִיטָתָהּ, מְעַתָּה, מִשִּׁיבְדוֹק הַסִּימְנִין.

[דף ס"ו ע"ב]

חֻזְקַת בְּנֵי מְעִיִּים – בְּשָׂרִים. תְּנִי שְׁחָטָהּ, וְנִטְלוּ הַזֹּאבִים מֵעִיָּה – בְּשִׁירָה. וְחוֹשֵׁשׁ שְׁמַא נִיבְכוּ? רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּינָן דְּתַמּוּן: בְּנֵי מְעִיִּים – בְּחֻזְקַת בּוֹשֵׁר.

פִּיסקָא, הַצּוּעֵק לְשַׁעֲבֵר בּוֹ. דְּבֵית יַנְאִי אָמַר: בְּיוֹשְׁבֵת עַל הַמַּשְׁבֵּר הִיא מִתְנַתָּא. הֵיא קוֹדֵם בֶּן – יְצִיל. אָמַר יְהוּדָה בֶּן פְּזִי: אַף הַיּוֹשְׁבֵת עַל הַמַּשְׁבֵּר – יְכוֹל לְהַשְׁתַּנּוֹת, עַל שֵׁם (ירמיה יח): הִנֵּה כַחֲמֹר בְּיַד הַיּוֹצֵר. רַבִּי בְּשֵׁם דְּבֵית יַנְאִי: עֵיקַר עֵיבוּרָה שֶׁל דִּינָה – זָכַר הָיָה, מֵאַחַר שֶׁנִּתְפַּלְּגָה רְחֵל – נְעֻשִׁית נִקְבָּה. הִדָּא הִיא (בראשית ל) וְאַחַר יְלִדָה בַת וְהַתְקַרָּא אֶת שְׁמָהּ דִּינָה. מֵאַחַר שֶׁנִּתְפַּלְּגָה רְחֵל, נְעֻשִׁית נִקְבָּה. וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן פְּזִי בְּשֵׁם דְּבֵית רַבִּי יַנְאִי: אֲמַנּוּ רְחֵל – מִנְּבִיאוֹת הַרְאשׁוֹנוֹת הַיְהוּדָה. אָמְרָה: עוֹד אַחַר יְהִיָּה מְמַנִּי. הִדָּא הוּא דְּבַרְתִּיב (סו): יִסַּף ה' לִי בֶן אַחֵר. בְּנִים אַחֵרִים לֹא אֲמַרְהָ, אֲלֵא עוֹד אַחֵר יְהִיָּה מְמַנִּי.

הִיָּה בָּא מְדַרְךָ מַהוּ אוֹמְרָ? בְּטוּחַ אֲנִי שְׂאִין אֵלָיו בְּתוֹף בֵּיתִי. הִלֵּל הִקְנָן אוֹמְרָ: (תהילים קיב) מִשְׁמוּעָה רַעָה לֹא יִירָא.

הַלְבָּה ד'

מִתְנִי' הַנְּכַנְס לְכֶרֶךְ – מִתְפַּלֵּל שְׁתִּים, אַחַת בְּכַנְסָתוֹ וְאַחַת בִּיצִיאָתוֹ. בֶּן עֲזַאי אוֹמְרָ: אֲרַבְעֵ, שְׁתִּים בְּכַנְסָתוֹ, וְשְׁתִּים בִּיצִיאָתוֹ. וְנוֹתֵן הוֹדָאָה לְשַׁעֲבֵר, וְצוּעֵק עַל הַעֲתִיד לְבֹא.

גְּמָרָא נְכַנְס לְכֶרֶךְ – מִתְפַּלֵּל שְׁתִּים, אַחַת בְּכַנְסָתוֹ וְאַחַת בִּיצִיאָתוֹ. בְּכַנְסָתוֹ מַהוּ אוֹמְרָ? יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁתְּכַנְסֵנִי לְכֶרֶךְ זֶה לְשִׁלוֹם. בִּיצִיאָתוֹ אוֹמְרָ: מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי וְכֹב.

בֶּן עֲזַאי אוֹמְרָ: מְבָרָךְ אֲרַבְעֵ, שְׁתִּים בְּכַנְסָתוֹ וְשְׁתִּים בִּיצִיאָתוֹ. בְּכַנְסָתוֹ הוּא אוֹמְרָ: יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתְּכַנְסֵנִי לְכֶרֶךְ זֶה לְשִׁלוֹם. נְכַנְס – אוֹמְרָ: מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁנְּכַנְסֵתִי לְשִׁלוֹם, בֶּן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתּוֹצִיאֵנִי מִתּוֹכוֹ לְשִׁלוֹם. בְּשִׁיצָא – אוֹמְרָ: יְהִי

רְצוֹן מִלְפָּנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי שְׁתּוֹצִיאֲנִי מִכְּרֶךְ זֶה לְשָׁלוֹם. יֹצֵא – אוֹמֵר: מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי שְׁהוֹצֵאתִנִי לְשָׁלוֹם, כִּן יְהִי רְצוֹן מִלְפָּנֶיךָ שְׁתּוֹלִיכֵנִי לְבֵיתִי לְשָׁלוֹם אוֹ לְמָקוֹם פְּלוּנִי לְשָׁלוֹם.

הַדָּא דְאָמַר – בְּמִדּוֹרוֹת עָבוּ"ם. אֲבָל בְּיִשְׂרָאֵל – אִין צְרִיךְ לְכַרְךָ. אִם הִיךְ מָקוֹם שְׁהוֹרְגִין שָׁם, אֲפִילוּ מִדּוֹרוֹת יִשְׂרָאֵל – צְרִיךְ לְכַרְךָ.

נִכְנָם לְבֵית הַכֶּסֶף – מִכְּרֶךְ שְׁתֵּימִים, אַחַת בְּכַנְיִסְתּוֹ וְאַחַת בְּיִצְיָאתּוֹ. בְּכַנְיִסְתּוֹ מַהוּ אוֹמֵר? כְּבוֹד לְכֶם הַמְּכַוְּבִים מִשְׁרְתֵי קוֹדֶשׁ, דְּרֶךְ אֶרֶץ הוּא, פִּנּוּ דְרֶךְ, בְּרוּךְ הָאֵל הַכְּבוֹד. כְּשֶׁהוּא יוֹצֵא מַהוּ אוֹמֵר? "בְּרוּךְ אֲשֶׁר יֹצֵר אֶת הָאָדָם בְּחֻמְקָה".

נִכְנָם לְמִרְחִין – מִתְפַּלֵּל שְׁתֵּימִים בְּכַנְיִסְתּוֹ, וְאַחַת בְּיִצְיָאתּוֹ. בְּכַנְיִסְתּוֹ מַהוּ אוֹמֵר? יְהִי רְצוֹן מִלְפָּנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי שְׁתּוֹצִילֵנִי מִשְׁרִיפַת הָאֵשׁ, וּמִהַיּוֹק הַחַמּוּן, וּמִן הַמְּפּוֹלֶת, וְאֵל יִצְרֵךְ דְּכַר בְּנַפְשִׁי. וְאִם יִצְרֵעַ – תִּהְיֶה מִיתַתִּי בְּפִרְהָ עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי. וְתִצְלֵנִי מוֹזֵ וּמְכִיּוֹצֵא בּוֹ לְעֵתִיד לְבוֹא. כְּשֶׁהוּא יוֹצֵא – אוֹמֵר: מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי שְׁהַצְלַתֵנִי מִן הָאוּר.

אָמַר רַבִּי אֶבְרָהָם הַדּוּ"א – בְּמִרְחִין שֶׁהִיא נִיבּוֹקֶת. אֲבָל בְּמִרְחִין שְׁאִינָה נִיבּוֹקֶת – אִינּוּ אוֹמֵר אֱלֵא מִהַיּוֹק חַמּוּן בְּלֶבֶד. רַבִּי חֶלְקִיָּה וְרַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: תְּפִלַּת הַמִּרְחִין – אִינָה טְעוּנָה עֲמִידָה.

[דף ס"ז ע"א]

הַלְכָה ה'

מִתְנַיִן חַיִּיב אָדָם לְכַרְךָ עַל הַרְעָה כְּשֵׁם שֶׁהוּא מִכְּרֶךְ עַל הַטּוֹבָה. שְׁנָאֵמַר (דברים ז): **וְאַהֲבַת אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ כָּכָל לְבָבְךָ וּכְכָל נַפְשְׁךָ וּכְכָל מְאֹדְךָ. כָּכָל לְבָבְךָ** – בְּשֵׁנֵי יִצְרִיךָ, בְּיֹצֵר טוֹב וּבְיֹצֵר רָע. **כָּכָל נַפְשְׁךָ** – אֲפִילוּ נוֹטֵל אֶת נַפְשְׁךָ. **כָּכָל מְאֹדְךָ** – כָּכָל מְמוֹנְךָ.

דְּכַר אַחַר: **כָּכָל מְאֹדְךָ** – כָּכָל מִיּוֹדָה וּמִיּוֹדָה שֶׁהוּא מוֹדֵד לָךְ, כִּפְלֵי הוּי מוֹדָה לּוֹ מֵאֵד מֵאֵד.

לֹא יָקַל אָדָם אֶת רֵאשׁוֹ כְּנִגְדַּ שְׁעַר הַמּוֹרָחָה שֶׁהוּא מְכוּוֹן כְּנִגְדַּ בֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים. וְלֹא יִכְנָם לְהַר הַבַּיִת בְּמַקְלוֹ, וּבְמַנְעֵלוֹ, וּבְאִפְסוּדוֹתוֹ, וּבְאֲבָק שְׁעַל רַגְלָיו, וְלֹא יַעֲשֶׂנוּ כְּפִנְדָּרְיָא. וְרַקִּיקָה – מַקַּל וְחוֹמֵר. כָּל הוֹתָמֵי הַבְּרֻכּוֹת שֶׁהִיוּ בְּמַקְדֵּשׁ – הִיוּ "מִן הָעוֹלָם". וּמִשְׁמַקְלָקְלוּ הַמִּינִים, וְאָמְרוּ אִין עוֹלָם אֱלֵא זֶה – הַתְּקִינוּ שֶׁיְהִיוּ אוֹמְרִים: "בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם" לְהוֹצִיא מִלֵּב הַמִּינִים.

וְהַתְּקִינוּ שֶׁיְהִי אָדָם שׂוֹאֵל אֶת שְׁלוֹם חֲבִירוֹ בְּשֵׁם, שְׁנָאֵמַר (רות ב): **וְהִנֵּה בָעוּ בָא מִבֵּית לָחֶם, וַיֹּאמֶר לְקוֹצְרִים: ה' עִמָּכֶם. וְאוֹמֵר (שופטים ז): ה' עִמָּךְ גְּבוּר הַחַיִל.** וְאוֹמֵר (משלי כג): **אֵל תְּבוֹז בִּי זָקְנָה אִמְךָ.** וְאוֹמֵר (תהילים קט): **עַתָּה לַעֲשׂוֹת לַה' הַפְּרוּ תוֹרַתְךָ.** רַבִּי נֶתָן אוֹמֵר: הַפְּרוּ תוֹרַתְךָ, עַתָּה לַעֲשׂוֹת לַה'.

גְּמָרָא רַבִּי בְּרַבְּהִי בְּשֵׁם רַבִּי לׁוֹי: עַל שֵׁם (תהילים צב) **וְאַתָּה מְרוֹם לְעֵלָם ה'** – לְעוֹלָם יָדָךְ עַל גְּלוּיָנָה. כְּנִהּוֹג שְׁבַעֲוֹלָם, מִלָּךְ בְּשֶׁר וְדָם יוֹשֵׁב וְדָן. כְּשֶׁהוּא נוֹתֵן דִּימוּם – הַכֵּל מַקְלָסִין אוֹתוֹ. וְכְשֶׁהוּא

נותן ספקולא - הפל מרננים אחריו. למה? ששטף בדינו. ואתה מרום לעלם ה' - לעולם ידך על עליונה.

רבי הונא בשם רבי אחא: (תהילים קא) לדוד מזמור, חסד ומשפט אשירה, לך ה' אומרה. אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: אם חסד אתה עושה עמי - אשירה. ואם משפט אתה עושה עמי - אשירה. בין כך ובין כך - לה' אומרה.

אמר רבי תנחומא בן יהודה: (תהילים נ) באלהים אהלל דבר, בה' אהלל דבר. בין על מדות הדין בין על מדות הרחמים - אהלל דבר.

ורבנן אמרי: (תהילים קטו) כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא. צרה וגון אמצא ובשם ה' אקרא. בין כך ובין כך - ובשם ה' אקרא.

אמר רבי יודן בן פילה: הוא שאיוב אמר (איוב ס): ה' נתן וה' לקח, יהי שם ה' מברך. בשנתן - ברחמים נתן. ובשלקח - ברחמים לקח. ולא עוד, אלא בשנתן - לא נמלך בבריה. ובשלקח - נמלך בבית דינו.

אמר רבי אלעזר: כל מקום שנאמר וה' - הוא ובית דינו. בגין אב שבכולם - (דברי הימים ב, יח) וה' דיבר עליך רעה.

עשה מאהבה, ועשה מיראה. עשה מאהבה, שאם באת לשנוא - דע כי אתה אוהב, ואין אוהב שונא! עשה מיראה, שאם באת לבעט - דע שאתה ירא, ואין ירא מבעט!

שבגה פרושין הן: פרוש שייכמי, ופרוש ניקפי, ופרוש קיזאי, פרוש מה הנפוי, פרוש אדע חוכתי ואעשנה, פרוש יראה, פרוש אהבה.

פרוש שייכמי - טעין מצוותא על פיתפא. פרוש ניקפי - אקוף לי ואנא עביד מצוה. פרוש קיזאי - עביד תדא חובה ותדא מצוה, ומקוזה תדא בתדא. פרוש מה הנפיה - מאן דאית לי מה נא מנפי עביד

[דף ס"ז ע"ב]

מצוה. פרוש אדע חוכתי ואעשנה - הי דא חוכתה עבדית, דאעבד מצוה פוותה. פרוש יראה - באיוב. פרוש אהבה - באברהם. אין לך חביב מפולם, אלא פרוש אהבה באברהם.

אברהם אבינו עשה יצר הרע - טוב! דכתיב (נחמיה ט): ומצאת את לבבו נאמן לפניך. אמר רבי אחא: והפסיד? אלא, וברות עמו הברית והחסד וגו' (שם). אכל דוד לא היה יכול לעמוד בו והרגו בלבבו. מאי טעמא? ולפי חלל בקרבי (תהילים קט).

רבי עקיבא הוה קיים מיתדון קומי טונסטרופים הרשע. רחמת ענתה דקרית שמע. שרי קרי קרית שמע, ונתן. אמר ליה: סבא! אי הרש את, אי מבעט ביפורין את! אמר ליה: תיפח רוחיה דהווא גברא! לא הרש אנא, ולא מבעט ביפורין אנא. אלא כל יומי קריתי פסוק זה, והייתי מצטער ואומר: אימתי יבואו שלשתן לידו! ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך (דברים

ו. רחמתייה בכל לבי. ורחמתייה בכל ממוני. ובכל נפשי לא הוה בדיק לי. וכדון דמטת בכל נפשי, והגיעה זמן קרית שמעי, ולא אפליגא דעתיה, לפום פן אנא קרי וגהד! לא הספיק לומר, עד שפריקה נשמתו.

נהמיה עימוני שימש את רבי עקיבא עשרים ושתים שנה, ולמדו אתים וגמים ריבויין, אכין ורקין – מיעוטין. אמר ליה: מהו הוא ההן דכתיב (דברים ו): **את ה' אלהיך תירא!** אמר ליה: אותו ואת תורתו.⁶

פיסקא. לא יקל אדם את ראשו וכו'. תני: המטיל מים – הרי זה הופך פניו כלפי צפון. המיסך את רגליו – הרי זה הופך פניו כלפי דרום. אמר רבי יוסי בי רבי בון: הדיא דאמר מתניתא – מן הצופים ולפנים. רבי עקיבא אומר: בכל מקום, ובכלבד במקום שאין שם כותל.

תני: המיסך את רגליו – לא יתן פניו למזרח ואחוריו למערב, אלא לצדדין. רבי יהודה אומר: בשעת המקדש. רבי יוסי אומר: מן הצופים ולפנים. רבי עקיבא אומר: בכל מקום, ובכלבד במקום שאין בו כותל.

אמר רבי עקיבא: נכנסתי אחרי רבי יהושע לראות המעשה. אמר לו, מה ראית? אמר להן: ראיתיו יושב וצידו כלפי מערב, ולא פירע עד שישב. ולא ישב עד ששפשוף. ולא קינח בימין אלא בשמאל.

אף שמעון בן עזאי היה אומר בן: נכנסתי אחר רבי עקיבא לראות את המעשה. אמרו לו: מה ראית? וכו'.

תני: לא יפגם אדם בהר הבית במנעלו, ובאבק שעל רגליו, ומעויותיו צרורין בסדינו, ואפונדתו עליו מבחוץ. מה טעם? (קהלת ד) **שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים.**

רבי יוסי בר יהודה אומר: הרי הוא אומר (אסתר ד) **ויבוא עד לפני שער המלך, כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק.** אמר: לפני ליתח סרוקה בן, על אחת כפה וכפה לפני שער המקום.

לא יעשנו קפנדריא, ורקיקה מקל ודומר. מה אם נעילה שהוא של כבוד – את אומר אמר. ורקיקה שהוא של ביוזן – לא כל שבן.

תני: לא היו עונין אמן בבית המקדש. מה היו אומרים? "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד". מניין שלא היו עונין אמן במקדש? תלמוד לומר (נחמיה ט): **קומו ברכו את ה' וגו'.** מניין על כל ברכה וברכה? תלמוד לומר (שם): **ומרום על כל ברכה ותהלה.**

אמר רבי יהושע דרומיא: שלשה דברים גזרו בית דין שלמטון, והסבים בית דין שלמעלו עסקו. ואילו הן: הרמה של יריחו, ומגילת אסתר, ושאיילת שלום בשם.

הַרְמָה שֶׁל יְרִיחוֹ – (יהושע ז, יא) **חָטָא יִשְׂרָאֵל**. וְלֹא יְהוֹשֻׁעַ גָּזַר? אֵלָא מִלְּמַד שֶׁהִסְכִּימוּ בֵּית דִּין שֶׁלְּמַעְלָן עִמָּהֶן.

מְגִילַת אֶסְתֵּר (אסתר ט) קִיָּמוּ וְקִבְלוּ וְגו'. רב אָמַר: וְקִבַּל כְּתִיב, מִלְּמַד שֶׁהִסְכִּימוּ.

וּשְׂאִילַת שְׁלוֹם בְּשֵׁם. – (רות ב) וְהִנֵּה בָּעוֹז בָּא מִבֵּית לַחֵם. וּמִנֵּין שֶׁהִסְכִּימוּ בֵּית דִּין שֶׁלְּמַעְלָן עִמָּהֶן? תִּלְמוּד לִזְמַר (שופטים, ו): **וַיֵּרָא אֵלָיו מִלְּאֵךְ ה' וַיֹּאמֶר אֵלָיו ה' עִמָּךְ גְּבוּר הַחַיִּל**.

רַבִּי אֲבוּן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי: אַף הַמַּעֲשֵׂרוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (מלאכי ג, י'): **הִבִּיאוּ אֶת כָּל הַמַּעֲשֵׂר וְגו'.** מִהוּ עַד בְּלֵי דִיִּי? רַבִּי יוֹסִי בַר שְׁמַעוֹן בַּר בָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹהָנָן: דְּבַר שְׂאִי אֶפְשֵׁר לוֹ לִזְמַר דִּי – הוּא בְּרַכָּה.

רַבִּי בְּרַכְיָה וְרַבִּי הֶלְבֹוּ וְרַב אֶבְיָא בַר עִילָאִי

[דף ס"ח ע"א]

בְּשֵׁם רַב: עַד שֶׁיָּבִילוּ שְׁפִתוֹתֵיכֶם מִלִּזְמַר: "דִּיִּינוּ בְּרָכוֹת דִּיִּינוּ בְּרָכוֹת".

(משלי כג) **אַל תִּבְוֹז בִּי זְקֵנָה אִמָּךְ**. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בַר בּוּז: אִם נִתְיַשְּׁנוּ דְבָרֵי תוֹרָה בְּפִיךָ – אַל תִּבְוֹזָה עֲלֵיהֶן. מַה טַּעְמָא? **וְאַל תִּבְוֹז בִּי זְקֵנָה אִמָּךְ**.

אָמַר רַבִּי זְעִירָא: אִם נִזְדַּקְנָה אִימָתֵךְ – עֲמוּד וְגוֹדְרָה, בְּשֵׁם שֶׁעָשָׂה אֶלְקָנָה, שֶׁתִּיהַ מְדֻרֵיךְ אֶת יִשְׂרָאֵל לְפַעְמֵי רְגָלִים. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (שמואל א, א): **וְעֵלָה הָאִישׁ מֵעִירוֹ וְגו'.**

(תהילים קיט) **עַת לַעֲשׂוֹת לַה' הִפְרוּ תוֹרְתְךָ**. רַבִּי נֶתַן מְסַרְס קְרָאִי, הִפְרוּ תוֹרְתְךָ, עַת לַעֲשׂוֹת לַה'.

רַבִּי הֶלְקִיָּה בְּשֵׁם רַבִּי סִימוּן: הַעוֹשֶׂה תוֹרְתוֹ עֵתִים – הֲרִי זֶה מִיַּפְר בְּרִית. מַה טַּעְמָא? הִפְרוּ תוֹרְתְךָ, עַת לַעֲשׂוֹת לַה'.

תַּנִּי: רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אֹמֵר: אִם רְאִית אֶת הַבְּרִיּוֹת שֶׁנִּתְיַאֲשׁוּ יְדִיָּהֶן מִן הַתּוֹרָה מֵאֵד – עֲמוּד וְהִתְחַזַּק בָּהּ, וְאַתָּה מְקַבֵּל שֶׁכֶּר כּוֹלֵם. מַאי טַעְמָא? הִפְרוּ תוֹרְתְךָ, עַת לַעֲשׂוֹת לַה'.

הֲלַל תִּזְמַן הִיָּה אֹמֵר: בְּשִׁעָה דְּמִכְנָשִׁין – בְּדַר. וּבְשִׁעָה דְּמִכְבָּרִין – בְּנוֹשׁ.

וְכֵן הִיָּה הֲלַל אֹמֵר: אִם רְאִית אֶת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא חִבִּיבָה עַל יִשְׂרָאֵל וְהַכֵּל שֶׁמְחִיז בָּהּ – בְּדַר. וְאִם לֹא – בְּנוֹשׁ!

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: מַה הַתִּינּוֹק הַזֶּה – צְרוּךְ לִינָק בְּכָל שְׁעָה שֶׁבַיּוֹם, כִּף כָּל אָדָם שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל – צְרוּךְ לִינָק בַּתּוֹרָה בְּכָל שְׁעוֹת שֶׁבַיּוֹם.

רַבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי בֶּן גְּזִירָה: כָּל פִּיטְטִיא – בִּישׁוּן, וּפִיטְטִיא דְּאוּרִיָּתָא – טְכוּין. כָּל כְּדַבְּיָא – בִּישׁוּן, וְכְדַבְּיָא דְּאוּרִיָּתָא – טְכוּין.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ: בְּמִגִּילַת חֲסִידִים מְצִאוּ כְּתוּב: יוֹם תַּעֲזוּבֵינִי, יָמִים אֶעֱזוּבְךָ. לְשָׁנִים שֶׁיִּצְאוּ, אֶחָד מִמִּבְרַיָא, וְאֶחָד מִצִּיפּוּרִין, וּפְגַעוּ זֶה בְּזֶה בַּחֲדָא מִשְׁבְּנָא. לֹא הִסְפִּיקוּ לְפָרוֹשׁ זֶה מִזֶּה עַד שֶׁהֲלִיף

זה מיל וזה מיל – נמצאו רחוקין זה מזה שני מילין. ואשה שהיתה יושבת וממתנת לאיש, כל זמן שהיתה בדעתו להינשא לה – היתה יושבת וממתנת לו. כיון שהפליג דעתו ממנוה – היא היתה הולכת ונשאת לאהר.

תני בשם רבי מאיר: אין לך אהד מישראל שאינו עושה מאה מצות בכל יום! קורא את שמע – ומברך לפניה. ולאחריה. ואכל את פתו – ומברך לפניה ולאחריה. ומתפלל לשלשה פעמים של שמונה עשרה. וחזור ועושה שאר מצות – ומברך עליהן.

וכן היה רבי מאיר אומר: אין לך אדם בישראל שאין המצות מקיפות אותו. תפילין בראשו, ותפילין בזרועו, ומזוזה בפתחו, מילה בכשרו, ארבע ציציות בטליתו מקיפין אותו. הוא שדוד אמר (תהילים קיט): **שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך.** וכן הוא אומר (תהילים לד): **חנה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם.**

נכנס לפרהו, ראה את עצמו ערום, אמר: אוי לי שאני ערום מן המצות. כיון שהביט בפולה שלו – התחיל לקלם להקדוש ברוך הוא: **למניצח על השמינית מזמור לדוד** (תהילים יב).

אמר רבי אלעזר בשם רבי חנינא: תלמידי חכמים – מרבים שלום בעולם. מה טעם? (ישעיה נד) **וכל בניך למודי ה' ורב שלום בנך.**

הַדְרֵן עַלֶּה הַרוּאָה וְחִסְלוֹת מִסְכַּת בְּרֻכּוֹת בְּרִיף רַחֲמָנָא דְסִייעֵן מְרִישׁ וְעַד בְּעֵן

הדרן עלך מסכת ברכות והדרן עלן, דעתן עלך מסכת ברכות ודעתן עלן, לא נתנשי מןך מסכת ברכות ולא נתנשי מןך, לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי: (ג' פעמים)

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא:

חנינא בר פפא. רמי בר פפא. נחמן בר פפא. אחאי בר פפא. אבא מרי בר פפא. רבין בר פפא. רכיש בר פפא. סורקב בר פפא. אדא בר פפא. דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפנינו ובפיפיות עמך בית ישראל, ונהיה בלנו אנוחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל בלנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאזכי תחכמי מצותך, כי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחקך, למען לא אבוש: לעולם לא אשפח פקודיך, כי כם חיינני: ברוך אתה יי, למדיני חקך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משכימים והם משכימים. אנו משכימים לדברי תורה, והם משכימים לדברים בטלים. אנו צמלים והם צמלים. אנו צמלים ומקבלים שכר, והם צמלים ואינם מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים. אנו רצים לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת, שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יתעו ימיהם, ואני אבטח בך:

יהי רצון מלפניך יי אלהי, כשם שעזרתני לסיים מסכת ברכות, כן מעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסייםם, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה:

זכות כל המתנים ואמוראים ותלמידי חכמים, יעמוד לי ויזרעי, שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם.

ותתקם בי, בהתבליך בנתה אמן, בשכבך תשמר עליך, ונתקיעות היא תשיחך: כי בי ירבו ימך, ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה, בשמאלה עשר וקבוד: יי עז לעמו יתן, יי יברך את עמו בשלום:

בְּמִסְכַּת פֶּאֶה

פֶּרֶק רֵאשִׁוֹן

הַלָּכָה א'

מתני' אלו דברים שאין להן שעור, הפיאה, והפפורים, והראיון, וגמילות חסדים, ותלמוד תורה. אלו דברים שאדם אוכל מפרותיהן בעולם הזה, והקרן קיימת לו לעולם הבא: כיבוד אב ואם, וגמילות חסדים, והקאת שלום בין אדם לחבירו, ותלמוד תורה – כנגד כולן.

גמרא רבי בנימין בר לוי אמר: רבי יצחק ורבי אימי הוון יתיבין מקשיי: למה לא תנינן תרומה עמהון? אמר רבי אימי: מפני המחלוקת. אמר רבי יוסי: אדם עושה כל שדהו ביכורים, ואין אדם עושה כל שדהו תרומה.

התיבון: הרי הוא אומר פיאה, והרי אין אדם עושה כל שדהו פיאה ותניתה! אמר רבי יוסי: קצירת שיבולת הראשונה – דומה למירוהו. עד שלא קצר שיבולת הראשונה – לא נתחייבה שדהו פיאה. משקצר שיבולת הראשונה – נתחייבה כל שדהו פיאה. ביקש לעשות כל שדהו פיאה – עושה! ברם הבא, עד שלא נתמרה הכרי – לא נתחייב כריו תרומה. נתמרה, ביקש לעשות כל כריו תרומה – אינו עושה! דתנינן תמן: האומר: כל גורני תרומה, וכל עיסתי חלה – לא אמר כלום עד שישויר מקצת.

שיבולת הראשונה מהו שתהא חייבת בפיאה? איפשר לומר כן? היא חייבה כל שדהו פיאה, והיא חייבת בפיאה!

קצר שיבולת הראשונה ונשרפה, מהו שיהא צריך לקצור פעם שנייה? נשמעינה מן הדא: קצר חציה, ומכר חציה. ומכר – מה שקצר. קצר חציה, והקדיש מה שקצר – נותן מן המשוואר על הכל. והקדיש לאו בשרוף הוא?!

[דף א' ע"ב]

הדא אמרה: קצר שיבולת הראשונה ונשרפה – אינו צריך לקצור פעם שנייה. כילה את שדהו, את אמר: "הורה פיאה לעמרין". מהו שתחזור פיאה לקצירת שיבולת הראשונה? אמר רבי יוסי: גילף פיאת עמרין מפיאת קמה, מה פיאת קמה – לא הורה קמה לקצירת שיבולת הראשונה. אף פיאת עמרין – לא תחזור פיאה לקצירת שיבולת הראשונה.

הפּיָאָה – יש לָהּ שיעור מלמפון ואין לָהּ שיעור מלמעלן. **הביבורים והראיון** – אין לָהֶם שיעור לא מלמעלן ולא מלמפון. אית תני תנא: הפּיָאָה והביבורים והראיון – אין לָהֶם שיעור, לא למעלן ולא למפון. מה נפיק מן ביניהון? והן חד מן ששים. מן דמר דפּיָאָה יש לָהּ שיעור מלמפון, ואין לָהּ שיעור מלמעלן מה שנתן נתן, חזר והוסיף – תיב במעשר עד שעה שישלים. מאן דמר הפּיָאָה והביבורים והראיון אין לָהֶן שיעור לא מלמעלן ולא מלמפון, מה שנתן – כבר נפטר. חזר והוסיף – תיב במעשרות.

רבי בְּרַבְיָה בעי: ולמה לא תנינן עפר סוטה? ולמה לא תנינן אפר פרה? ולמה לא תנינן רוק יבמה? ולמה לא תנינן דם ציפור של מצורע? לא אתנינן מתניתין, אלא דברים שהוא מוסיף עליהן, ויש בעשייתן מצוה. אלא אף על פי שהוא מוסיף עליהן –

[דף ב' ע"א]

אין בעשייתן מצוה.

והראיון. מתניתין – בראיית פנים. אכל בראיית קרבן – יש לָהּ שיעור. ואתיין כפי דמר רבי יוחנן: מעה כסף שתי כסף – דבר תורה.

תנא רבי יסא קומי רבי יוחנן: ראיה – כל שהוא. חכמים הן שאמרו: מעה כסף שתי כסף. אמר ליה: ויש פן זו? אמר רבי יונה: וכל השיעורין לא חכמים הן שנתנו? פזית מן הפות וכוזית מן הנבילה, וכעדשה מן השרץ? לא אתיין מישאול אלא בהדא דתני רבי הושעיא: לא יראו פני ריבם (שמות כג, טו), אפילו כל שהוא. חכמים הן שאמרו: מעה כסף שתי כסף. וקשיא מן די סמוך לדבר תורה הוא? חכמים הן שנתנו פזית מן הפות, וכוזית מן הנבילה, וכעדשה מן השרץ.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: רבי יוחנן פדעתייה. דרבי יוחנן אמר: כל השיעורין – הלכה למשה מסיני. די אמר: מעה כסף שתי כסף – דבר תורה!

דרבי הושעיא פדעתייה. דרבי הושעיא אמר: האוכל איסור בזמן הזה – צריך לרשום עליו את השיעורין, שפוא יעמוד בית דין אחר וישנה עליו את השיעורין, ויהיה יודע מאי זה שיעור אכל.

אמרי: חזר ביה רבי יוחנן מן הדא. רבי יונה ורבי יוסי תרווייהון אמרו: לא חזר ביה! ועוד מן הדא דאמר רבי לא בשם רבי אמי: איתפלגון חוקיה ורבי יוחנן. חוקיה אמר: אדם חולק את חובתו לשתי בהמות. רבי יוחנן אמר: אין אדם חולק את חובתו לשתי בהמות. אלא צריך שיהא בידו שתי כסף לכל אחת ואחת.

רבי שמעון בן לקיש בשם חוקיה: אדם שופל בהמות לבהמה,

[דף ב' ע"ב]

ואין אדם שופל מעות למעה. היך עבידא? הוי לפניו עשר בהמות והקריב המש ביום טוב הראשון, והמותר מהו שידחה ליום טוב אחרון? רבי קריספא אמר: איתפלגון רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש. חד אמר: דוחה. והרנא אמר: אינו דוחה. ולא ידעין מאן אמר דא, ומאן אמר דא.

מסכת נדרים פרק שישי

א. הפרת נדרים כל היום. רבי יוסי בן רבי יהודה ורבי אלעזר בן רבי שמעון אמרו: הפרת נדרים מעת לעת. כיצד? היו על אשתו חמשה נדרים, או שהיו לו חמש נשים, ונדרו כלן, ואמר: כלן מפרין, מופר ליד נדר זה – לא הופר אלא נדר זה, ולא הפר אלא לה לבד. 'מה ראית שתדורי', 'אי אפשי שתדורי', 'אין זה נדר' – לא אמר כלום. 'מופר', 'מבטל זה' – הרי זה בטל. 'קיים ליד', 'יפה עשית', 'אף אני כמותך', 'אם לא נדרת מדיןך אני' – אין יכול להפר.

ב. אימתי אמרו: 'מת הבעל נתרוקנה רשות לאב'? בזמן שלא שמע, או ששמע והפר, או ששמע ושתק. שמע והפר ומת בו ביום, אבל שמע ושתק, שמע וקיים ומת ביום של אחריו – אין יכול להפר. שמע בעלה ולא הפר לה, ולא הספיק האב לשמוע עד שמת הבעל, זה הוא שאמרו: 'מת הבעל – נתרוקנה רשות לאב'. שמע אביה ולא הפר לה, ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת האב, זה הוא שאמרו: 'מת האב – לא נתרוקנה רשות לבעל'.

ג. שמע בעלה והפר לה, ולא הספיק אביה לשמוע עד שמת – הרי זו אסורה, שאין הבעל מפר אלא בשתפות האב. שמע אביה והפר לה, ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת, ונתארסה לאחר – יחזר האב ויפר חלקו של בעלה. אמר רבי נתן: הרי הן דברי בית שמאי. בית הלל אומרים: אין יכול להפר.

ד. נערה המאורסה – אביה ובעלה אחרון מפירין נדריה. שמע האב והפר לה, ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת, ונתארסה, אפלו לעשרה – זהו שאמרו: 'אביה ובעלה

האחרון מפירין נדריה'. שמע אביה והפר לה, ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת, ונתארסה, יחזר הבעל השני ויפר חלקו של ראשון. אמר רבי נתן: הן הן דברי בית שמאי. בית הלל אומרים: אין יכול להפר. במה דברים אמורים? בזמן שגרשה בו ביום, והחזירה בו ביום, או גרשה בו ביום ונתארסה לאחר, אבל אם בגרה ונשאת, או ששהתה שנים עשר חדש – אין יכול להפר.

ה. שומרת יבם, בין יבם אחד בין שני יבמין. רבי אליעזר אומר: יפר רבי יהושע אומר: לא אחד ולא לשנים. רבי יעקב אומר: לא לאחד ולא לשנים. אמר רבי אליעזר: ומה אם אשה, שאין לי בה חלק עד שלא באת לרשותו, משבאת לרשותו – אינו דין שנגמרה לו? אמר לו רבי יעקב: לא! אם אמרת באשה שאין לו בה חלק, שכשם שאין לי בה חלק, כך אין לאחרים בה חלק, תאמר באשה שאין לו בה חלק עד שלא באת לרשותו? ומשבאת לרשותו נגמרה לו, שכשם שיש לו בה חלק, כך יש לאחרים בה חלק. אמר לו רבי יהושע: יעקב, דבריך בין שני יבמין, מה אתה משיב על יבם אחד? אמר לו: כשם שלא חלקת לנו בין יבם אחד לבין שני יבמין, בין שעשה בה מאמר ובין שלא עשה בה מאמר, כך בנדרים ובשבועות לא תחלק. אמר לו: 'אבל, אלו היית בימי רבי אלעזר בן עזר והשבת תשובה זו'.

ו. אמר לו רבי אליעזר: מקנה יוכיח, שמעלה את הטמאים מטמאתן ואינו מציל הטהורין מלטמא. חזר רבי אליעזר ודנו דין אחר: ומה אם במקום שאין מפר נדרי עצמו משנדר, הרי הוא מפר נדרי עצמו עד שלא ידור, מקום שמפר נדרי אשתו משנדרה אינו דין שיפר נדרי אשתו עד שלא תדור. אמרו לו: ומה למפר נדרי עצמו עד שלא ידור,

² בנפסח הגר"א: אמר: בן עזאי, חבל עליך בן עזאי שלא שמושת את רבי יעקבא.

¹ בלומר, אפלו היית בימי רבי אלעזר בן עזר שהיה מעיז הפותגבר – היית משיב תשובה זו.

הפּרְכִיָא זו עָלִי, אִם יֵשׁ לּוֹ בְּהֵן חֶלֶק - יִפְר. אִם לֹא - יָבִיא לָהּ מֵהַפּרְכִיָא אַחֲרָת. אַמְרָה: קוֹנֵם פְּרוֹת מְדִינָה זו עָלִי, אִם יֵשׁ לּוֹ בְּהֵן חֶלֶק - יִפְר. וְאִם לֹא - יָבִיא לָהּ מִמְדִינָה אַחֲרָת.

ד. אַמְרָה: קוֹנֵם פְּרוֹת חֲנוּנִי זו עָלִי, אִם יֵשׁ שָׁם חֲנוּת אַחֲרָת - לֹא יִפְר. וְאִם לֹא - יִפְר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִפְלוּ הִיָּה שָׁם מֵאָה חֲנִיּוֹת, הוֹאִיל וְלֹא הִיָּתָה פְּרִנְסוֹתוֹ אֶלָּא הִימְנָה - הֲרִי זֶה יִפְר, מִפְּנֵי שְׁבִינּוֹ לְבִינָה.

ה. קוֹנֵם שְׁאֵנֵי נְהֵגָה לְבְרִיּוֹת - אֵין יִכּוֹל לְהִפְר. יְכוּלָה לְהֵנוֹת בְּלֶקֶט בְּשִׁכְחָה וּבַפְּאָה וּבְמַעֲשֵׂר עֲנִי.

ו. נְדָרָה אֲשֶׁתּוֹ וְהִפְר לָהּ, וְסָבוּר נְדָרָה בְּתוֹ נְדָרָה בְּתוֹ וְהִפְר לָהּ, וְסָבוּר אֲשֶׁתּוֹ נְדָרָה - הֲרִי זֶה יְקִיָּם. וְאִם רָצָה - מִפְּר. נְדָרָה אֲשֶׁתּוֹ יְקִיָּם לָהּ, וְסָבוּר בְּתוֹ נְדָרָה, נְדָרָה בְּתוֹ יְקִיָּם לָהּ, וְסָבוּר אֲשֶׁתּוֹ נְדָרָה - הֲרִי זֶה יִפְר. וְאִם רָצָה לְהֵקִים - מְקִיָּם.

ז. נְדָרָה מִן הַתְּאֲנִים וְעֲנָבִים. הִפְר לְתְּאֲנִים - יְחִזּוּ וְיִפְר לְעֲנָבִים. לְעֲנָבִים - יְחִזּוּ וְיִפְר לְתְּאֲנִים. לֹא הִפְר לְתְּאֲנִים וְהִפְר לְעֲנָבִים - אֲסוּרָה לְאָכוֹל בְּתְּאֲנִים וְעֲנָבִים. הִפְר לְעֲנָבִים וְלֹא הִפְר לְתְּאֲנִים - אֲסוּרָה לְאָכוֹל בְּעֲנָבִים וְתְּאֲנִים. הִפְר לְתְּאֲנִים וְחִשְׁכָּה, אֲסוּרָה לְאָכוֹל תְּאֲנִים וְעֲנָבִים. הִפְר לְעֲנָבִים וְחִשְׁכָּה - אֲסוּרָה לְאָכוֹל עֲנָבִים וְתְּאֲנִים. אַמְרָה: קוֹנֵם תְּאֲנִים שְׁאֵנֵי טוּעֵמַת וְעוֹד עֲנָבִים שְׁאֵנֵי טוּעֵמַת - הֲרִי אֵלוֹ שְׁנֵי נְדָרִים, מִפְּר אֵיזָה מִהֵן שְׁרִינְצָה וּמְקִיָּם אֵיזָה מִהֵן שְׁרִינְצָה, שְׁנֵאמַר (בַּמִּדְבָּר ל'): "אִישָׁה יְקִימְנּוּ וְאִישָׁה יִפְרְנוּ" - אִישָׁה יְקִימְנּוּ לְזוֹ וְאִישָׁה יִפְרְנוּ לְזוֹ.

זח. חֲמֹר בְּהֶקֶם שְׁאֵין בְּהִפְר' וּבְהִפְר' שְׁאֵין בְּהֶקֶם, שְׁהַשְׁתִּיקָה מְקִימַת וְאֵין שְׁתִּיקָה מְבַטְלַת. הַאִישׁ מְקִיָּם בְּלָבוֹ וְאֵין הָאִשָּׁה מְבַטְלַת בְּלָבָהּ. יֵשׁ בְּהֶקֶם שְׁאֵין בְּהִפְר' וְיֵשׁ בְּהִפְר' שְׁאֵין בְּהֶקֶם,

שְׁאֵם רָצָה לְהֵקִים מְקִיָּם, יִפְר, נְדָרִי אֲשֶׁתּוֹ עַד שְׁלֹא תִדּוּר שְׁאֵם רָצָה לְהֵקִים אֵינּוּ יְכוּל. דְּבַר אַחֵר (בַּמִּדְבָּר ל'): "אִישָׁה יְקִימְנּוּ וְאִישָׁה יִפְרְנוּ" - אֶת שְׁבָא לְכָלֵל 'הֶקֶם' בָּא לְכָלֵל 'הִפְר', לֹא בָּא לְכָלֵל 'הֶקֶם' לֹא בָּא לְכָלֵל 'הִפְר'.

ז. 'שׁוֹר זֶה הַקֹּדֶשׁ לְכַשְׁאֶקְחָנוּ', 'בֵּית זֶה הַקֹּדֶשׁ לְכַשְׁאֶקְחָנוּ', 'תְּנוּ גִט לְאִשְׁתִּי לְכַשְׁאֶקְדָּשְׁנָה' - לֹא אָמַר כְּלוּם. 'שׁוֹר זֶה מְכוּר לָךְ לְכַשְׁאֶקְחָנוּ', 'בֵּית זֶה מְכוּר לָךְ לְכַשְׁאֶקְחָנָה' - לֹא אָמַר כְּלוּם. 'שׁוֹר שְׁאֲרֵשׁ מֵאֲבָא מְכוּר לָךְ', 'מָה שְׁתַּעֲלֶה מְצוּדְתִי מְכוּר לָךְ' - לֹא אָמַר כְּלוּם, 'מָה שְׁאֲרֵשׁ מֵאֲבָא הַיּוֹם', 'מָה שְׁתַּעֲלֶה מְצוּדְתִי הַיּוֹם מְכוּר לָךְ' - דְּבָרֵינוּ קִימְנוּ.

מִסְכַּת נְדָרִים פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. כָּל דְּבַר שֵׁישׁ בּוֹ עֲנוּי נֶפֶשׁ בֵּין בִּינּוֹ לְבִינָה אוֹ בִּינָה לְבֵין אַחֲרִים - יִפְר, דְּבַר שְׁאֵין בּוֹ עֲנוּי נֶפֶשׁ - בִּינּוֹ לְבִינָה יִפְר, בִּינָה לְבֵין אַחֲרִים - לֹא יִפְר, כִּיִּצַד? אַמְרָה: קוֹנֵם שְׁאֵנֵי עוֹשָׂה לְפִי אֲבָא, לְפִי אֲבִיךָ, לְפִי אַחִי, לְפִי אַחִיךָ, שְׁאֵנֵי מְטִילָה תְּכֵן וּמִים לְבִקְרָךְ - אֵין יְכוּל לְהִפְר מִפְּנֵי שְׁבִינָה לְבֵין אַחֲרִים, שְׁלֹא אֶכְחַל וְשְׁלֹא אֶפְרָס וְשְׁלֹא אֶתְקַשְׁט, וְשְׁלֹא אֲשַׁמֵּשׁ לָךְ מְטָתִי - הֲרִי זֶה יִפְר מִפְּנֵי שְׁבִינּוֹ לְבִינָה.

ב. שְׁלֹא אֲצִיעַ לָךְ מִפֶּה, וְשְׁלֹא אֲדִיחַ לָךְ רַגְלִיךָ, וְשְׁלֹא אֲמַזְג לָךְ אֶת הַכּוֹס - אֵין צְרִיךְ לְהִפְר, כּוּפָה אוֹתָהּ עַל כְּרִחָה, רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: יִפְר, מִשּׁוּם שְׁנֵאמַר (בַּמִּדְבָּר ל'): "לֹא יִחַל דְּבָרוֹ".

ג. נְדָרָה שְׁלֹא תִטְעַם אַחַד מִכָּל הַמִּינִין, בֵּין מֵאֶכֶל רַע בֵּין מֵאֶכֶל יָפֶה, אִפְלוּ לֹא טִעַמָה אוֹתוֹ הַמִּין מִימִיָּה - יִפְר. אַמְרָה: קוֹנֵם פְּלִפְלִין שְׁאֵנֵי טוּעֵמַת, גְּלוֹסְקִין שְׁאֵנֵי טוּעֵמַת, אִפְלוּ לֹא הִיָּה לָהּ אוֹתוֹ הַמִּין מִימִיָּה - יִפְר. אַמְרָה קוֹנֵם פְּרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עָלִי, אִם יֵשׁ לּוֹ בְּהֵן חֶלֶק - יִפְר. אִם לֹא - יָבִיא לָהּ מִשְׁאֵר אֶרְצוֹת. אַמְרָה: קוֹנֵם פְּרוֹת

תּוֹסֵפֶתָא

הַשָּׁלֵם

מִשְׁהֶקֶם' - אֵין כּוֹל לְהִפּוֹר וּמִשְׁהִפּוֹר' - אֵין כּוֹל לְהֶקֶם.

ז,ט אֶשֶׁת אִישׁ שְׁאֵמְרָהּ: 'הֲרִינִי נְזִירָה לְכַשְׁאֲתָגְרֵשׁ. רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל אוֹמֵר: לֹא יִפּוֹר. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: יִפּוֹר. אֲלֵמְנָה שְׁאֵמְרָהּ: הֲרִינִי נְזִירָה לְכַשְׁאֲנָשָׂא; רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל אוֹמֵר: יִפּוֹר. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: לֹא יִפּוֹר, שְׂרָבִי יִשְׁמַעְאֵל אוֹמֵר (בַּמִּדְבָּר ל'): "וְנָדַר אֲלֵמְנָה וּגְרוּשָׁה כָּל אֲשֶׁר אֶסְרָה עַל נַפְשָׁהּ יָקוּם עָלֶיהָ" - עַד שֶׁיֵּהֵא אֶסוּר נוֹדֵר בְּשַׁעַה שֶׁהִיא אֲלֵמְנָה וּגְרוּשָׁה. וְרַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: "אֲשֶׁר אֶסְרָה עַל נַפְשָׁהּ יָקוּם עָלֶיהָ" - עַד שֶׁהִיא אֶסוּר שְׁעָה שְׁעָה שְׁאֶסְרָה עַל נַפְשָׁהּ. קוֹנָם שְׂאֵנִי עוֹשֶׂה לְפִיד שְׁנֵהֲנָה, לְאָבָא וּלְאָבִידָּ, רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: יִפּוֹר. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: לֹא יִפּוֹר. נְטוּלָה הִיא מִן הַיְהוּדִים (אִם) מִשְׁמִשְׁתָּף אֲנִי' - יִפּוֹר חֲלָקוֹ וּמִשְׁמִשְׁתָּו. רַבִּי נִתָּן אוֹמֵר: לֹא יִפּוֹר. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: יִפּוֹר.

מִסְכַּת נְזִיר פָּרָק רֵאשׁוֹן

א,א בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: כְּנוּזִין כְּנוּזִין אֶסוּרִין. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: כְּנוּזִין כְּנוּזִין מְתָרִין. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין מְשִׂאִין עַל פִּי בַת קוֹל. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִין: מְשִׂאִין עַל פִּי בַת קוֹל.

א,ב הָאוֹמֵר 'נְזִירוֹת'; רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הֲרִי זֶה נְזִיר שְׁתִּים. הֲרִינִי נְזִיר וְאֶחָת - מוֹנֵה שְׁתִּים. וְעוֹד - מוֹנֵה שְׁלֹשׁ. אֶחָת וְעוֹד יָשׁוּב - מוֹנֵה אַרְבַּע.

סוּמְכוּס אוֹמֵר: הֲרִינִי נְזִיר פּוֹנְטוּגִין - הֲרִי זֶה נְזִיר חֲמֵשׁ. טַטְרַגִּין - הֲרִי זֶה נְזִיר אַרְבַּע. טַרִיגִּין - הֲרִי זֶה נְזִיר שְׁלֹשׁ. דִּיגוֹן - הֲרִי זֶה נְזִיר שְׁתִּים. הֵן - אֶחָת. הֲרִינִי נְזִיר אִם לֹא

אֶגְלָה מִשְׁפָּחוֹת - הֲרִי זֶה נְזִיר וְאֵל יֶגְלָה מִשְׁפָּחוֹת.

א,ג 'הֲרִינִי נְזִיר בְּשַׁעוֹת יוֹם כְּחֹדֵשׁ הַשָּׁנָה' - הֲרִי זֶה נְזִיר שְׁתִּים עֶשְׂרֵה. 'בַּיּוֹם הַשְּׁבִיבָה כְּשֵׁנִי שְׁבִיבָה כְּשֵׁמִיטָה יוֹבֵל' - הֲרִי זֶה נְזִיר שְׁבַעַה. 'הֲרִינִי נְזִיר כִּימֵי חֲמָה, כְּמִנְיֵן יְמוֹת הַחֲמָה' - הֲרִי זֶה נְזִיר שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וְחֲמֵשׁ נְזִירוֹת כְּמִנְיֵן יְמוֹת הַחֲמָה. 'הֲרִינִי נְזִיר כִּימֵי הַלְּבָנָה, כְּמִנְיֵן יְמוֹת הַלְּבָנָה' - נְזִיר שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים וְאַרְבַּע נְזִירוֹת כְּמִנְיֵן יְמוֹת הַלְּבָנָה. רַבִּי אוֹמֵר: עַד שֶׁיֵּאמֵר: 'נְזִירוֹת עָלַי כְּמִנְיֵן יְמוֹת הַחֲמָה וְכְמִנְיֵן יְמוֹת הַלְּבָנָה'.

א,ד רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אָמַר 'הֲרִינִי נְזִיר מִנְיֵן הַלְּקוּטֵי קִיץ'³ וְכְמִנְיֵן שְׁבַלֵי שְׁמִיטָה' - הֲרִי זֶה נְזִיר לְעוֹלָם וּמְגַלַּח אֶחָד לְשָׁלְשִׁים יוֹם, עַד שֶׁיֵּאמֵר: 'לֹא לְכָף נִתְכַּנְּנָתִי'. 'הֲרִינִי נְזִיר כְּשֶׁעַר רֵאשִׁי, כְּעַפְרָה אֶרְצֵי, כְּחוֹל הַיָּם' - הֲרִי זֶה נְזִיר לְעוֹלָם, וּמְגַלַּח אֶחָד לְשָׁלְשִׁים יוֹם. רַבִּי אוֹמֵר: אֵין זֶה מְגַלַּח אֶחָד לְשָׁלְשִׁים יוֹם. 'שְׂאֵין זֶה נְזִיר עוֹלָם, הֲרִינִי נְזִיר מִכָּאן וְעַד הַתְּהוֹם מִן הָאֶרֶץ וְעַד לְרִקִיעַ' - הֲרִי זֶה נְזִיר עוֹלָם. 'הֲרִינִי נְזִיר כָּל חַי, הֲרִינִי נְזִיר עוֹלָם' - הֲרִי זֶה נְזִיר עוֹלָם. מֵאָה שָׁנָה, אוּ מֵאֵתִים שָׁנָה, אֶפְלוּ אֶלֶף שָׁנָה - אֵין זֶה נְזִיר עוֹלָם.

א,ה כְּשֶׁם כְּנוּזִין נְזִירוֹת כְּנְזִירוֹת, כֶּף כְּנוּזִין שְׁמִשׁוֹן כְּשִׁמְשׁוֹן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: נְזִיר שְׁמִשׁוֹן מְטַמֵּא לְמֵתִים שְׁשִׁמְשׁוֹן עֲצָמוֹ טַמֵּא לְמֵתִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הָאוֹמֵר 'הֲרִינִי נְזִיר שְׁמִשׁוֹן' - לֹא אָמַר כְּלוּם, שְׁלֹא נִמְצָא בְּשִׁמְשׁוֹן שְׁיִצְאָה נְזִירוֹת מִפּוֹ עָלָיו.

א,ו נְזִירוֹת נוֹהֲגִת בְּאֶרֶץ וּבְחוּץ לְאֶרֶץ, בֵּין שִׁישׁ לוֹ שְׁעָר בֵּין שְׂאֵין לוֹ שְׁעָר, אֵף עַל פִּי

בְּרַגְלֵיהֶם. וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים בְּהַלְּקוּטֵי קִיץ - הַיּוֹם, כְּאֲשֶׁר מִנְכָּשִׁים אֵת הַתְּאֲנִים עוֹשִׂים תְּלִים תְּלִים מִתְּאֲנִים. וְאוּלַי יֵשׁ לְפָרֵשׁ בְּלֶקֶט הַנוֹשֵׂר בְּשַׁעַת קְצִירָה בְּעוֹנַת הַקִּיץ'.

³ יֵשׁ מְפָרְשִׁים, הַיּוֹם כְּמִנְיֵן שְׁבִילִים שְׁעוֹשִׂים מִנְכָּשִׁי תְּאֲנִים בֵּין הַקְּצִיעוֹת, כְּדִי כְּאֲשֶׁר הֵם הוֹלְכִים בִּינֵיהֶם - לֹא תִהְיֶינָה הַקְּצִיעוֹת נִדְרָסוֹת

שנאמר (במדבר ו, יח): "ולקח את שער ראש נזרו", בין שיש לו כפים ובין שאין לו כפים, אף על פי שנאמר (במדבר ו, יט): "ונתן על כפי הנזיר".

אז המורט - בית שמאי אומרים: צריך להעביר תער על כל בשרו. בית הלל אומרים: אין צריך, וכן במצרע, וכן בלויס.

אח חמר בנזיר שאין במצרע, וחמר במצרע שאין בנזיר - נזיר. אם גלח ביום מלאת סופג את ארבעים, מה שאין פן במצרע. מצרע מגלח ראשו וזקנו וגבות עיניו, מה שאין פן בנזיר. חמר בנזירות מבשבועות ובשבועות מבנזירות, שיש נזיר בתוך נזיר ואין שבועה בתוך שבועה, חמר בשבועות, ששגגת שבועות - אסורה. ושגגת נזירות - מתרת.

מסכת נזיר פרק שני

בא בית שמאי אומרים: פנויי פנויין - אסורין. כיצד? אמר: הריני נזיר מן הגרוגרת ומן הדבלה. בית שמאי אומרים: נזיר. ובית הלל אומרים: אינו נזיר. אמר: 'הריני נזיר על מנת שאהא שותה יין ומטמא למתים' - הרי זה נזיר, ובטל תנאו, שהוא מתנה על מה שכתוב בתורה, כל המתנה על מה שכתוב בתורה - תנאו בטל. יודע אני שיש נזירין אבל איני יודע שהנזירין אסורין ביין, שאסור לשותות יין ולטמא למתים. רבי שמעון אומר: אין לה פתח גדול מזה.

בב הרי עלי לגלח חצי נזיר - הרי זה מגלח נזיר שלם; דברי רבי מאיר. רבי שמעון פוטר, שלא התנדב כדרך המתנדבים. 'הריני נזיר, ועלי לגלח נזיר, ואם גלח לעצמו' - לא יצא. 'הרי עלי לגלח חצי נזיר ועלי לגלח נזיר, ואם גלח לעצמו' - לא יצא.

בג אלו קרבנות שאזיר עליהן - לא אמר כלום, שנאמר: 'קרבנו לה' על נזרו' - ולא נזרו על קרבנו. 'הרי עלי חטאתו ואשמו של פלוני, מדעתו - יצא. שלא מדעתו' -

לא יצא. 'הרי זה חטאתו ואשמו של פלוני, והלך הלה והביא בעצמו - הרי זה כחטאת כאשם שכפרו בעליה'.

בד הרי עלי לגלח חצי נזיר, ושמע חברו ואמר: ואני, ועלי לגלח חצי נזיר - זה מגלח נזיר שלם וזה מגלח חצי נזיר שלם; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: 'זה מגלח חצי נזיר וזה מגלח חצי נזיר'. 'הריני נזיר כשיהא לי בן' ונולד לו בן. ספק שהוא בן קימא ספק אינו בן קימא; רבי יהודה פוטר, ששגגת נזירות מתרת. רבי שמעון מחיב, ששגגת נזירות אסורה, ויאמר: 'אם היה בן קימא, הריני נזיר חובה, ואם לאו הריני נזיר נדבה'. 'הריני נזיר על מנת שיהא בכרי זה מאה כור', והלך ומצאו שנגנב או שאבד, ספק היו בו ספק לא היו בו, רבי יהודה פוטר, ספק נזירות להקל, ורבי שמעון אומר ספק נזירות להחמיר, ויאמר: 'אם היו כדברי הריני נזיר חובה, ואם לאו הריני נזיר נדבה'.

בה הריני נזיר לאחר עשרים יום - נזיר מעכשיו מאה יום. מונה עשרים ואחר כך מונה שלשים, ומספק - מונה שמונים וחוזר ומונה שלשים - להשלים נזירותו ראשונה.

בו אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל, על שנדר נזיר שלשים יום, שאם גלח ביום שלשים - שלא יצא, על מה נחלקו? על שנדר סתם לבית שמאי, שאם גלח ביום שלשים יצא. ובית הלל אומרים: אם גלח ליום שלשים - לא יצא.

בז שתי נזירות. ראשונה נזירות סתם, ושניה נזירות שלשים, מגלח את הראשונה ביום שלשים ואחד, ואת השניה ביום שלשים ואחד, ואם גלח את הראשונה יום שלשים, וגלח את השניה ביום שלשים - לא יצא. ראשונה נזירות שלשים, ושניה נזירות סתם, מגלח את הראשונה ביום שלשים ואחד, והשניה ביום שלשים ואחד, ואם גלח את הראשונה ביום שלשים ואת השניה ביום שלשים - יצא.

שְׁתִּיחֶן כַּאֲחַת - לֹא עֲלֵתָה בִּידוֹ אֲלֵא אַחַת.
הַפְּרִישׁ שֶׁל זֶה בְּפָנָי עֲצֻמוֹ וְשֶׁל זֶה בְּפָנָי עֲצֻמוֹ,
וְהִלֵּךְ וְהִקְרִיב אֶת שֶׁל זֶה בְּזוֹ וְאֵת שֶׁל זֶה בְּזוֹ -
לֹא יֵצֵא.

מִסְכַּת נְזִיר פָּרֵק שְׁלִישִׁי

ג,א אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן
בְּרוּקָה: לֹא נִחְלַקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל, עַל
שֶׁהָיוּ שְׁתֵּי כְּתֵי עֲדִים, אַחַת אוֹמֶרֶת: שְׁתִּים,
וְאַחַת אוֹמֶרֶת: חֲמֵשׁ, שֶׁהוּא נְזִיר כְּקִטְנָה
שָׁבָה, עַל מַה נִּחְלַקוּ? עַל שֶׁהָיוּ שְׁנֵי עֲדִים
מְעִידִין אוֹתוֹ. כֵּת אַחַת אוֹמֶרֶת: שְׁתִּים.
וְאַחַת אוֹמֶרֶת: חֲמֵשׁ, שֶׁבֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים:
נִחְלַקְהָ עֲדוּתָן, וְאֵין נְזִירוּת. וּבֵית הֵלֵל
אוֹמְרִים: יֵשׁ בְּכֻלָּל חֲמֵשׁ שְׁתִּים - יֵהָא נְזִיר
שְׁתִּים.

ג,ב מִי שֶׁאָמַר: 'הֲרִינִי נְזִיר', וְשָׁהָה כְּדִי
דְּבוּר, וְשִׁמַּע חֲבֵרוֹ, וְאָמַר: 'וְאֲנִי' - הוּא
אָסוּר וְחִבְרוֹ מִתֵּר. כִּמָּה הוּא כְּדִי דְבוּר? כְּדִי
שְׁאֵלֶת שְׁלוֹם.

ג,ג 'הֲרִינִי נְזִיר', וְשִׁמַּע חֲבֵרוֹ וְאָמַר: 'פִּי
כְּפִיו, וְשַׁעְרֵי כְּשַׁעְרוֹ' - הֲרִי זֶה נְזִיר. 'יָדַי
כְּיָדוֹ, רַגְלָי כְּרַגְלוֹ' - הֲרִי זֶה נְזִיר. 'יָדַי נְזִירָה
וְרַגְלֵי נְזִירָה' - לֹא אָמַר כְּלוֹם. 'רֹאשִׁי נְזִירָה,
כְּבִדִי נְזִירָה' - הֲרִי זֶה נְזִיר. זֶה הַכֹּלֵל: דְּבָר
שֶׁהִנְשָׂמָה תְּלוּיָהּ בּוֹ - הוּא נְזִיר. דְּבָר שֶׁאֵין
הִנְשָׂמָה תְּלוּיָהּ בּוֹ - אֵין זֶה נְזִיר.

ג,ד הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ: 'הֲרִינִי נְזִיר! וְאֵת?' אִם
אָמְרָה: 'הֵן!' - שְׁנֵיֶהֶם אָסוּרִין. אִם רָצָה
לְהִפָּר - מִפֶּר לָהּ, מִפְּנֵי שֶׁקֹּדֶם נָדְרוּ ל'הִקָּם'.
וְאִם לֹא - הוּא אָסוּר וְהִיא מִתְּרָת.

ב,ח מִי שֶׁאָמַר: 'הֲרִינִי נְזִיר' וְנִטְמָא בְּיוֹם
שְׁלִשִׁים - סוֹתֵר אֶת הַכֹּל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: לֹא סוֹתֵר אֲלֵא שְׁבַעֲהָ.
'הֲרִינִי נְזִיר שְׁלִשִׁים יוֹם', וְנִטְמָא יוֹם שְׁלִשִׁים
- סוֹתֵר אֶת הַכֹּל. 'הֲרִינִי נְזִיר מֵאַה יוֹם'
וְנִטְמָא יוֹם מֵאַה - סוֹתֵר אֶת הַכֹּל. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: לֹא סוֹתֵר אֲלֵא
שְׁלִשִׁים יוֹם. נִטְמָא בְּיוֹם מֵאַה וְאֶחָד - סוֹתֵר
שְׁלִשִׁים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר: לֹא סוֹתֵר אֲלֵא שְׁבַעֲהָ. זֶה הַכֹּלֵל
שֶׁאָמַר רַבִּי יְהוּדָה מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: כֹּל
שֶׁנִּטְמָא בְּיוֹם שְׂרָאוּי לְהִבְיָא בּוֹ קָרְבָן, וְיֵשׁ
לוֹ לְסִפּוֹר, סוֹתֵר שְׁלִשִׁים יוֹם, וְכֹל שֶׁנִּטְמָא
בְּיוֹם שְׁלִשִׁים, שְׂאֵין רָאוּי לְהִבְיָא בּוֹ קָרְבָן,
וְיֵשׁ לוֹ לְסִפּוֹר - לֹא סוֹתֵר אֲלֵא שְׁבַעֲהָ יָמִים,
חוּץ מִימֵי טַמְאָתוֹ בְּלִבְדָּה.

ב,ט מִי שֶׁהָיָה טָמֵא, וְנָזַר - אָסוּר לְגַלַּח
וְלִשְׁתּוֹת יַיִן וְלִטְמָא לְמַתִּים, וְאִם גִּלַּח וְשָׁתָה
- סוֹפֵג אֶת הָאֲרָבָעִים. מִזֶּה וְשׁוֹנֵה - הֵטְמֵאִין
לֹא עָלוּ לוֹ, וְאֵין יוֹם שְׁבִיעִי עוֹלָה לוֹ מִן
הַמִּנְיָן. כֹּל אֲלוֹ שֶׁאָמְרוּ: אֵין מִתְּחִיל לְמִנּוּת
עַד שִׁיטְהָר, אֵין יוֹם שְׁבִיעִי עוֹלָה לוֹ. כֹּל אֲלוֹ
שֶׁאָמְרוּ: מִתְּחִיל מוֹנֵה מִיָּד, יוֹם שְׁבִיעִי עוֹלָה
לוֹ מִן הַמִּנְיָן.

ב,י מִנֵּה נְזִירוּתוֹ וְלֹא הִבְיָא קָרְבָנוֹתָיו - אָסוּר
לְגַלַּח וְלִשְׁתּוֹת יַיִן וְלִטְמָא לְמַתִּים. הִבְיָא
קָרְבָנוֹתָיו וְלֹא גִלַּח - אָסוּר לִשְׁתּוֹת יַיִן
וְלִטְמָא לְמַתִּים. אִם גִּלַּח וְשָׁתָה יַיִן וְנִטְמָא
לְמַתִּים - הֲרִי זֶה סוֹפֵג אֶת הָאֲרָבָעִים. רַבִּי
שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כִּיּוֹן שֶׁנִּזְרַק עָלָיו אֶחָד מִן
הַדָּמִים - הֵתֵר לְנְזִיר לִשְׁתּוֹת יַיִן וְלִטְמָא
לְמַתִּים.

ב,יא מִי שֶׁנָּזַר שְׁתֵּי נְזִירוּת, מִנֵּה רִאשׁוֹנָה וְלֹא
הִבְיָא קָרְבָנוֹתָיו, וְאַחַר כֵּן נִשְׁאֵל עַל
הַרִאשׁוֹנָה לְחִכָּם, וְהֵתִיר לוֹ - יֵצֵתָה נְזִירוּת
שְׁנֵיָהּ בְּרִאשׁוֹנָה. מִנֵּה שְׁתֵּיֶהֶן וְהִבְיָא קָרְבָנוֹת

⁴ הוּא נָדַר בְּנְזִיר בְּיָדָאָתָא, וְתוֹךְ כְּדִי כִּף הוּא שׁוֹאֵל

אוֹתָהּ, אִם גַּם אֶת רוּצָה לְדוֹר נְזִירוּת.

תּוֹסֵפֶת

הַשָּׁלֵם

הָאוֹמֵר לֹא אֶשְׁתּוּ: 'הֲרִינִי נְזִיר וְאַתָּה!'⁵ אִם אָמַר: 'הֵן' - שְׁנִיחֵן אֲסוּרִין. וְאִם לֹאוּ - שְׁנִיחֵן מִתְרִין, מִפְּנֵי שֶׁתְּלָה נִדְרוּ בְּנִדְרָה.

אָמַר לֹו אֶשְׁתּוּ: 'הֲרִינִי נְזִירָה', וְאִם אָמַר 'הֵן' - אֲסוּרִין. אִם רָצָה לְהִפָּר - אֵינּוּ יְכוּל, מִפְּנֵי שֶׁקֶדֶם 'הַקֶּם' לְנִדְרָה. וְאִם לֹאוּ - הִיא אֲסוּרָה וְהוּא מִתָּר.

אָמַר לֹו אֶשְׁתּוּ: 'הֲרִינִי נְזִירָה, וְאַתָּה?', אִם אָמַר 'הֵן' - שְׁנִיחֵן אֲסוּרִין. וְאִם לֹאוּ - שְׁנִיחֵן מִתְרִין, מִפְּנֵי שֶׁתְּלָתָה נִדְרָה בְּנִדְרוּ.

הָאוֹמֵר לְחֻבְרוֹ: 'הֲרִינִי נְזִיר, וְאַתָּה?', אִם אָמַר: 'הֵן' - שְׁנִיחֵן אֲסוּרִין. וְאִם לֹאוּ - הוּא אֲסוּר וְחֻבְרוֹ מִתָּר.

הָאוֹמֵר לְחֻבְרוֹ: 'הֲרִינִי נְזִיר, וְאַתָּה!', אִם אָמַר: 'הֵן' - שְׁנִיחֵן אֲסוּרִין. וְאִם לֹאוּ - שְׁנִיחֵן מִתְרִין, מִפְּנֵי שֶׁתְּלָה נִדְרוּ בְּנִדְרוּ.

ג, הָאִשָּׁה שֶׁנִּדְרָה בְּנְזִיר, וְשָׁמְעָה חֻבְרָתָה, וְאָמְרָה: 'וְאֵנִי'. וְאַחַר כֵּן בָּא בְּעֻלָּה שֶׁל רֵאוּשָׁנָה וְהִפָּר לָהּ - הִיא מִתְרָת וְחֻבְרָתָה אֲסוּרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִם אָמְרָה: 'אֵף אָנִי' - לֹא נִתְכַּוְּנָה אֲלֵא כְּמוֹתָה, וְשִׁתִּיחֵן מִתְרוֹת. 'שְׁבוּעָה לְבֵיתִי שְׁאֵנִי נִכְנַסְתָּ, וְשָׁגָגָה וְנִכְנַסָּה - מִתְרָת לְשַׁעֲבֵר, וְאֲסוּרָה לְעֵתִיד לְבָא.

ג, הָאִשָּׁה שֶׁנִּדְרָה בְּנְזִיר, וְשָׁמְעָה בְּעֻלָּה וְלֹא הִפָּר לָהּ. רַבִּי מְאִיר וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים: הוּא נִתֵּן אֶצְבַּע בֵּין שְׁנֵיהֶם, שְׁאִם רָצָה לְהִפָּר - יָפַר. וְאִם אָמַר: 'אֵי אֶפְשִׁי בְּאִשָּׁה נְדוּבִית' - יוֹצֵיא וְיִתֵּן כְּתֻבָּה. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: הִיא נִתְנָה אֶצְבַּע בֵּין שְׁנֵיהֶם, שְׁאִם רָצָה לְהִפָּר - אֵינּוּ יְכוּל. וְאִם אָמַר: 'אֵי אֶפְשִׁי בְּאִשָּׁה נְזִירָה' - תֵּצֵא שְׁלֵא בְּכֻתְבָּה. הָאִשָּׁה שֶׁנִּדְרָה בְּנְזִיר, וְשָׁמְעָה בְּעֻלָּה וְהִפָּר לָהּ, וְהִיא

לֹא יָדְעָה שֶׁהִפָּר לָהּ בְּעֻלָּה, וְהִיחָה שׁוֹתָה יֵין וּמִטְמְאָה לְמֵתִים - הָרִי זֹו סוֹפְגַת אֶת הָאֲרֻבְעִים. כִּשְׁהִיָּה רַבִּי עֲקִיבָה מְגִיעַ לְדָבָר זֶה הָיָה אוֹמֵר: וּמָה מִי שֶׁנִּתְכַּוְּן לְעֻלּוֹת בִּידוֹ בְּשָׂר חֲזִיר וְעֻלָּה בִּידוֹ בְּשָׂר טֵלָה וְאֶכְלוּ - צָרִיךְ כְּפָרָה וְסִלִּיחָה, הַמִּתְכַּוְּן לְעֻלּוֹת בִּידוֹ בְּשָׂר חֲזִיר וְעֻלָּה בִּידוֹ בְּשָׂר חֲזִיר, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שְׁצָרִיךְ כְּפָרָה וְסִלִּיחָה!

ג, בְּמָה דְבָרִים אָמוּרִים? בְּתַגְלַחַת טְהָרָה אֲכַל בְּתַגְלַחַת טְמֵאָה - יָפַר שְׁמִפָּר לְעֵתִיד לְבָא, שְׁיִכּוּל לוֹמַר: 'אֵי אֶפְשִׁי בְּאִשָּׁה מְגֻלַּחַת'. רַבִּי אוֹמֵר: אֵף בְּתַגְלַחַת טְהָרָה, עַד שְׁלֵא גִלַּחָה - יָפַר, שְׁיִכּוּל לוֹמַר: 'אֵי אֶפְשִׁי בְּאִשָּׁה מְגֻלַּחַת'. מִי שֶׁנִּדְרָה בְּנְזִיר, וְהִיא שׁוֹתָה יֵין וּמִטְמְאָה לְמֵתִים וְאַחַר כֵּן נִשְׁאֵל לְחֻכְמָה וְהִתֵּר לוֹ - אֵין סוֹפֵג אֶת אֲרֻבְעִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם אֵין סוֹפֵג אֶת אֲרֻבְעִים - יִסְפֹּג מִכַּת מְרִדוֹת.

ג, הַמִּפְרִישׁ מְעוֹת לְנְזִירוֹתוֹ - לֹא נִהְיִן וְלֹא מוֹעֲלִין, מִפְּנֵי שֶׁהֵן רְאוּיִן לְהִבְיָא בְּכָלֶן שְׁלָמִים. מֵת, וְהָיָה לוֹ מְעוֹת סְתוּמִין - יִפְלוּ לְנִדְבָה. מְעוֹת מִפְרָשִׁין - דְּמֵי חֲטָאת יוֹלִיד לִים הַמֵּלַח. לֹא נִהְיִן וְלֹא מוֹעֲלִין. דְּמֵי עוֹלָה - יִבְיָאוּ עוֹלָה וּמוֹעֲלִין. דְּמֵי שְׁלָמִים - יִבְיָאוּ שְׁלָמִים, וְנֶאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד, וְאֵינֶן טְעוּנִין לְחֻס. אֵלוֹ לְעוֹלָתוֹ, וְהִשָּׂאֵר לְשָׂאֵר. מֵת, דְּמֵי שְׁלָמִים - יִבְיָא בְּהֵן שְׁלָמִים. וְהִשָּׂאֵר - יִפְלוּ לְנִדְבָה. אֵלוֹ לְחֲטָאתֵי וְהִשָּׂאֵר לְשָׂאֵר נְזִירוֹתֵי - דְּמֵי חֲטָאת יוֹלִיכוּ לִים הַמֵּלַח. וְהִשָּׂאֵר - יִבְיָאוּ חֲצִיָּה לְעוֹלָה וְחֲצִיָּה לְשָׁלָמִים, וּמוֹעֲלִין בְּכָלֶן וְאֵין מוֹעֲלִין בְּמִקְצָתָן. אֵלוֹ לְעוֹלָה, וְהִשָּׂאֵר לְשָׂאֵר נְזִירוֹת, דְּמֵי עוֹלָה יִבְיָאוּ בְּהֵן עוֹלָה, וּמוֹעֲלִין בְּהֵן, וְהִשָּׂאֵר - יִפְלוּ לְנִדְבָה, וּמוֹעֲלִין בְּכָלֶן, וְאֵין מוֹעֲלִין בְּמִקְצָתָן. אֵלוֹ לְעוֹלָתֵי וְאֵלוֹ

⁶ לֹא בְּנִדְרָה שְׂאֵלָה.

⁵ לֹא בְּנִדְרָה שְׂאֵלָה כְּמוֹ בְּאִפְסוֹן תְּקֻדָּם, אֲלֵא שֶׁתְּלָה אֶת הַנֶּזֶר שֶׁלּוֹ בְּנִדְרָה שְׁלָה, וּמִתְכַּוְּן לוֹמַר לָהּ: הֲרִינִי נְזִיר אִם גַּם אֶת תְּהֵי כְּמוֹנִי.

מהם נזיר, שלא נתנה נזירות אלא בהפלאה. רבי יוסי אומר: היו בית שמאי אומרים: 'הריני נזיר שזה יוסף', ונמצא יוסף, 'שזה שמעון', ונמצא שמעון. 'שהוא נזיר'. ראה אנדרוניגוס ואמר: 'הריני נזיר שזה איש'. ואחד אמר: 'הריני נזיר שאין זה איש'. 'הריני נזיר שזה אשה'. ואחד אומר: 'הריני נזיר שאין זה אשה'. 'הריני נזיר שזה איש ואשה'. ואחד אמר: 'הריני נזיר שאין זה איש ואשה'. 'הריני נזיר שאחד מכם נזיר'. 'שאין אחד מכם נזיר'. 'ששניכם נזירין'. 'שכלכם נזירין' - הרי אלו כלן נזירין, וכלם מונין תשע נזירין.

מסכת נזיר פרק רביעי

ד, א נזיר שאכל כל האסורין לו בהתראה אחת - אין חיב אלא אחת. התרו בו ואכל, התרו בו ואכל ושתה - חיב על כל אחת ואחת. וכמה שעורו? בכזית. כלן מצטרפין בכזית, יין וחמץ פיוצא בהן, כיצד הוא עושה? מביא כוס מלא יין ומביא כזית איגורו ונותן לתוכו ושופע, אם שתה פיוצא בהן - חיב. ואם לאו - פטור; דברי רבי עקיבה. רבי אלעזר בן עזריה פוטר, עד שישתה רביעית יין בין שמזגו ושתאו, בין ששתאו חצאים. רבי אליעזר אומר: נזיר שהניח פיו על פי חבית של יין ושתה, שתאה כלה בהתראה אחת - אינו חיב אלא אחת. מתרין בו ושותה מתרין בו ושותה - חיב על כל אחת ואחת. וכן היה רבי אליעזר אומר: נטל אשכול של ענבים ואכל כלו בהתראה אחת - אינו חיב אלא אחת. מתרין בו ואוכל, מתרין בו ואוכל - חיב על כל אחת ואחת. אכל הימנו ענבים, לחים ויבשים, או שאכל הימנו שני חרצנין וזג, או שפחט הימנו כזית יין התר - הרי זה חיב על כל אחת ואחת.

לחטאתי ואלו לשלמים ונתערבו - הרי זה לוקח בהן שלש בהמות, בין מקום אחד בין משלש מקומות, ומחלל דמי חטאת על חטאתו. דמי עולה על עולה, דמי שלמים על שלמים, ונתן לבעלים - לא יתנם לבעלים עד שיחללם על כלם.

ג, ט בית שמאי אומרים: אין אדם מדיר את בניו בנזיר. ובית הלל אומרים: מדיר את בניו בנזיר. הדירו כשהוא קטן, וגלח, או שהביא שתי שערות - בטלה הימנו נזירות אביו. אימתי אמרו 'האיש מגלח על נזירות אביו'? בזמן שגזר לאחר מיתת אביו, אבל נזר בחיי אביו, והפריש אביו מעותיו לנזירותו - הרי אלה יפלו לנדבה. רבי יהודה, רבי אליעזר, רבי מאיר ורבי יהודה אומרים: בין כך ובין כך אין זה מגלח על נזירות אביו. אימתי אמרו 'האיש מגלח על נזירות אביו'? בזמן שהניח אביו מעות סתומים לנזירותו ומת, אבל הניח מפרשין, או בהמה, בין כך ובין כך אין זה מגלח על נזירות אביו; דברי רבי יוסי. רבי אליעזר ורבי מאיר ורבי יהודה אומרים: בין כך ובין כך מגלח על נזירות אביו.

ג, י מי שגזר בנזיר, ונשאל לחכם ואסר לו; בית שמאי אומרים: מונה משעה ששאל, ובית הלל אומרים: מונה משעה שגזר, נשאל לחכם והתיר לו, אלו ואלו מודים, שאם היתה לו בהמה מפרשת - תצא ותרעה בעדר; זו טעות טעה נחום איש המדי כשפתחו בעדר.

ג, יא היו מהלכין בדרך, ואחד בא כנגדן. אמר אחד: 'הריני נזיר שזה פלוני', ואחד אמר: 'הריני נזיר שאינו הוא'. 'הריני נזיר שאחד מכם נזיר', ואחד אמר: 'הריני נזיר שאין אחד מכם נזיר'. 'הריני נזיר ששניכם נזירים'. ואחד אמר: 'הריני נזיר שכלכם נזירים'. בית שמאי אומרים: כלם נזירים. ובית הלל אומרים: אין נזיר אלא מי שלא נתקמו דבריו, ויביאו קרבן בשתפות. רבי יהודה אומר משום רבי טרפון: אין אחד

ד, ב נזיר שמירט⁷ או ששפּשפּף, או שתלש בו בזוג, אפלו כל שהוא - הרי זה חייב. אבל אין סותר אלא בתער וברב ראשו. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: כשם ששתי שערות מעכבות בו - כך שתי שערות סותרות בו.

ד, ג חמר בתגלחת, שהתגלחת אין לה שעור, ועשה בה את המגלח כמתגלח, מה שאין כן בשתיקה, כיצד לא התר בכלל היוצא מן הגפן? נזיר ששטה יין של תרומה ושל מעשר שני, 'שבועה שאשטה יין' ושתה - הרי זה חייב על כל אחד ואחד. כיצד התר מכלל תגלחת? מצורע מחלט - הרי זה מגלח, ואין צריך לומר מצרעתו, אלא אפלו לתן סימן לנתקו, אם פשה ואם לא פשה.

ד, ד בין שנטמא הוא, בין שטמאוהו אחרים, בין בשוגג בין במזיד, בין באונס בין ברצון - סותר את הכל, וחיבין קרבן, בין שגלח הוא בין שגלחוהו אחרים, בין בשוגג בין במזיד, בין באונס בין ברצון - סותר את הכל וחיבין קרבן. אימתי אמרו תגלחת סותר שלשים יום? בזמן שאין לו לספר, הא אם יש לו לספר - הרי זה אין סותר. גלח על הזבח ונמצא פסול - תגלחתו פסולה וסותר שלשים יום.

ד, ה הכל משלחין תחת הדוד, חוץ מן טמא שגלח במדינה, מפני ששערו נקבר; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: טהורים כאן וכאן. היו משלחים טמאים כאן וכאן - לא היו משלחים. וחקמים אומרים: הכל לא היו שבמקדש, מפני שנעשה כמצותו. טמא כן וכן וטהור שבגבולין - אין משלחין תחת הדוד, ואין לך שמשלח תחת הדוד אלא נזיר שגלח בטהרה ובפתח אהל מועד, שנאמר (במדבר ו, יח): "וגלח הנזיר פתח אהל מועד" וגו'.

ד, ו רבי שמעון השזורי אומר: האיש משלח תחת הדוד ואין האשה משלחת תחת הדוד, מפני פרחי כהונה. כיצד משלחו? נותן עליו רטב ומשלח, ואם שלח תחת הדוד של חטאת ואשם - יצא. אמר רבי שמעון הצדיק: מימי לא אכלתי אשם נזיר טמא אלא אחת. מעשה שבא אלי אחד מן הדרום, וראיתיו יפה עינים וטוב ראי, וקווצותיו סדורות לו תלתלים. אמרתי לו: בני! מה ראית לשחת שער זה נאה? גם לי: רועה הייתי לאבי, והלכתי למלאות מים מן המעין, ונסתכלתי בכבואה שלי, ופחו יצרי עלי, ובקש להעבירני מן העולם. אמרתי לו: ריקה! מפני מה אתה מתנאה בעולם שאינו שלך? בדבר שעתידי להיות עפר רמה ותולעה? הרי עלי לגלח לשמים! עמדתי ונשקתי על ראשו, ואמרתי: כמותך ירבו עושי רצון מקום בישראל, עליך הכתוב אומר (במדבר ו, יב): "איש או אשה כי יפליא לנדר נזיר להזיר לה".

ד, ז נזיר שנטמא בשביעי, וחזר ונטמא בשביעי - אינו מביא אלא קרבן אחד. נטמא בשמיני וחזר ונטמא בשמיני - מביא קרבן על כל אחד ואחד; דברי רבי אליעזר. רבי שמעון אומר: קרבן אחד על הכל עד שיביא אשמו. הביא אשמו ונטמא, אשמו ונטמא - חייב קרבן על כל אחד ואחד. וחקמים אומרים: קרבן אחד על הכל, עד שיביא חטאתו. הביא חטאתו ונטמא, והביא חטאתו ונטמא - מביא קרבן על כל אחד ואחד. הביא חטאתו ולא הביא אשמו - מונה. הביא אשמו ולא הביא חטאתו - אינו מונה. רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן כן ברובה אומר: כשם שחטאתו מעכבו, כך אשמו מעכבו.

ד, ח מודה רבי שמעון, שאם גלח על חטאתו שלא לשמה, ואחר כך הביא קרבנותיו לשמן - תגלחתו פסולה וזבחי לא עלו לו.

⁷ שפרט בידו שערות מעקרן.

אומרים: רביעית דם, ורבע עצמות. ומקצתן אומרים: חצי קב עצמות וחצי לוג דם. בית דין שאחריהן אמרו: רביעית דם ורבע עצמות לתרומות וקדושי. חצי קב עצמות וחצי לוג דם לנזיר ולמקדש.

הג אמר רבי אלעזר: כשהלכתי לערדסקיא, מצאתי את רבי יהושע בן פתח, שהיה יושב ודן לפני רבי מאיר בהלכה: כל טמאה מן המת שהנזיר מגלח עליה - חייבין עליה משום ביאת מקדש, וכל טמאה מן המת שאין הנזיר מגלח עליה - אין חייבין עליה על טמאת מקדש. אמר לו: אל תהא זו קלה מן השרץ! אמרתי לו: כלום אתה בקי ביהושע בר ממל? אמר לי: הן! כך אמר יהושע בר ממל משום רבי יהושע: כל טמאה מן המת שהנזיר מגלח עליה - חייבין עליה משום ביאת מקדש, וכל טמאה מן המת שאין הנזיר מגלח עליה - אין חייבין עליה על טמאת מקדש, ורואה אני את דבריו.

הד שאלו את רבי שמעון: הרי שהיה נזיר ומצרע, מהו שיגלח תגלחת אחת, ותעלה לנדרו ולצרעתו? אמר להן: אין מגלח. אמרו לו: למה? אמר להם: אלא זה מגלח להעביר שער, וזה מגלח להעביר שער - יפה אתם אומרים! אלא נזיר מגלח "להעביר" שער ומצרע מגלח "לגדל" שער. אמרו לו: אף אנו אומרין לא תעלה לו בימי גמרו, תעלה לו בימי ספרו. אמר להם: אילו זה מגלח לאחר ביאת מים, וזה מגלח לאחר ביאת מים - יפה אתם אומרים! אלא נזיר מגלח "לאחר" ביאת מים, ומצרע מגלח "קדם" ביאת מים. אמרו לו: אף אנו אומרים לא תעלה לו לימי ספרו, ונזירותו תעלה לו לימי חלוטו וטמאתו. אמר להם: אילו מגלחים לאחר דמים - יפה אתם אומרים! אלא נזיר מגלח "לאחר" דמים, ומצרע מגלח "לפני" דמים. אמרו לו: תקון

גלח על העולה ועל השלמים שלא לשמן, ואחר כך הביא קרבנותיו לשמן - תגלחתו פסולה, וזבחי לא עלו לו. הראוי לבא בן שנה והביא בן שתיים, בן שתיים והביא בן שנה, או שהיה אחד מהן רובע, ונרבע, מקצה, ונעבד, אתנן, מחיר, שרוע, וקלוט - תגלחתו פסולה, וזבחי לא עלו לו, ושאר שלמי נזיר, שהביאן שלא כמצותו - נאכלין ליום ולילה אחד, ואינן טעונין לא לחם ולא זרוע.

ד, ט מי שנוזק עליו אחד מן הדמים, ונטמא. רבי אליעזר אומר: סותר את הכל, וחכמים אומרים: יביא שאר קרבנו ויטהר, מפני שקדש שער בדם. מעשה במרים התרמודית שנוזקו עליה אחד מן הדמים, ובאו ואמרו לה על פתה שהיתה מסכנת, והלכה ומצאתה שמתה, ונטמאה. עליה אמרו חכמים: תביא שאר קרבנה ויטהר, מפני שקדש שער בדם.

די כל מי שנוזר שתי נזירות מנה ראשונה ולא הביא קרבנותיו - אסור לגלח ולשתות יין ולהטמא למתים. נטמא עד שלא גלח; רבי אליעזר אומר: צריך להביא קרבן טמאה. רבי יוסי אומר: אין צריך, מפני שיצא מכלל ראשונה ולכלל השניה לא בא.

מִסְכַּת נְזִיר פֶּרֶק חֲמִישִׁי

הא כל אלו שאמרו: אין מתחיל למנות עד שיטהר, אם נטמא - אין מביא קרבן טמאה. כל אלו שאמרו: מתחיל ומונה מיד, אם נטמא - מביא קרבן טמאה.

הב טמאה שנתונה על גבי כתל, אפלו מחצה על מחצה, וכן עדר בהמה חיה ועוף חיין, שהיו מהלכין זה אחר זה, אפלו ראשו של זה וראשו של זה בין רגלו של זה - אין הנזיר מגלח עליהן, ואין חייבין עליו על טמאת מקדש וקדושי. רבי אליעזר אומר: בראשונה היו זקנים חלוקין, מקצתן

⁸ בנוסחת הפפרים מובא: הן, ובעל הלכות היה.

הַדְּבָר - לֹא תַעֲלֶה לוֹ לִימֵי צָרְעָתוֹ וּנְזִירוֹתוֹ, תַעֲלֶה לוֹ לִימֵי צָרְעָתוֹ וְטִמְאַתּוֹ. אָמַר לָהֶם: נְזִיר טְהוֹר וְהוּא מְצוּרֶע, זֶה לְגַדֵּל וְזֶה לְהַעֲבִירוֹ, אִם נְזִיר טִמְאָ וְהוּא מְצוּרֶע - זֶה לְפָנַי בִּיאַת מַיִם וְזֶה לְאַחַר בִּיאַת מַיִם (סְפָרִים אַחֲרִים: אֲבָל אִם הָיָה נְזִיר - מְגַלַּח תְּגַלַּחַת אַחַת עַל שְׁתֵּיתָיו).

הֵה, שְׁנֵי נְזִירִין שְׁאָמַר לָהֶן אַחַד: 'רְאִיתִי אֶת אַחַד מִכֶּם שֶׁנִּטְמָא, וְאֵינִי יוֹדֵעַ אִי זֶה מִכֶּם' - סוֹפְרִין שְׁלֹשִׁים יוֹם, וּמְבִיאִין קָרְבַּן טִמְאָה וְקָרְבַּן טְהוֹרָה, וְאוֹמְרִים: 'אִם אָנִי טִמְאָ - קָרְבַּן טִמְאָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טְהוֹרָה שְׁלָךְ. וְאִם אָנִי טְהוֹר - קָרְבַּן טְהוֹרָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טִמְאָה שְׁלָךְ'; וְסוֹפְרִין שְׁלֹשִׁים יוֹם, וּמְבִיאִין קָרְבַּן טִמְאָה וְקָרְבַּן טְהוֹרָה, וְאוֹמְרִים: 'אִם אָנִי טִמְאָ - קָרְבַּן טִמְאָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טְהוֹרָה שְׁלָךְ, וְזֶה קָרְבַּן טְהוֹרָתִי. אִם אָנִי טְהוֹר - קָרְבַּן טְהוֹרָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טִמְאָה שְׁלָךְ, וְזֶה קָרְבַּן טְהוֹרָתִי.'

מֵת אַחַד מֵהֶן, אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: יִבְקֶשׂ אַחַד מִן הַשּׁוֹק שִׂידֵר כְּנַגְדּוֹ בְּנְזִיר, וְאוֹמְרִים: אִם טִמְאָ הָיִיתִי - הָרִי אֶתָּה נְזִיר מִיָּד, וְאִם טְהוֹר הָיִיתִי - הָרִי אֶתָּה נְזִיר לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם. וְסוֹפְרִין שְׁלֹשִׁים יוֹם וּמְבִיאִין קָרְבַּן טִמְאָה וְקָרְבַּן טְהוֹרָה, וְאוֹמְרִים: אִם אָנִי טִמְאָ - קָרְבַּן טִמְאָה שְׁלִי, וְקָרְבַּן טְהוֹרָה שְׁלָךְ, סְפֵק. וְאִם אָנִי טְהוֹר - קָרְבַּן טְהוֹרָה שְׁלִי, וְקָרְבַּן טִמְאָה שְׁלָךְ סְפֵק'; וְסוֹפְרִין שְׁלֹשִׁים יוֹם, וּמְבִיאִין קָרְבַּן טִמְאָה וְקָרְבַּן טְהוֹרָה, וְאוֹמְרִים: 'אִם אָנִי טִמְאָ - קָרְבַּן טִמְאָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טְהוֹרָה שְׁלָךְ, וְזֶה קָרְבַּן טְהוֹרָתִי. וְאִם אָנִי טְהוֹר - קָרְבַּן טְהוֹרָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טִמְאָה שְׁלָךְ, וְזֶה קָרְבַּן טְהוֹרָתִי. שְׁלֹשִׁים יָמִים הָרֵאשׁוֹנִים וְשְׁלֹשִׁים יָמִים הָאֲחֵרוֹנִים - אֲסוּר לְגַלַּח, וְלִשְׁתּוֹת יַיִן, וְלִטְמֹא לְמַתִּים, אִם גָּלַח וְשָׁתָה יַיִן וְנִטְמָא לְמַתִּים - סוֹפֵג אֶת הָאֲרָבָעִים, הוּא עֲצוּמוֹ, עַל הָרֵאשׁוֹנִים - חֵיב. וְעַל הָאֲחֵרוֹנִים - פְּטוּר.

<p>15</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>כב 22</p>	<p>עלות השחר _____ 6:05 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 4:53 בבלי: נדרים פב • ירושלמי: ברכות סג • תוספתא: נדרים ז ב"ר: הושע ו-ז • רמב"ם: טוען ונטען יא</p>
<p>16</p>	<p>שני Monday</p>	<p>כג 23</p>	<p>עלות השחר _____ 6:05 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 4:54 בבלי: נדרים פג • ירושלמי: ברכות סד • תוספתא: נדרים ז ב"ר: הושע ח-ט • רמב"ם: טוען ונטען יב</p>
<p>17</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>כד 24</p>	<p>עלות השחר _____ 6:04 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 4:55 בבלי: נדרים פד • ירושלמי: ברכות סה • תוספתא: נזיר א ב"ר: הושע יא • רמב"ם: טוען ונטען יג</p>
<p>18</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>כה 25</p>	<p>עלות השחר _____ 6:04 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 4:56 בבלי: נדרים פה • ירושלמי: ברכות סו • תוספתא: נזיר ב ב"ר: הושע יב-יג • רמב"ם: טוען ונטען יד</p>
<p>19</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>כו 26</p>	<p>עלות השחר _____ 6:03 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 4:57 בבלי: נדרים פו • ירושלמי: ברכות סז • תוספתא: נזיר ג ב"ר: הושע יד • יואל א • רמב"ם: טוען ונטען טו</p>
<p>20</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>כז 27</p>	<p>עלות השחר _____ 6:03 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 4:58 בבלי: נדרים פז • ירושלמי: ברכות סח • תוספתא: נזיר ד ב"ר: יואל ב-ג • רמב"ם: טוען ונטען טז</p>
<p>21</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>כח 28</p>	<p>וארא, מבה"ח עלות השחר _____ 6:02 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:04 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 5:00 בבלי: נדרים פח • ירושלמי: פאה א • תוספתא: נזיר ה ב"ר: יואל ד - עמוס א • רמב"ם: נחמלא</p>

מברכים חודש שבט המולד: מוצש"ק 56 מינוט און 10 חלקים נאך 11

וְעַר עַם אִיז א בְּעֶסָן, א גְּעָרְעָטְעָר מְעַנְטְשׁ, אִיז א סִימָן אַז עַר הָאָט לִיב כְּבוֹד,
און אפילו די מצות וואס ער טוט איז אויף נאר פאר כבוד.

(ספר המדות אות פעם סיקון כ"ה)